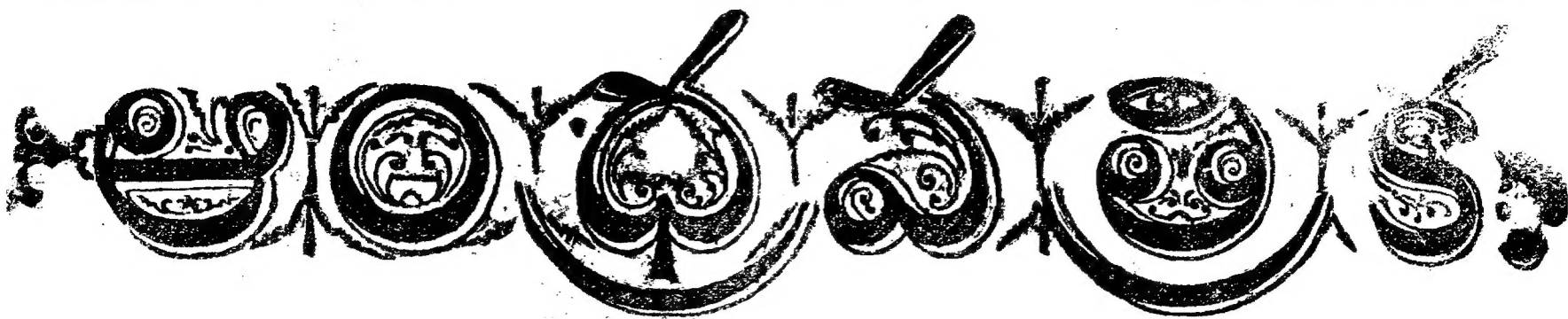

విడి పత్రిక 1-కి 0-1-6

Register No. M III8.

Post Box No. 212

Telephone No. 544.

311410

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12 } సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జూలై నెల 14-వ తేది మంగళవారము
శ్రీ క్రోధనామ సంవత్సరము, ఆషాఢమాస బహుళ నవమి ౯.

No. 88 } సంచిక ౮౮

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పోట్లబోగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు

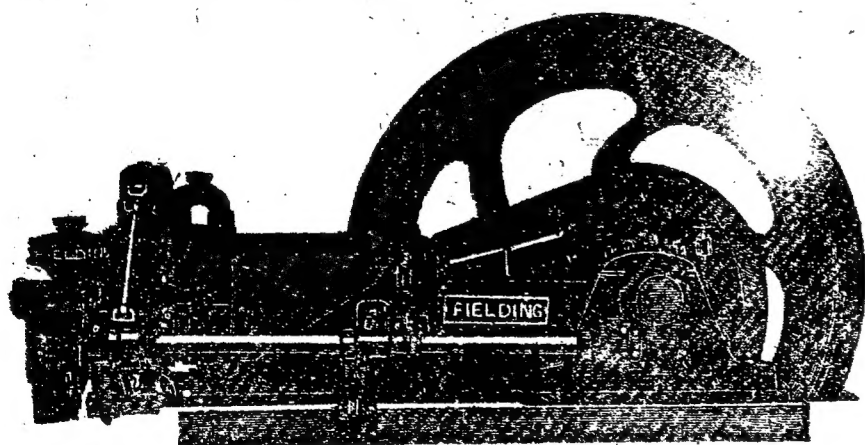

చక్కనిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు లేక, 109 ప్రేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

ప్రసిద్ధి కెక్కిన “ఫీల్డింగు” వేటెంటు శమిడిశల్
క్యీక్ స్టార్టింగు క్రూడు ఆయిలు ఇంజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

ఈ యింజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరై జరు చుల్లని సిలిలో నుండగనే స్టార్టు
కాగలదు. ఎటువంటి క్రూడు ఆయిలుతోనైనను అతి సంతృప్తికరముగా పనిచేయును. క్రూడు
ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. ఈ యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును,
యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ డిజిటల్:

టెలిఫోన్
నెం 690 రు.

డి. యల్. శాస్త్రి అందుకో.,
12, తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

పోస్టుబాక్సు
నెం 203 రు.

వెల్లింగ్ టన్ సి నీ మా

11-7-25 శనివారమునుండి 17-7-25 శుక్రవారమువరకు
సాయంత్రము 6-15 ప్రతిదినము 2 ఆటలు రాత్రి 9-80
శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3 గం-15 ని॥ మాడ
ప్రవర్తనము గలదు.

పాతీస్ క్రొత్త శీరియల్
రూల్ రోలండు ఇన్
రూల్ ఆఫ్ రేంజి (3 వ భాగము)
అత్యద్భుతము, తప్పక చూడతగినది.

ఆంధ్రశబ్దచింతామణి

వ్యాఖ్యానము

కర్త:—పారనంది రామశాస్త్రిలుగారు

ఆంధ్ర వాఙ్మయమునందలి ప్రవచన యన సన్నయ
భట్టారకుడు రచించిన ఆంధ్రవాగ్దేశమున కిది చక్కని తెలుగు
వ్యాఖ్యానము. అనేక ప్రాచీన భారతప్రతులను విమర్శించి
సన్నయభట్టు సూత్రములకు సంస్కృతాంధ్రములయందు ఆంధ్ర
భారతలక్ష్యముల సుదాహరించుచు వ్రాసినది అపూర్వముగా
వ్యాఖ్య. ఆంధ్రశబ్దచింతామణి వ్యాఖ్య ద్రవ్యము కారమవారి
వారమలన్నియు సక్రమాయానుగా భండింపబడినవి. భాష
సేవకు రైల్వరు ముఖ్యముగా చూడవలిన విశేషము లెన్నియో
కలవు. — పరి 0-12-0. పోస్ట్ జేటు

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము,

7, తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

మదరాసు హిందూమతధర్మా

దాయముల శాసనము

పాఠశాల యువయోగార్థము, యీశాసన మును

భోర్మమెంటు జార్జి గెజట్టునుండి

దీని ముద్రించుచున్నాము.

4-వ అధ్యాయము

సామాన్యముగా మతసంబంధమైన ఎండవుమెంటు

(ధర్మాదాయములు).

ఎండవుమెంటు రిజిస్టరును తయారుచేయుట.

34. (1) ప్రతి మతమునకును, దేవాలయమునకును—

(ఎ) పూర్వపు, ప్రస్తుతపు బ్రహ్మీలక్షణము, బ్రహ్మీ ఉద్యోగము లోనికి వచ్చుటనుగరించి ఏదైన సాంప్రదాయ మున్నయెడల దానికి సంబంధించిన తీర్మానము, (బి) మతము లేక దేవాలయము తాలూకు యావత్తు ఎండవుమెంటును గురించి, వాటికి సంబంధించిన యావత్తు పైటిలు డీడులను, ఇతర దస్తావేజులను గురించి తీర్మానము, (సి) పరిపాలన ప్రణాళికను, దిట్టమును లేదా వ్యయప్రణాళిమును గురించిన తీర్మానము, (డి) ఏదైన తీర్మానము, వేతనము లేదా పై ఆదాయము చేరియున్న యావత్తు ఉద్యోగముల పేర్లను, ప్రతి విషయములోను కొలుపుయొక్క స్వభావమును, కాలమును, మరతులను.

(ఇ) ఆ సంస్థాపనకు చెందిన ఆధారములను, బంగారును, వెండిని, వెలగల రాళ్లను, యావత్తుపాత్రలను, వంటిగన్నెలను, ఇతర చరములను, అంచనావేయబడిన వాటి విలువతో సహా, మరియు.

(ఎఫ్) బోర్డు నిర్ణయించునట్టి యితర తీర్మానము, గనబడుచు రిజిస్టరు ఒకటి బోర్డులను ఉంచబడవలెను.

(2) రిజిస్టరు మతము లేక దేవాలయముయొక్క బ్రహ్మీ నలన తయారుచేయబడి, తహశీలు వేయబడి సంకేతము చేయబడవలెను. మరియు అది బోర్డుకు ఈ యావత్తు ప్రారంభమైన తరువాత బోర్డు నిర్ణయించగలట్టి కాలపరిమితిలోగా ఆయనచే దాఖలు చేయబడవలెను.

అయితే, ఒక కమిటీ విచారణాధికారమును కలిగియుండు దేవాలయమునకు సంబంధించిన రిజిస్టరు ఆ కమిటీద్వారా దాఖలు చేయబడవలెను. మరియు కమిటీ తమకు అవసరమని తోచునట్టి విచారణను చేసిన తరువాత రిజిస్టరులో తమకు యుక్తమని తోచునట్టి మార్పులను, తీసివేతలను లేదా చేర్పులను సిఫార్సు చేయవచ్చును.

(3) ఒక బ్రహ్మీవద్దనుండి రిజిస్టరు అందిన తరువాత, బోర్డు తమకు అవసరమని తోచునట్టి విచారణను చేసి, తమకు అజ్ఞాపించుటకు యుక్తమని తోచునట్టి మార్పులతోను, తీసివేతలతోను లేదా చేర్పులతోను రిజిస్టరు ఆమోదింపబడవలెనని నిర్దేశింపవచ్చును.

(4) బోర్డులను ఆమోదింపబడినట్లుండు రిజిస్టరుయొక్క ప్రతి యొకటి సంబంధముగల బ్రహ్మీకిని, ఏదైన ఉన్నయెడల సంబంధముగల కమిటీకిని ఇయ్యబడవలెను.

రిజిస్టరుయొక్క సంవత్సరవారీ తహశీలు

35. (1) ప్రతి సంవత్సరమున బ్రహ్మీ రిజిస్టరులోని నమూనాలను వివరముగా పరిశీలించి, బోర్డుయొక్క అంగీకారము కొరకు అందులో చేయబడవలసిన మార్పులను, తీసివేతలను లేదా చేర్పులను కనబరచు తహశీలు వేయబడిన పైటుమెంటు నొకదానిని బోర్డుకు దాఖలు చేయవలెను.

(2) బోర్డును, ఏదైన ఉన్నయెడల కమిటీయును ఆ పైటుమెంటు అందినమీదట తమకు అవసరమని తోచునట్టి విచారణను చేయవచ్చును. మరియు బోర్డు, ఉత్తరువుద్వారా, రిజిస్టరులో చేయబడవలసిన మార్పులను తీసివేతలను, లేదా చేర్పులను నిర్దేశింపవచ్చును.

(3) (2) వ సబుసెక్షన్ ను ననుసరించి ఉత్తరువుయొక్క నకలు ఒకటి బ్రహ్మీకిని, ఏదైన ఉన్నయెడల సంబంధముగల కమిటీయొక్క ప్రెసిడెంటుకును పంపబడవలెను. మరియు, ఆతరువాత ఉంచబడిన రిజిస్టరు నకలులో బోర్డులకు ఆ జ్ఞాపించిన మార్పులను, తీసివేతలను, లేదా చేర్పులను సమూహము చేయవలెను.

బ్రహ్మీ తీర్మానములను క్రమముగా, అరసి అధికారములను.

36. (1) ప్రతి మతసంబంధమైన యెండవుమెంటుయొక్క బ్రహ్మీయును బ్రహ్మీయొక్క మరతులను, సంస్థాపనయొక్క

క్రమ సాంప్రదాయమునకును, దాని విషయమై అర్హతగల అధికారి జారీచేయగల యావత్తు నట్టసమృతమైన ఉత్తరువులకును అనుగుణముగానున్న, సాధారణ వివేకముగల మనిషి అట్టి వ్యవహారములు ఖండులు లేదా సాక్షులు తన స్వంతమైనయెడల యెంత జాగ్రత్తతో వ్యవహరించునో అంత జాగ్రత్తతోనున్న అట్టి ఎండవుమెంటుతాలూకు యావత్తు వ్యవహారములను పరిపాలించుటకును, దానితాలూకు ఖండ్లను సాక్షులను వినియోగించుటకును బద్ధుడు.

(2) ఈ యావత్తుయొక్క నిబంధనలకు లోబడి, మతసంబంధమైన యెండవుమెంటుయొక్క వివేకమైనట్టియు, లాభకరమైనట్టియు నిర్వహణమునకు అవసరమైన యావత్తు అధికారములను చెలాయించుటకును తనకు విధించబడిన పనులను క్రమముగా చేయుటకు అవసరమైన యావత్తుకార్యములను చేయుటకును బ్రహ్మీ హక్కును కలిగియుండవలెను.

మతము లేక దేవాలయముయొక్క బ్రహ్మీ ప్రత్యేకపు యెండవుమెంటు బ్రహ్మీలమీద గల అధికారము.

37. ఒక మతము లేక దేవాలయమునకు సంబంధించిన ఏదైన నేవ లేక ధర్మము జరుగునిమిత్తము ఏర్పాటుచేయబడిన ప్రత్యేకపు యెండవుమెంటు బ్రహ్మీ అట్టి నేవను లేక ధర్మమును ఆమతము లేక దేవాలయముయొక్క బ్రహ్మీయొక్క సామాన్యపై అధికారమునకు లోబడి చేయవలెను. మరియు ఆతనివలన జారీచేయబడిన యావత్తు చట్ట సమృతము యైన ఉత్తరువులకు లోబడి నడుచుకోవలెను.

వంశపారంపర్యపు హక్కు గల బ్రహ్మీలు.

38. (1) ఒక మతసంబంధమైన యెండవుమెంటుయొక్క వంశపారంపర్యపు హక్కు గల బ్రహ్మీ యుద్యోగములో భాగీ వచ్చినపుడును, అట్టి ఉద్యోగములోనికి వచ్చుటకు గల హక్కులనుగరించి తగాయిదా ఉన్నపుడును, లేదా

అట్టి భాగీ తక్షణమే భర్తీచేయబడుటకు వీలు లేనప్పుడు, లేదా

ఒక వంశపారంపర్యపు హక్కుగల బ్రహ్మీ మైనరు (యుక్తవయసు రానివాడు)గా నుండి, అట్టి ఉద్యోగములో పనిచేయుటకు తగినట్టిన్ని, ఇచ్చుమున్నట్టిన్ని, చట్టసమృతముగా ఏర్పడినట్టిన్ని సంరక్షకుని కలిగియుండనపుడు లేదా అట్టి సంరక్షకుడుగా వ్యవహరించుటకు హక్కు గల మనిషివిషయమై తగాయిదా ఉన్నపుడు, లేదా

ఒక వంశపారంపర్యపు హక్కు గల బ్రహ్మీ అన్యభావితుడుగా ఉన్న కారణమునో యితర దేవసంబంధమైన అతీతతన కలిగియున్న కారణములనో బ్రహ్మీ పనులను నిర్వహించుటకు అసమర్థుడుగా నున్నపుడు

మతములయొక్కయు, మినహాయింపబడిన దేవాలయములయొక్కయు విషయములో బోర్డును, ఇతర దేవాలయముల విషయములో కమిటీయును ఆయాసంగతికి తగినట్లు ఆ ఉద్యోగములోనికి మరియు బ్రహ్మీ వచ్చునపుడు లేదా ఆ బ్రహ్మీయొక్క అతీతతన నిలిచిపోవునపుడు, అట్టి యెండవుమెంటుయొక్క బ్రహ్మీ పనులను నిర్వహించుటకు ఒక తగిన మనిషిని నియమింపవచ్చును.

ఈ సబు సెక్షన్ లో ఉన్న దేదియును 1902 వ సంవత్సరపు మదరాసుకోర్టు ఆఫ్ వార్డుస్ ఆక్టులో చెప్పబడిన దేనినిగాని బాధించుచున్నట్లు భావించబడరాదు.

(2) (1) వ సబుసెక్షన్ ను ననుసరించి ఉద్యోగమునకు నియమించుటలో, మతముల విషయములో యెత్తరైన శిష్యులున్నయెడల వారియొక్కయు, దేవాలయముల విషయములో, ఉద్యోగములోనికి వచ్చుటకు హక్కుగలిగి కుటుంబమునకు చెందిన మెంబరు లేనరైన వున్నయెడల వారియొక్కయు హక్కులను బోర్డు లేదా కమిటీ క్రమముగా పాటించవలెను.

(3) అట్లు నియమింపబడిన మనిషి, ఒక బ్రహ్మీ అట్టి యెండవుమెంటు విషయమై చెలాయించగలిగిన యావత్తు అధికారములను చెలాయించుటకు హక్కు కలిగి యుండవలెను. దేవాలయముల నాకర్లను నియమించుటయును శిక్షించుటయును.

39. (1) ఒక దేవాలయమునకు చేరియుండు లేదా దేవాలయమునుండి ఏదైన వేతనమును లేదా పై ఆదాయమును పుచ్చుకొనుచుండు యావత్తుండి యుద్యోగములను, నాకర్లను బ్రహ్మీయొక్క ఉత్తరువులకును, అధికారమునకును లోబడియుండవలెను; మరియు బ్రహ్మీ వారిలో నాకర్లనను నమ్మకద్రోహమునకు, అసహనమునకు, చట్టసమృతమైన ఉత్తరువులను అతీతమించినందుకు, చేయబడిన పనిని ఉపేక్షించినందుకు, దుష్ప్రవర్తనను లేదా చాలినంత ఇతరకారణమునకు, బాల్కనాను వేయవచ్చును. తాత్కాలికముగా ఉద్యోగములోనుండి నిలిపి

వేయవచ్చును, తీసివేయవచ్చును లేదా బరతరపు (డిమిసు) చేయవచ్చును.

అయితే, సబ్జెక్టుగా నిరూపింపబడిన ఏ వంశపారంపర్యపు ఉద్యోగమునైనను కలిగియుండువాని లేదా వంశపారంపర్యపు నాకరు విషయములో గాని, లేదా వంశపారంపర్యపు ఉద్యోగముల లేదా నవుకర్లతరగతివిషయములోగాని, మరియు 75 వ సెక్షనుయొక్క నిబంధనలకు లోబడిన్ని, లోకలు గవర్నమెంటువారు ఈ సబుసెక్షన్ ను ననుసరించి శిక్షించుటకైన తన అధికారములను బ్రహ్మీ చెలాయించుటకు ఉత్తరువుద్వారా నిష్క్రమబద్ధము చేసి, తాము యుక్తమని తలచగలట్టి యధికారమునకు లోబరచి యుంచవచ్చును.

(2) మినహాయింపబడిన దేవాలయము కానట్టి ఒకదేవాలయమునకు సంబంధించిన ఏ ఉద్యోగమును లేదా నాకర్లనను (1) వ సబుసెక్షన్ ను ననుసరించి ఒక బ్రహ్మీచే శిక్షింపబడినప్పుడు నిర్ణయింపగలట్టి కాలములోగా కమిటీకి అప్పీలు చేసికొనవచ్చును మరియు వంశపారంపర్యము కానట్టి ఉద్యోగమును కలిగియుండువాని లేదా వంశపారంపర్యపు నాకరు కానట్టి నవుకరు విషయములో కమిటీవారి తీర్పు కడపటిదిగా నుండవలెను.

(3) మినహాయింపబడిన దేవాలయము కానట్టి ఒకదేవాలయమునకు సంబంధించిన వంశపారంపర్యపు అప్పీలు హోల్డరు లేదా నాకరు, (2) వ సబుసెక్షన్ ను ననుసరించిన ఒక అప్పీలుపైనివేయబడిన కమిటీవారి ఉత్తరువుమీద బోర్డుకు మరియు అప్పీలును నిర్ణయింపబడగలట్టి కాలములోగా దాఖలు చేసికొనవచ్చును. మరియు బోర్డువారి తీర్పు కడపటిదిగా నుండవలెను.

(4) మినహాయింపబడిన ఒక దేవాలయముయొక్క ఏ అప్పీలు హోల్డరు లేదా నవుకర్లనను, (1) వ సబు సెక్షన్ ను ననుసరించి ఒక బ్రహ్మీచే శిక్షింపబడినప్పుడు, నిర్ణయింపబడగలట్టి కాలములోగా బోర్డువారికి అప్పీలు చేసికొనవచ్చును, మరియు బోర్డువారి తీర్పు కడపటిదిగా నుండవలెను.

ఆస్తిపైని ఎండవుమెంటు ఒక బాధ్యతగా ఉన్నప్పుడు, నిర్బంధముగా నేనను చేయుచుంటున్నా

40. ఒక దేవాలయమునకు సంబంధించిన దానమును లేదా నేనను జరిగించుటకైన ఎండవుమెంటు ఆస్తిపైని ఒక బాధ్యతగా మాత్రముండి, బాధ్యతయిన మనిషి దానమును లేదా నేనను క్రమముగా జరిగించుటకు తప్పిపోవుచున్నప్పుడు, ఆ దేవాలయముయొక్క బ్రహ్మీ ఆ దానమును లేదా నేనను ఇతర విధముగా చేయించుటకు తగిన లేదా బహుశా తగలగల ఖర్చులను బ్రహ్మీకి చెల్లించవలసినదిగా ఎండవుమెంటు బాధ్యతగా గల ఆస్తిని స్వాధీనములో నుంచుకొనియుండు మనిషిని కొరవచ్చును. బ్రహ్మీచే కొరబడిన ప్రకారము అట్టి మనిషి పైకమును చెల్లించుటకు తప్పిపోయినయెడల, బ్రహ్మీ దరఖాస్తును పెట్టుకొన్నమీదట, ఆ పైకమును రాబట్టుకొనుటకు కొరవారు ఒక ఉత్తరువును సాదరు చేయవచ్చును, మరియు అట్టి ఉత్తరువు, అది అట్టికొరవయొక్క డిక్రీయైన సెట్లో అట్లే అమలు జరిపించబడవచ్చును.

అయితే ఎండవుమెంటు బాధ్యతగా ఉన్న ఆస్తిని స్వాధీనముం దుంచుకొన్న మనిషి చట్టముప్రకారము ఆ దానమును లేదా నేనను జరిగించుటకు బాధ్యతయిన మనిషి కానప్పుడు, ఆ యాస్తిని స్వాధీనములో నుంచుకొన్న మనిషినందనుండి ఈ సెక్షన్ లో చెప్పబడిన పైకపు మొత్తము రాబట్టుకొనబడియున్న సందర్భములో, కొరవారు, అట్టి మనిషి దరఖాస్తు పెట్టుకొన్నమీదట, చట్టముప్రకారము బాధ్యతయిన మనిషి వద్దనుండి ఆ మొత్తము రాబట్టుకొనబడుటకు ఒక ఉత్తరువును సాదరు చేయవచ్చును. మరియు అట్టి ఉత్తరువుకూడ అట్టి కొరవయొక్క డిక్రీయైన సెట్లో అట్లే అమలు జరిపించబడవచ్చును.

రెక్కల నుంచుటయు, ఆడిట్లను (రెక్కల తనిఖీదార్లను)

నియమించుటయును

41. (1) బోర్డును, కమిటీయును, ఒక మతసంబంధమైన ధర్మాదాయముయొక్క బ్రహ్మీయును జనలు, ఖర్చులు, వీటిని గురించి క్రమమైన రెక్కలను ఉంచవలెను.

1860 వ సం॥పు 48 వ ఆక్టు

(2) అట్టి రెక్కలు ప్రతి సంవత్సరముగాని, నిర్ణయింపబడగలట్టి యితర మితకాలములందుగాని లోకలు గవర్నమెంటువారిచే నియమించబడిన ఆడిట్లనను తనిఖీయబడవలెను. అట్లు నియమింపబడిన ఆడిట్ల ఇండిగూరేషన్ శిక్షాస్ఫూర్తియొక్క 21 వ సెక్షన్ యొక్క అర్థములోగా పబ్లిక్ సర్కారు నాకరులైయున్నట్లు భావించబడవలెను.

శ్రీ భరత మునిబృందం - బెజవాడ

నాట్యకళానిలయ ప్రారంభోత్సవము

శ్రీయుత పురాణ సూక్తిశాస్త్రగారు అధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి. విష్ణుట స్థాపకులలో నొకరగు శ్రీమాన్ బి. టి. రాఘవాచార్యులుగారు స్వాగతోపన్యాసము చేసిరి. తిరుపతి లిలికా రలు చదువబడినవి. శ్రీ శాస్త్రగారు అధ్యక్షత వహించి యిట్లువర్ణించిరి. శ్రీ నారాయణరావుగారు రాజాలకపోవుట దురదృష్టము. నాట్యకళను పోషించు మహిళలలో నొకరగు వారి అధ్యక్షత యింట్లను ప్రశంసనీయును. అయినను వారియెదుటనే యీసభను జయప్రదముగా కొనసాగింప విష్ణు కోరుచున్నాను. ఇట్టి కళానిలయము ఉరూ అను స్థాపింపబడవలసి యున్నది. ఇట్టిది బేజవాడను ప్రాంతాల్ల వసరము. ఇది నిర్విఘ్నముగ కొనసాగినచో కొరతయెల్ల తీరును. అని పరిశోధి యుపదేశవాక్యములతో ప్రారంభోపన్యాసము ముగించిరి.

1. విష్ణుట తెనాలి రామలింగసభ అధ్యక్షులు బ్రహ్మశ్రీ పెద్దిబొట్ల శంకటచలపతిరావుగారు “ఇట్టి కళానిలయము అర్హమనరము కాని నాటకసమాజములే యిట్టికళానిలయములుగా పనిచేసిన బాగు నుండు” ననుచు బృందమువారు ప్రచురించిన కార్యవిధానపట్టికను విమర్శించి తుదకు బృందము చిరస్థాయిగా నుండునట్లు కీర్తన దించిరి.

అంత విద్యర్థిని నాటక ప్రక్రియ దిరుదాంకితులను బ్రహ్మశ్రీ మల్లాది అమృతరావుశాస్త్రగారు “ఇట్టిబృందము స్థాపింపబడుట రొల్లరకు ఆర్జునరము. నాట్యకళను విశేషింపావుచున్న అగౌరవాదులను తొలగించి కళాభివృద్ధి గానించుటకు విశిష్ట బోధకుల నియమించి యాబృందము చిరస్థాయిగ మనియ్యవలెననియు, నాట్యకళయందు స్త్రీలనుపాఠశాల తావింపగలదనియు నాట్యవిద్య వేదములనుండియు గ్రహింపబడవలయును వృష్టాంతలార్యముగా దీర్ఘగంధర్వ భాషాముల నుపన్యసింపింతు సంతానోత్సాహమును ఆసనానమును వృద్ధీకరించిరి. బృందము నాశించింది.

ఆచార్యులు, బంధుపురవాసులు, బహునాటక కర్తలు, నటలు నర బ్రహ్మశ్రీ పద్మమర్తి యజ్ఞ నారాయణ శాస్త్రగారు “ఇట్టినిలయము స్థాపింపబడుట కుభిసానకవనియు స్థాపకులలో నొకరగు ఆచార్యులుగారు, ఆంధ్రనటలలో నెన్ని కగన్న శ్రీయుత కి. వి. సుబ్బారావుగారు మొదలగు కొందరు నటులను విక్షణమొనరుట నేరెరుంగును. పరిశోధి నాటక సమాజములు వారిసహాయము కొన్నదియు, నేపేక్షించుచున్నదియు నేరెరుంగును. శ్రీయుత గూడవల్లి రామబ్రహ్మంగారు ను మంచి విమర్శకులు. ఈ నిలయము నభివృద్ధి చెందించుటలో విరి ప్రయత్నములు సక్రమములు నిర్విఘ్నములు నగు ననుటకు సరిదియను లేదు” అనుచు బృందమును దీవించిరి.

4. శ్రీయుత ముత్తేవి రామాచార్యులుగారు బృందముయొక్క ప్రాముఖ్యమును గూర్చి చెప్పి, స్త్రీల స్త్రీరాత్రధారణమును సరించుట, వేశ్యల అభినయము నాటకమునందు ప్రయోగపగుములను సరించుట కొంతచెప్పించిరి. తెనాలి కాపురములను, న్యాయవాదులను అను శ్రీమాన్ నంపూరి శేషచార్యులుగారును, నిజారాష్ట్ర నివాసులగు శ్రీమాన్ సముద్రాల రాఘవాచార్యులుగారును కాకినాడ హస్తప్రయత్న పండిత వింజమాని లక్ష్మీనరసింహంపతులుగారును, రైలూరు పురవాసులును, సావిత్రినాటక కర్తలును అను బ్రహ్మశ్రీ శ్రీరాముల సచ్చిదానందశాస్త్రగారును అత్యంతోత్సాహపూరితములగు నుపదేశవాక్యములతో బృందప్రార్థనమునుసరించి వక్కాణించి దీవించిరి.

5. శ్రీయుత మున్నా నరసింహరావునాయుడుగారు చిత్రలేఖనము నిందు చేర్చుటను గురించి ప్రశంసించుచు తత్కళాపరిజ్ఞానము నలుల కనుసరమనియు, నాట్యసమాజములయందు వానికి తన లక్ష్య మొసంగకపోవుట మిక్కిలి శోచనీయమనియు ముచ్చటించి బృందమునకు తనకేయిదార్ల వోసంగుచునని బృందమును దీవించిరి.

6. బ్రహ్మశ్రీ విద్యావత్ పారుపల్లి రామకృష్ణయ్యగారు సంగీతమునకును, గాటకమునకును గల సంబంధమును వృద్ధీకరించుచు శసభావచనాదులకు చక్కని స్వరపరిజ్ఞాన ముపసరమని మధురముగ నుపన్యసించి బృందమును దీవించిరి.

అంత సూరేశాస్త్రీ అంతోష్ఠపన్యాసమునందు బహు విరళముగ కళాధర్మమును, నియమములను బృందము వారు

కావించవలసిన కార్యములను వృద్ధీకరించుచు ఆంధ్రనాటక పరిమత్తునకును బృందమునకును రూపభావసంబంధములను తేటపరచి బృందమును దీవించుచు సభకు వన్నె జెచ్చిరి.

తిరువార శ్రీయుత గూడవల్లి రామబ్రహ్మంగారు బృందమువారి ఆహ్వానముల నందిగాని యందకగాని సభకు వయచేసిన మహోయుల కెల్లరకును, నాటకకాల నుచితముగ బ్రవర్తనమునకు కైత్ర మొసంగిన శ్రీ నారాయణరావు గారికిని వందనముల సమర్పించి సభను ముగించిరి.

స్వాగతోపన్యాసము

శ్రీమాన్ బి. టి. రాఘవాచార్యులు గారి స్వాగతోపన్యాసమునందలి ముఖ్యభాగములు.

నాట్యమొక కళ

కళలన్నియు ప్రకృతియందలి వృద్ధి సముదాయములను యుద్ధవింది కెద్యక్షల రూపరూపుల లోకమునకు వెల్లడించుచుండును. ప్రజాసంసారమును హాస్యక్షిని అనుసరించి ప్రవర్తించబడు కళ, ‘నాట్యకళ’. ప్రజాసంసారమునందలి సర్వవిషయములను జైచిత్త్యము చెడకుండ, ఆనందభావముల రూపములు సహాయపడగారి హాస్యాస్పదము గావడగారి గోచరించుచుండవలయును. ధర్మాధర్మములయందు ధర్మము ప్రతిష్ఠాపితముగాను అధర్మము లయము జెందినట్లుగాను, హాస్యాస్పదము కావించునట్లుగాను కేయబడవలయును.

దివాన్ బహద్దరు జె. వెంకటనారాయణ నాయుడుగారు

వీరు చెన్నపురి కార్పొరేషను గ్రమిషనరుగ నియమింపబడి కవిరముననే చార్జి పుచ్చుకొనిరి. ఇంతవరకు రిజిస్ట్రేషను కాఖయందు ఇన్ స్పెక్టరు జెనరలుగ పనిచేయుచుండిరి.

(ప్రెస్సు ఫోటో)

నటులు

నాట్యకళయందు ప్రవర్తించు వనుష్యులు, నటులు. వారు కావించునది నటనము. నటనమునగా ప్రజాజీవనమునందలి యనన్యము వృత్త మొనరించుట. అనన్యము ప్రత్యేక దృశ్యస్వరూపము లేకపోవుటచే నవి తమంతతము దృశ్యములు కాజాలవు. మానవశరీరమే వాటికాధారము. సంసారమునందు వనుష్యుడాయవస్థలను అనుభవించుచుండును. నాటకమునందు నటులాయవస్థల అభినయించుచుండురు. అనుభవమునకును అభినయమునకును, సర్వవిధముల వ్యత్యాసముకలదు. అనుభవము మానసికము, అభినయము బహిర్యోదయ వ్యాపారము. నాటకము నొకవిధముగా యోచించిన స్వప్న చక్ర స్థితిది. స్వప్నమునందు నిజము గానిది యెట్లు నిజమైనట్లు గోచరించునో అట్లే నాటకమునందును, సర్వము నిజముగాకపోయినను నిజముగా గోచరింపవలయును. ప్రేక్షకుల హృదయములు సల్లె సంభవింపజేయవలయును. అప్పుడే అభినయము నిజమైన ధర్మము ననుష్ఠించినట్లుపాఠపడును. లేదితరమైనది అభినయమునుభవిధర్మములను కెంటికిని విరుద్ధమైనదిగని భావించవలెను.

నటనాభేదములు

నటనకు పరికరములు అంతర్భూహిర్యోదయములే. నటన నాలుగువిధములు: వాచికము, ఆంగికము, ఆహార్యము, సాత్వికము. వాచికము, స్వని ప్రధానమైనది. గద్యవ్యంగీతాత్మికమైనది. పదవాక్యప్రవృత్తమైనది. ఈ సందర్భమున సంగీతము యొక్క అనుసరమును సరించి కొంతచర్చ అవసరము.

సంగీతము

సంగీతము అనగా భస్మ సమ్యేకసము. భస్మనే సంగీతమునందు స్వర మనిరి. ఈస్వరసమ్యేకసము విశ్వనుంతయు వ్యాపించియున్నది. స్వరధర్మము నెరిగిన పండితుడు ఆయా స్వరజీవము ననుసరించి ఆయాస్వరమునకు కారణమైన వృద్ధి యే యవస్థయందుండినదియు తెలిసికొనజాలును. ఈస్వరసమ్యేకసధర్మము ననుసరించి భావములను వెల్లడించుటయే సంగీతము పాడుట. భావము గద్య, పద్య, గీతము లని మూడు స్వరూపములు గలవు. సాధారణముగ వాడెడు గద్యమునందు స్థాయిభేదము, స్వరభేదము, తాళభేదము పాటింపబడుచు నేయుండును. కాని యీయవి ప్రకృతియందునలే బహిర్యేముగాక లోననే యిమిడియుండును. సంగీతమునందు భాష, రాగ, తాళములను మూడు ముఖ్యంశములు గలవు. నిజమైన సంగీతము అనగా భావరాగములయొక్క సానుహిత్యము, సమ్యేకసలను గల త్యాగ రాజకృతులు వచనముగా చదివినను, కీర్తనగా పాడినను, నొక విధమైన స్వరగమనమునే సూచించును. వేదములయందు స్వరభేదము ఉదాత్తమదాత్తాస్పృశియు లను శ్లేర తో నొప్పదుండును. సానుచేదమునందు గావమే గలదు. వేదములయందు స్వరభేదమును చక్కగా నూచించును. ఆస్వరము భస్మాత్మకమే. రాగమన్నను, రసమన్నను నొకటియే భావము. సంగీతపాటకులు సర్వసమ్యేకవాసారభ్యము గల రసమును రాగ మనిరి. కావున పద్యములందు రాగముల భావార్థసమలను అనుహలమైన పరిస్థితులయందే నశింపవలయును. ఒక్కొక్కరాగమునందు అనేకకళలు (అవస్థలు) గలవని చెప్పుదురు. అనగా ఒక తరగతి స్వరసమ్యేకసమునందే వివిధావస్థలు గోచరింపజేయునను అనిర్థము. కావున సంగీతప్రాముఖ్యమును యథార్థముగ మేలుంగీకరించి కళావికారులను నూతుజేయూతనో సంగీతప్రాధిమ్యము చున్నాము.

ఆంగికాభినయము

అనగా బహిర్యోదయచలనమునకు సంబంధించినది. ఇందు ద్రూ, నేత్ర, ముఖ, గ్రీవ, హస్త, పాద, కటి, సంబంధములనే విన్యాసభేదము లనేకములున్నవి. సాధారణ వ్యవహారము లన్నిటియందును యాభేదములు కన్పట్టుచునే యుండును. కోపము వచ్చినపుడు ముఖము చిట్టించుట, కనుజొడుగు విరచుట, కనులు పెద్దవిచేయుట, పండ్లు పట్టపట్టబడించుట, శరీరము బిగియుట, వణుట, మొదలగు నన్నియో వికారములు గురుచుండును. నాట్యములందును యీయవస్థలు కనబడవలయు. అభినయము నిందు వాచికాంగికముల సమ్యేకసకారకు ప్రేక్షకులకు భావార్థములు తెలియకొరకును, హస్తభేదములు అభినయశాస్త్రము నందుగలవాటిని అభ్యసించవలయును. నిరర్థకముగా చేయబడించుటకంటె సార్థకమైన హస్తవిన్యాసము మేలుకదా. ఇక ఆహార్యభినయమునందు దుస్తులు, ఆభరణములు, ఆయుధములు ఆనసములు మొదలగునవి ఉపయోగములు. ఇదిఅన్నియు ఏవిధముగా నటుడు ఉపయోగించవలెనో తెలుసుకొన వసరము. ఇక స్వాధికాభినయము అంతరియ్యదు అవస్థానుభవమునకు సంబంధించి శోకమునందు కన్ను నీరు గారుట, క్రోధమునందు కన్నులు అగ్నిగోళములగుట, వస్త్రనూర్చుట, స్వేదము పుట్టుట, శరీరము గడగడలాడుట, మొదలగునవి రక్తమునందు దుష్పద్ధిచు అవస్థానుకరణవ్యాపారములు, ఇట్టివి యెల్ల రక్తసంచలనము కలుగకుండ గనే యథార్థముగ గోచరించునట్లు అభినయించుట అభ్యసించవలయును. అట్లుగాక నటుడు స్వాధికాభినయమును అవస్థానుభవసిద్ధముగానే గావించగడంగనేని రంగస్థలముపై అపభ్రంశములు జరుగను.

అ భ్యా స వి ధి

మనుష్యునియందు ఉపాభాగములు కలదు గావున ఇంద్రు యగోచరము గాని యెట్టిదానియునికి నైనను గ్రహింపగలడు. కాని వస్తురచనానుభూషమైన కళాప్రచారమునందు సక్రమమైన అభ్యాసము లేక, యేమాత్రమును సంపరిపజాలము. హాస్యోన్మయం సంగీతము నెట్లు నేర్పజాలకో, అదము లట్లే అభినయమును బోధింపజాలవు. ఏలయునగా క్రోధముతో నొడలు త్రోయనపుడు నటుని దృష్టి రేమియు చూడజాలదు, అప్పుడప్పుడునందు నటుడు తనస్వరూపమును యెట్లుచూచుకొనగలడు. అట్లుగాక ఒక ఆరయందు, క్రిందను మీదను చుట్టుప్రక్కలను అన్యములను పరిపించి నటనము నభ్యసించెననుకొంపము. అట్టిచో క్రిందిమీదికి చూచినపుడు తనశరీరము తలక్రిందులుగా నుండును. యెదురుగానున్న విగ్రహము చూచియెడను, యెడను చుట్టగా కనబడును. ఇరుప్రక్కల చూచినపుడు ఒకప్రక్కనుత్రము కనబడు. వెనుకవై పుచూచినపుడు పిపుహత్రముకనబడును. ఒడలు

తెలియని అవస్థల నభ్యసించినపుడు నేమియు కనబడవు. కావున అన్యులయెదుట నిలిచి అభ్యసించుటయందు అర్థములేవనియే యూహింపవలెను. నాటకకళాభ్యాస మొనరించినపుడునాట్యము, నృత్యము, నృత్యము, మొదలగునవి యెల్ల నభ్యసించవలయును. నృత్యము మొదలగునవి గమనవైఖరలయందు చరచరమైన శోభ నొనరించును. రాజవలె నడచుట, రంభవలె నడచుట, హంస గూనము, మొదలగునవి నృత్యములన సాధ్యము లగును.

రసము

రస మనగా ప్రజాసంసారమునందలి యనన్యత. ఈ యనన్యత నన్నిటిని తొమ్మిది ముఖ్యభావములగు వివరించిరి. అందు శృంగారరసము ప్రధాన మైనది. ప్రస్తుతము దేశీయుల హృదయములందు శ్రీ పురుష కాముక వ్యాపారములకు సంబంధించిన దనియే ఉద్దేశ్యము. శృంగార రసము శృంగము (కొమ్ము) పంటి దని యర్థము. దీనికి శృంగారణ, కుచి, ఉజ్వల, అనిమాకు పేర్లు గలవు. కుచిశబ్దముచేత పవిత్రత్వమును ఉజ్వల అనుటచేత ప్రకాశమును తెలియబడుచున్నది. వీనినిబట్టి శృంగారరసమునగా సర్వోత్కృష్టమైన సర్వమును అభివృద్ధి గాంచు శ్రమను బోధపడుచున్నది.

రూపకములు-ఆంధ్రీకరణములు

ఇట్లు నటన నభ్యసించిన నటుడు ప్రవర్తించవలసిన నాటకములు నే డాంధ్రమున స్వకపోల్కలైయున్న వెలునడుమున కేవల పవర్తననా సామర్థ్యము నెరుపునవి కావు. ప్రజాసంసారమునందలి వివిధభావములను సక్రమముగా రసభావాదీకముల సర్వముల ననుసరించి రచింపబడినవి కావలయును. అట్టిది సంస్కృత చాల కొంచెముగనేయున్నది. కాని సంస్కృతనాటకములలో ఆంధ్రీకరింపబడియున్నవి అంధ్రదేశీయులకు గలవు. అందరితోకములకు ప్రతిపదార్థముగా తెలియవలసిన ననుకూలమైన కొంత ప్రవర్తనాసామర్థ్యము చెడునట్లు ఆంధ్రీకరింపబడుచున్నవి. వేడిసంహారమునందు భిముని ప్రభుమాంక ప్రవేశమున "లాక్షగృహం విషాన్ని సభాప్రవేశే ప్రాణేన" అనియేయు భవన ప్రవృత్తి ఆకృష్ట పాండవభూపరిధానకే రాక, స్వభవంతి మయి, తీపతి | ధారరాష్ట్రే! " అను పద్యమునకు తెలుగున రంగస్థలమునందు, ఎన్నిసార్లు, పరవడులు తిరిగినను యింకను పద్యభాగమే మిగలునట్లు ఆంధ్రీకరింపబడినది. కాన నాంధ్రీకరణములయందు భావము, రసము, ప్రధానముగా గైకొని ప్రతిపదార్థముగ రచింపకపోయినను, రసభరితముగ ప్రదర్శించుట కనుకూలముగనుండిన చాలును. వృత్తి, కీర్త్య, పాకము, ఆచారసముల కనుకూలముగ నుండినట్లు నాటకములయందు పదములు వాక్యములు, ఉపయోగింపవలయును. దేశీకాలపాత్రానుసారముగ కథానరణి నడిపింపవలయును. కుశలపులచేత రోజు క్రిప్తసంగములు చేయించుట, సీతసావిత్రి మొదలగువారిచేత శ్రీ విద్యాప్రసంగములు, శ్రీ స్వాతంత్ర్య ప్రసంగములు చేయించుట మొదలగునవి యన్నియు నపత్రంశములు. రసానురూపమైన భాషారచనకు సంధులు, సంధ్యంగములు పరిచయము చేసికొనవలయును. లేనిచో నొకరసము పుట్టవలసినచోట మరియొకరసము పుట్టును.

చిత్రలేఖనము

నటులు పాత్రధారణమునందు గమనింపవలసిన విషయములో ముఖ్యమైనది. రంగులభేదము మొదలగునవి నటుల పాత్రధారణమునకును, రంగులూలంకారమునకును గల సంబంధము గమనింపుచున్నట్లు తోచును. అందువలన హృద్యమయిన ప్రతి బింబము గోచరింపదు. నాటకములయందు, రంగనిర్ణయము సవ్యమయిన భావోదయము గలిగించునట్లు సలుపవలయునన్న నాట్యకళాపరిజ్ఞానము గల చిత్రలేఖలు చాల అవసరము. నాటకరచనకు యీపరిజ్ఞానము యెంత యవసరమో రంగాలంకారాదుల నిర్ణయించుటకు అంతయే అవసరము. కావుననే చిత్రలేఖనమునూడ నభ్యసించవలయునని మా యాశయము. ఇంకను నాటకములగాని, నాటకప్రవర్తనములగాని, విమర్శకులనలన గూడా సక్రమస్థితి విషయములకు అవకాశములు గలవు. విమర్శకులయందు గల లోపములకు తమ సమాధానములు చెప్పి పలువుర మెప్పించ వలగు గాని విమర్శకుల నిందించుట దురభిమానముననే వెల్లడించును. అది గాక విమర్శకులుగూడ సంపూర్ణకళాపరిజ్ఞానము గలనాడే యుండవలయును. కేవల శాస్త్రపరిచయము గల విమర్శకుడు కష్టములు తిలకింపకయే విమర్శించును. సాధారణ పరిజ్ఞానము గల విమర్శకుడు యిన్ని మిగిలినవి కర్తవ్యమును నిర్ణయింపజాలడు. కావున కళాభ్యాసములను తెలిసి కళాపరిజ్ఞానము నొనరించిన విమర్శకుడు కళకు వ్యహా

వకారి కావున విమర్శకులుగా నుండవలసినవారును కళాభ్యాసముచేయుట నుంచినది మా యాశయము. ప్రజాసంసారజీవనమునందు నిఖిలవిషయములను నాటకములుగా రచియించుట సంపూర్ణమయిన స్వాతంత్ర్యమును, సావకాశమునగలవు. రసభర్తమును, రసజీవనమును, రసపరిజ్ఞానము మొదలగునవి నెల్ల పరిశీలించి సుమా కేబదికంటె అధికముగ రూపకభేదమును నిర్ణయించిరి. ఇందు సుఖదుఃఖపరిణామములు రూపకమధ్య మెట్లున్నను చివరకునా ప్రము యేదియోయొక సుఖమునే నూచించి ముగింపవలయుననిరి. ప్రపంచమునందు పహారములకు సంధి రూపమైన శాంతితోగాని జయించినవారి యాత్మను లోగాని ముగింపబడుచున్నది. అంత్యకర్మజరిగినపిమ్మట సభమును ప్రవేశపెట్టక యెదురును విడువదు. మరియు సభమునే కోరుచుంటుంటు మనుష్యప్రకృతి కావున నాటకములయందును మధ్యమధ్య నెన్నిభిభత్సభయంకరావస్థలు సంభవించినను చివరకు సభమునే సమకూర్చుట మనుష్య సంసారప్రతిబింబమైన నాట్యభవము భర్తము. వేడిసంహారమునందు దుర్యోధనునిచంపించుచు భిముని భిభత్సస్వరూపము, భర్తరాజు పట్టాభిషేకము నిర్మించియు బాలచరితమునందు కంసుని వధించిన బాలకృష్ణుని భీరస్వరూపము ఉగ్రసేనుని సింహాసనము నధిస్థాపనము నూచించియు శాంతిచెందెను. కంసుని జంపిన శ్రీకృష్ణుడుగాని, దుర్యోధనుని జంపిన భిముడుగాని, ఉగ్రసేను, యుధిష్ఠిరుల పట్టాభిషేకముల నిర్ణయింపకయే నాటకమును ముగింపనిచో విషాదాంతముకానేరదా? జూలియన్ నీజరునాటకమున బ్రూటస్ పోడుమకొని నచ్చినవెంటనే నాటకము పూర్తియైనదా? వానిని మెప్పుకొనుచు మార్కు-రూంటోని గావించిన మెప్పులవాక్యములతోగాని నాటకము పూర్తి గాలేదు. అదిగాక మతభర్తనాప్రచారముల ననుసరించి యిట్టికేగతలు భేదించుచుండినను. కాని నాటకము ను తత్త్వము చేత ను భర్తము చేతను ఏ భేదమునందు వారు రచియించినను భేదములు గలిగియుండుటలేదు. ముందు నిజభర్తము, రత్నము, తెలివినాక పరభర్తమును, పరభర్తమును తెలివినయెడల స్వభర్తమునకు భంగము వాటిల్లును. దిక్కాననుభూతీయనాట్య భర్తములను చక్కగా తెలివినాటకమునకు విధ్యుక్తమైయున్నది. ఇట్లు భర్తముల వెంపొందించు నాశయములతో యీ నాట్యకళాభివృద్ధి నిలయను నాట్యశాస్త్ర నిర్మాణలో ప్రాథమికమైన భరతమునిపేరిట, భరతమునిబృందం అను పేరుతో సంస్థాపింపబడినది.

ప్రార్థన

మానవ జీవితమును చక్కనిమార్గముల నడిపింపజాలు నాట్యకళను దేశీయులతోడ్పాటు లేకయే కావించుట అసాధ్యము. మాసాహసము నున్నించి మాయెడ నభిమానము, దాక్షిణ్యము కలిగి యానిలయము శాశ్వతమైన భర్తమును దేశమున ప్రతిపాదించు లోకకళ్యాణమున నభివృద్ధిగాంచుమాగున ఎల్లరు తోడ్పడుదురుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాను.

శ్రీ శ్రీ గ్వాలియరు మహారాజా వారి అస్తికలు

గంగలో గలనటడెను

అలహాబాదు, జూలై 13:—కీర్తి శేఖరు గ్వాలియరు మహారాజా వారి అస్తికలు హిందూమత సాంప్రదాయానుసారముగ నేటిఉదయమున గంగలో గలనటడెను. అస్తికలు గంగకు గొంపోవునపుడు ఒక ఉత్సవము బయలుదేరినది. బహుజనులు అస్తికలను గంగలో గలపునపుడు సంబర్ధించుటకు నడియొడ్డున గూడిరి. దైవభాగునండి విమానమునందు అస్తికలను గొనిపోవుమండ మానాం పటాలము గౌరవార్థమై ఆయుధములను బ్రవర్ధించెను. అస్తికలతోగూడ 66-వ అక్షరములు వెంబడించెను. పంజాబు కాండో శేండుమేళము చేయుచుండెను. కర్నూలు కె. యస్. హాస్పిరు, పోలీసు కమిషనరు స్పెక్ట్రు, విద్యామంత్రి గౌరీరాయ రాజేశ్వర లాలు, శ్రీ శ్రీ మహాంబాగారి మేల్లులు మేజరు సర్దారు యం. యస్. సింగ్ లో, మేజరు జనరలు సైటింగేలు, మేజరు జనరలు రాఘవేంద్రు, న్యాయమూర్తి సర్ గ్రెగోరీపుట్టమయ్య, కన్స్టేబులు, అమృత, సులేమాను, పండిత నరదమోహన మాలవ్యా, పండిత జహంగీరులు నెహ్రూగార్డు ఉత్సవముతో వెడలినవారిలో ప్రసిద్ధులు. పేరు నడిపిన సగరవాస్తవ్యులును, అలహాబాదు యూరేషియనులలో గొందరును ఉత్సవమును వెంబడించిరి. (అ. ప్రె.)

వర్షపాతము

హైద్రాబాద్ 13—మధ్యరాష్ట్రములకు తులనాగమందు వాయువు ఒత్తిడి దరగినది. మధ్యరాష్ట్రములందు వర్షము మెండుగ గరిసెను. ద్వీప కల్పమందు వర్షము చురుకుగనే గరియుచున్నది. దక్షిణబర్యా, అస్సాము, బెంగాలు, ఛోటానాగ పురం, రాజపుత్రానాము, మధ్యయండియా, మధ్యరాష్ట్రములు, కొంకణము, మలయాళములందు సామాన్యముగ సర్వత్ర వర్షము గరిసెను. ఉత్తరబర్యా, ఉత్తరకము, ఛీహారు, పశ్చిమసంయుక్తపరగణాలు, సరిహద్దురాష్ట్రము, బొంబాయి ఉత్తరకము, ఉత్తరమోరరాబాదు, మైసూరు, మదరాసు ఉత్తరకము, మదరాసు ఉత్తరకములందు వర్షపువర్షులు వర్షముగరిసెను.

పైపాయి 2, మార్కెటు 3, డెన్సిటీ 1½, డ్రైవెంజిటివి 3, భూమి, బ్రహ్మరూ 2, సిహెసాగరు 1½, సిహెసా, ఛాన్డ్రీ 1, ఛాన్డ్రీ, కాన్పుబారు 2, చిట్టగాం, లాకా 1, మిరటలు 2, చరచిసారు 3, ఛీపుగం, కోటా 1, ఉదయపురం 2, ఛాన్డ్రీ 1, హాన్డ్రీ, జబల్ పురం 2, హాగరు 4, సిహెసా 3, నాగపురం 1½, పావ్ మార్ 4, ఛీపురం 1, ఛాన్డ్రీ 2, మార్కెటు 1, కార్వారు, మంసరూరు, లక్ష్మీ, తొరంగరాదు, మానుమకొండలందు 1½ అంగుళముల వర్షము గరిసెను.

నూతన:—మధ్యయండియా, పశ్చిమభూభారతము, కొంకణములందు వర్షము మెండుగ గరియచున్నది. (అ. ప్రె.)

వాతావరణస్థితి

1925 సం॥ జూలై నెల 14-వ తేది మంగళవారము

ముఖ్యస్థానములు	తేది 14 జూలై 1925	తేది 13 జూలై 1925	తేది 12 జూలై 1925	తేది 11 జూలై 1925	తేది 10 జూలై 1925
హైద్రాబాద్	87.3	79.6	...	9.84	44.96
విశాఖపట్టణము	86.9	77.9	...	2.42	37.09
కాకినాడ	91.0	80.2	...	8.53	39.09
మచిలీపట్టణము	94.5	79.0	...	5.39	41.59
కర్నూలు	93.8	76.8	...	2.94	26.01
బళ్లారి	92.5	74.9	...	0.28	20.51
కడప	96.5	80.2	...	1.54	31.28
నెల్లూరు	98.5	80.1	0.06	2.53	37.98
మద్రాసు	95.3	78.3	0.07	0.99	50.74
కడపూరు	98.0	81.2	0.02	1.37	52.94
సేలము	94.3	75.4	...	4.38	39.30
కోయంబుత్తూరు	79.1	70.6	0.54	1.73	22.29
తిరుమనాపల్లి	97.6	78.0	...	3.66	33.18
నాగపట్టణము	94.5	79.8	0.08	0.86	54.98
మధుర	93.1	78.8	...	2.52	33.58
పాంబన్	87.0	79.4	...	0.05	37.00
తిరునల్వేలి	1.64	28.34
తిరువేండూరు	82.1	72.0	0.10	9.21	64.51
కొచ్చిన్	82.5	73.1	0.21	30.81	114.51
కాలికట్టు	77.8	72.1	1.14	39.98	117.16
మంగళూరు	82.6	72.6	4.97	53.03	125.68
బెంగళూరు	83.5	66.2	...	2.07	35.37
మెర్కాత	65.8	66.0	4.50	46.78	125.46
కొడకనాత్	62.18

సర్దారులు:—మొత్తమునా ఆకాశము మేఘములతో చుట్టుముగనే గూడుకొన్నది. మచిలీపట్టణములో ఆర్ద్రతతక్కువ. తొట్టిపల్లి మామూలుగ నున్నది.

దక్కా:—బళ్లారిలో మేఘములు పలవగున్నవి. లక్ష్మీనరసింహ దట్టముగనున్నవి. కడపలో ఆర్ద్రతతక్కువ ఇతలు కనిపపు తొట్టిపల్లి 2½ డిగ్రీలు ఎక్కువ.

జర్నాటు:—చినుకలంతటను పడెను. మేఘములు చుట్టుముగనే యున్నవనవచ్చును. నెల్లూరులో ఆర్ద్రత తక్కువ. కడపూరులో కనిపపు తొట్టిపల్లి 2½ డిగ్రీలు ఎక్కువ.

పడమరీశ్వరమున వానపంజులు బలమయినవి. ఎస్. ఆర్. యు. సాపూరు, వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

తమాషాలు

(ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రత్యేకము)

శిక్ష

ఒకడు— ఆషాఢమాసం! ఉన్నానును తమాషాగా ఉన్నాడు. ఆయింట్లో యామధ్యపాటలక బాటి బోనులో పడ్డది.

మరియొకడు— దానిని చంపాడా?

ఒకడు— లేదు. అతడు జడ్జి అట. అందుకోసం ఒక రోజు ఖయదుశిక్ష వేసి, వదిలిపెట్టాడు.

* * * * *

పరిశుభ్రం

హోటలులో భోంచేస్తున్న పెద్దమనిషికి అంతా అసహ్యంగా కనిపించెను. ప్రజేశంఅంతా అసరిశుభ్రంగా ఉండెను. హోటలులోకి ప్రవేశించే గేటుమీద, “కాళ్లు కడుక్కోండి” అని వ్రాసివున్నది. దానికిపైగా పెద్దమనిషి యీ మాటలచేర్చెను. “బయటకు వెళ్లిబుచ్చుకు కాళ్లు కడుక్కోండి.”

* * * * *

రాళ్లు

ఒకడు— ఈ మాట ఎంతబరువో కొంచెము తూచి పెట్టండి.

అంగడివాడు— కాలువీశెండి.

ఒకడు— తమరు పండించిన పీకెడు జీలకర్రలో ఏరీతే, యీరాళ్లు వచ్చినవండి.

* * * * *

ధ్యానం

మతగురువు— బంటరిగా ధ్యానం చేసుకోదానికి యీ గడి కట్టించాం గదా. ఎవరయినా వస్తున్నారా?

బల్లెత్తు— రాత్రి యిద్దరున నే పోలీసువాండ్రకు వస్తు గించానండి.

* * * * *

పండ్లు

రానుయ్య పండ్లు కట్టించుకుని సంవత్సరం అయింది.

ఆడిటు రిపోర్టులు ఎవరికి దాఖలు చేయబడవలసినది.

42. ఆడిటును (తనిఖీని) పూర్తిచేసిన తర్వాత ఆడిటరు ఒక రిపోర్టును—

(ఎ) ఒకబోర్డు లెక్కల విషయములో లోకలు గవర్నమెంటువారికిని,

(బి) ఒక కమిటీ ముందు లేదా మినహాయింపబడిన దేవాలయముయొక్క లెక్కల విషయములో బోర్డుకును,

(సి) కమిటీ విచారణాధికారమును కలిగియుండు దేవాలయముల లెక్కల విషయములో కమిటీకిని దాఖలు చేయవలెను.

ఆడిటు రిపోర్టులో ఉండవలసిన విషయములు

43. (1) ఆడిటరుయొక్క రిపోర్టు యితర విషయములతోపాటు అక్రమమైనట్టియు చట్టవిరుద్ధమైనట్టియు లేదా అనుచితమైనట్టియు వ్యయము లేదా సంస్థాపనకు రావలసిన ద్రవ్యములను లేదా యితర ఆస్తిని రాబట్టుటకు తప్పిపోవుట లేదా ఉపేక్ష లేక దుష్ప్రవర్తనలన కలుగజేయబడిన సంస్థాపనతాలాకు ద్రవ్యము లేక యితర ఆస్తియొక్క నష్టము లేక దుర్వినియోగము—వీటియొక్క యావత్తు సందర్భములను స్పష్టముగా తెలుపవలెను.

(2) ఏదైన స్పష్టము చేయబడిన మతసంబంధమైన ఎండవుమెంటు విషయమై బోర్డు లేక కమిటీ కొరగల యే యితర విషయమును గురించియైన గూడ ఆడిటరు రిపోర్టు చేయవలెను.

ఆడిటుకు అను ఖర్చు మతసంబంధమైన ఎండోమెంటునుండి రాబట్టుకొనబడవలెను.

44. (1) మతములయొక్కయు మినహాయింపబడిన దేవాలయములయొక్కయు లెక్కల తనిఖీకి అను ఖర్చు బోర్డుయొక్క ఫండుల (ద్రవ్యముల) లోనుండి చెల్లించబడవలెను, మఱిన్ని యితరదేవాలయముల లెక్కలను తనిఖీ చేయుట కను ఖర్చు కమిటీయొక్క ఫండులలోనుండి చెల్లించబడవలెను.

(2) లోకలు గవర్నమెంటువారిచే నిర్ణయింపబడిన కాలములోగా ఆపైకము చెల్లించబడనియెడల, అది భూమినిస్తు బాకీ అయియుండిన స్టేట్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ లోనుండి దానిని రాబట్టుకొనవచ్చును.

వైద్యుడికి ఇంతవరకు వైద్యులైనారు. డబ్బియ్యమని పండ్ల వైద్యుడు తొందరచేసెను.

స్నేహితుడు— ఏమండీ, మీరు రావలసిన సామ్యముట్టిందా?

వైద్యుడు— సామ్యియ్యకపోగా, నన్ను చూచి రామయ్య పండ్లు పటపట కొరికాడు.

* * * * *

టిక్కెట్టు

బాటసారి— అయ్యా, కాకిటి టిక్కెట్టు ఇస్తారా? (ట్రాంకండ్లరు (నవ్వుతూ)— ఇస్తాను. రెండబాలు ఇయ్యండి. ట్రాంబండి మైలాపురంవరకు పోతుంది. అంతవరకు ఈ టిక్కెట్టు పనికివస్తుంది. మిగిలిన కొంచెంబూరము నడిచి పోండి.

* * * * *

భోజనం

పూటకూళ్ల యజమాని— అబ్బాయీ, ఇకమిద సీపు వంటయింట్లో భోంచేయ్యి. అందరితో కలిసి తినబోకు.

కొడుకు— నాన్నా కలసితింటే ఏమి? యజమాని— సీపు తినేవస్తువులన్నీ తమకుకూడా వడ్డించమని, భోజవానికి వచ్చినవాండ్లు నన్ను వేధిస్తున్నారు.

* * * * *

ఉపన్యాసం

ఉపన్యాసకుడు— నేను మాట్లాడుతుంటే, ఒక పెద్ద మనిషి చెప్పవచ్చుకుండా చూస్తున్నాడు. ఆయనకు ఉపన్యాసం ఎంతో బాగుంది కాబోలు!

స్నేహితుడు— ఆ పెద్దమనిషి, నల్లగా పొడుగుగా ఉంటాడా?

ఉపన్యాసకుడు— ఉంటాడు.

స్నేహితుడు— అతడు, సి. ఐ. డి. ఇకాన్స్టెబుల్. నీ మీద అనుమానంలే, అట్లా చూశివుంటాడు.

* * * * *

మర్యాద

తల్లిడి— సాఫులోకిపోయినపుడు, వస్తువులను చేతితో చూపించరాదు. ఏదైనా ఒకటిపోతే, నీవే తీసావంటారు.

బాలుడు— పేరుచెలియకపోతే, ఏంచేయ్యను? తల్లిడి— అంగడివాడు ప్రతిది తీసిచూపిస్తాడు. కావలసింది వచ్చినపుడు, అది కావలెనని చెప్పు.

* * * * *

మరుపు

భర్త— నాకు మరుపు అంటావు. ఇవ్వాళ గొడుగు వేసుకొనిపోయి, పారవేయకుండా తెచ్చాను. ఆచూక ఉన్నది చూడు.

భార్య— మీరు పొద్దన అసలే తీసుకుపోలేదు.

* * * * *

ఆశ

రామయ్య— ఏమండీ, మీరు ఇంతసేపు కూర్చున్నారు గదా, చల్లని చేదయినా కావలెనా?

కృష్ణయ్య— ఆవసరంలేదుగాని, అయినా కొద్దిగా ఇప్పించండి పుచ్చుకొంటాను.

రామయ్య— అయ్యా, ఆకిటికీ తెరవండి. చల్లదీసము ద్రవుగాలి వస్తుంది.

* * * * *

నడత

వక్కిలు— ముద్దులు నడతగూర్చి నీకు బాగా తెలుసునా? సాక్షి— నాకు ఇరవై సంవత్సరాలనుండి తెలుసు నండి.

వక్కిలు— అతడు ఎప్పుడయినా, కొంతికి భంగము కలిగించాడా?

సాక్షి— బ్యాండు వాయిచేటప్పుడు తప్ప, ఇతరమయిల్లో కలిగించలేదండి.

* * * * *

ప్రశ్న

మేజిస్ట్రేటు— నీవు స్వతంత్రుడవనా? సాక్షి— లేదండీ, నాకు శిష్టి అయింది.

* * * * *

గొంతు

ఎల్లయ్య— సంగీతపాటకుడి గొంతు ముసపటికన్నా బాగుపడ్డది.

పుల్లయ్య— అయినా ఇంకా పూర్తిగా కుదరలేదండీ.

* * * * *

సాఖ్యము

పిచ్చయ్య— అరెడి భార్య పోయి ఆరు నెలలయింది. ఇప్పుడు మళ్ళీ పెండ్లిచేసుకున్నాడు.

వైత్రయ్య— సుఖం చాలాకాలం నిలవదుగదా!

* * * * *

మార్గం

ఒకడు— డబ్బు నిలువజేసుకునే మార్గం ఏది? రెండవవాడు— ఖమ్మ పెట్టడానికి తీరిక లేకుండా పంపాడిస్తుంటే సరి!

* * * * *

దారిద్ర్యం

ప్రశ్న— నీ స్నేహితుడు, తుదకు అంతదారిద్రం అనుభవించి చనిపోయాడేమి?

జవాబు— డబ్బుసంపాదించడానికి కష్టపడి, ఆరోగ్యం చెడ్డొట్టుకున్నాడు. ఆరోగ్యం కలగడానికి, లేవవ్వనన్న డబ్బుతా ఖర్చుపెట్టాడు.

* * * * *

కోపం

కామయ్య— నీవు పంపించిన వెండిన్నీ చూచి, నీ అల్లుడు చాలా కోపపడ్డాడు.

భీమయ్య— వాడికి తగింది కాదని కాబోలు! అది ఏంచేసాడు?

కామయ్య— పెట్టెలో తెట్టుకుని, తాళం వేసుకున్నాడే.

* * * * *

ఉపాయం

పాపయ్య— నాపెట్లానికి ఏంచెప్పినా మరచిపోతుంది ఎట్లాగో తోచలేదు.

మల్లయ్య— నాపెట్లాంటాడా పూర్వం ఇట్లాకే వుండేది. పిమ్మట నేను ఒక ఉపాయం కనిపెట్టాను.

పాపయ్య— ఏమిటి ఆ ఉపాయం? మల్లయ్య— జ్ఞాపకం వుంచుకోవలసిన విషయాలను కాగితంమీద వ్రాసి, నిలుపుటదానికి అతికించేవాడిని.

* * * * *

అజ్ఞానం

వైద్యుడు— నీవు చాలా ఎక్కువగా తింటున్నట్లున్నావు. ఏదీ నీ నాలిక చూడనీ.

కనకయ్య— నాలికమీద, ఇప్పుడేమో కనపడవండీ.

* * * * *

దొంగతనం

మేజిస్ట్రేటు— కుక్కను ఎందుకు ఎత్తుకుని పోయానావు? పిల్లవాడు— లేదండీ నావెంటికి ఇంటికి వచ్చిందండి!

* * * * *

నాకరు

నాకరు కావలయునని బోర్డుమీద వ్రాసియుండెను. ఒకపిల్లవాడు ఆవలక పట్టుకుని లోపలికి పోయెను.

యజమాని— ఆవలకను ఎందుకు తీసుకు వచ్చావు? పిల్లవాడు— ఇకమిద అక్కరలేదని తీసుకువచ్చాను.

నాకరు పనికి నేను వచ్చుకొన్నాను.

* * * * *

కాఫీ

శరభయ్య— మీకాఫీలో, వంటి చెడ్డాకూడ కలసివున్నవి. తియ్యగా వుండడమచేత రుచిగా ఉంది.

హోటల్ నాకరు— అయితే చెడ్డ ఏమిటి? శరభయ్య— అందులో కాఫీ లేకపోవడమే!

* * * * *

మోటారుబండి

న్యాయాధిపతి— మోటారుబండిని ఎత్తుకుని పోయావని ఛార్జి వచ్చింది. ఏమి చెప్పతావు? ముద్దయ్య— మోటారుబండి చాలకాలంబట్టి ఒక పోటనే ఉన్నది. అందుచేత యజమాని చనిపోయాడని తెలిచి, ఇంటికి తీసుకు పోయానానండి.

కార్పొరేషను విద్యావిధానము

కమిటీవారి నివేదికము

మనరాష్ట్రలో ఉచిత నిర్బంధ ప్రాథమికవిద్య నమలు బహుళ విద్యావిధానమును సూచించుటకై మే 14వ తేదీ తీర్మానము ప్రకారము యాదినవసభ్యులు గల ఉపసంఘమును నియమించియుండిరి. (1) అధ్యక్షుడు, (2) డా॥ ఎస్. స్వామినాథను, డా॥ బి. టి. వరదరాజులనాయుడు, ఎస్. వెంకటాచలం చెట్టి, హెచ్. ఎ. హాస్టసు, ఇబ్రహీముసాహేబు, వి. చక్రయ్య చెట్టి, వి. జి. వాసుదేవప్ప, అబ్దుల్ హమీదుఖాను, పి. టి. కుమారస్వామిచెట్టి, ఖా. బి., హజీహాజీము అబ్దుల్ అజీజ్ సాహేబు, డా॥ బి. ఎస్. వల్లభయ్యగారు, వీరిలో ఎస్. స్వామినాథను గారు కన్వీనరుగా నుండిరి. కమిటీవారు యాదినవసభ్యుల నంపిరి.

నగరముల సామాన్య ప్రజలయందు విద్యను వ్యాపింపజేయవలెనన్న ప్రభుత్వమువారు కార్పొరేషను వారును కలసి పనిచేసి అందువిని తమై పాటుబడ కొందరుదోగ్గులను ప్రత్యేకముగ నియమింపవలెను. అందు నిమిత్తమై కాననులుండవలెను.

కార్పొరేషను పాఠశాలలు

పాఠశాల వందనములు:— ఇవి కూర్మముగ నిర్మింపబడి రోగనివారములను. కార్పొరేషను బడులలో 300 బాలురకు మించియుండవలెను. తక్కువమంది బాలురును చోట్ల నేరక పాఠశాల కట్టించవలెను. పాఠశాలలను అద్దగృహములలో నుంచునని వచ్చుచున్నది. ఇవి సామాన్యకుటుంబములుండుటకు కట్టించబడినవలెనని పాఠశాలలకు పొందికగ లేవు. సాధ్యమైనంత త్వరలో పాఠశాలలకై ఆరోగ్యవంతులగు స్థలములలో స్వంత్యహముల కట్టించవలెను. నిర్బంధవిద్యా విధానము నగర మంతటిలో స్థాపింపవలసియున్న పుడ మందుగ నే స్థలములు కొని సంవత్సరమునకు రి పాఠశాలలు చొప్పున 5 ఏండ్లలో అన్ని పాఠశాలలను కట్టించవలెను.

ఉద్యోగులు:— కార్పొరేషను బడులలో స్కూలులపై నలు ప్రైయింగు అయి రి ఏండ్లు ఉపాధ్యాయ పనిచేసిన వారిని ప్రధానోపాధ్యాయులుగా నియమింపవలెను. ప్రధానోపాధ్యాయులకు రూ 50,60 వరకు జీతమియ్యవచ్చును. చిన్న ఉపాధ్యాయులను గూడ ప్రైయింగు అయి న వారి నే నియమింపవలెను. అధ్యక్షులు ఎల్మెంటరీ ప్రైయింగు అయినా అయియుండవలెను. వారి జీతములు ప్రభుత్వమువారి బడులలోనుండు ప్రైయింగు మించియుండరాదు. లోనరు ఎల్మెంటరీ ప్రైయింగువారికి రూ 20-1-30 ప్రైయింగు ప్రైయింగువారికి రూ 25-1-50 సెకండరీ ప్రైయింగు వారికి రూ 35-1-50-1-60.

ఇప్పుడు కార్పొరేషను ఉపాధ్యాయులకు చాలాఅధికము జేతనము లిచ్చుచున్నారు. మిషనుబడులందు యితర పాఠశాలలందు, ఉపాధ్యాయులకు యితరన్న తక్కువజేతనము లిచ్చుచున్నారు. ఇరువురు ఒక్కతరగతిలోని వారేఅయి, సమానసామర్థ్యముగలవారగుటచే, వీరి జీతములలో యితర వ్యత్యాసముండరాదని సంఘమువారు దలంచుచున్నారు.

కార్పొరేషను అధ్యక్షుడు విద్యాసంఘాధ్యక్షుడు స్కూలులను సూపర్వైంటు గాదుండు ఉపసంఘమువారి శిఫార్సులపై కమిషనరుగారు ఉపాధ్యాయుల నియమించుచుండును. ఉపాధ్యాయులు పాఠశాలకు క్రి మెంటులోపుగా నివాసమేర్పరచుకొని యుండుటకు, ఇప్పుడు ఉపాధ్యాయులు యానిబంధన ప్రకారముండుటకై చిత్రించుచున్న పాఠశాలకు మార్పుకోరవచ్చును. ఉపాధ్యాయులకు బాలర తల్లిదండ్రులకు న్నహాభావముండుటలను చాల పెలుండును కనుక ఉపాధ్యాయులను తరచు మార్పు జరగదు.

విద్యార్థుల సంఖ్య:— ప్రస్తుతము కార్పొరేషను బడులలో ఆదరమునుబట్టి ఒక్కతరగతిలోనే 86 లేక 90 మంది విద్యార్థుల నుంచుచున్నారు. సాధారణముగ ఒకతరగతియందు 40 మంది బాలర కేక్కునసంఖ్య యుండవలెను. అత్యంత సరముగా నుండినచో నూపర్వెంటుగారు కమిషనరు అనుమతిపై 50 వరకు సంఖ్య నధి మిజేయవచ్చును.

పరీక్ష జేయటము:— కార్పొరేషను బడులను పరీక్షించుచుండు (సూపర్వైంటు) సూపర్వైంటుగారు మంచి అనుభవముగల విద్యాశాఖోద్యోగి నుండవలెను. ప్రస్తుతమున్నా లేని సాధ్యమైనంత త్వరలో తొలగించవలెను. నూతనోద్యోగిగ రూ 20-1-50-250 జేతనము గూ 27-8-0 భత్యమియ్యవచ్చును.

24, 25, 26, 27 తేదీ విజయలలో అధికారి మంతయు ప్రత్యేకోద్యోగికి ఒప్పగించవలెను. ఈతను కమిషనరుకి జవాబుదారిగ నుండునుగాని, నూపర్వెంటుతో జోక్యములేదు. ఆనాల్గు డివిజనులలో నిర్బంధవిద్య ప్రవేశపెట్టుటచే ప్రభుత్వమువారి 16-8-25 తేదీ ప్రకటన గురించి యీ ప్రత్యేకోద్యోగిని వెంటనే నియమించవలెను. అయిన ఆడివిజనులలో క్రొత్తగా స్థాపించవలసిన పాఠశాలల కై తగిన యిండ్లను జూచి, ఇతర విషయములగుర్చిగూడ తగిన సమాచారమును తెనిసికొనవలెను. అతనికి రూ 150-10-200 ప్రయాణ ఖర్చుల రూ 87-8-0 యివ్వవచ్చును.

బాలికల పాఠశాలలగుడ. తగినన్ని యిండ్లుచేతను, అందు మహమ్మదీయ బాలికల పాఠశాలలందుటచేతను, ఆపాఠశాలల నూపర్వైంటు జరుగ రూ 80-5-100 జేతనముపై ఒక స్త్రీని నియమింపవచ్చును. ప్రయాణపు ఖర్చు రూ 27-8-0.

విద్యార్థకుము:—(1) మతభేద వ్రాయనుచుండునను నేర్పుటతో బాటు విద్యార్థులకు వారివారిమతముల ననుసరించి నైతికమతభేద జేయుచుండవలెను. ప్రార్థనలు చేయుచుండునయ మన అభ్యంతరముండు తలదండ్రులు వారి పిల్లలను పంప నవసరములేదు.

(2) వృత్తిక్షణము:— ప్రతి కార్పొరేషను బడియందు పిల్లలకు నూలువడుక నేర్పు యేర్పాటులుండును. ప్రతి బడియందు చేతిపనులు నేర్పు ఉపాధ్యాయు డొకడుండవలెను. ఈ యేడు నిర్బంధవిద్య ప్రవేశపెట్టు స్థానములలో అచ్చుటచ్చుట చేతిపనులు నేర్పు సంస్థల నేర్పరచి ఒక్కొక్క సంస్థయందు ఒక్కొక్క చేతిపరిశ్రమ నేర్పించుండవలెను. వివిధస్థలములలో వివిధపరిశ్రమల నుంచవలెను. అట్లయినచో ఆ చేతిపరిశ్రమ నేర్పు సంస్థకు వివిధపాఠశాల బాలురువచ్చి నేర్పుకొనుటకును వీలుండును. ఉపాధ్యాయులకు పూర్తిగా పనియుండును; ముందుగా నాల్గుడివిజనులలో యీ యేర్పాటుగాంచి పిదప అన్ని డివిజనులకు వ్యాపింపజేయవలెను.

తోటలు, ప్రవర్తనములు:— చేతిపరిశ్రమ సంస్థల వలెనే, బాలుర ఉపయోగార్థము తోటలను, ప్రదర్శనాలయములను (మ్యూజియములు) నిర్మింపవచ్చును. బాలురకు చదువుతోపాటు తోటపనులు ప్రకృతిజ్ఞానము కొంత యుండవలెను. కార్పొరేషను డివిజనులలో ప్రతి పాఠశాలయందు ఒకపూలతోట యుండుటకు వీలులేదుగనుక కొన్ని పాఠశాలలకు మధ్యగనుండు స్థలమున తోట నేర్పాటుచేసి, అందు కార్పొరేషనుపాఠశాలల బాలురనేగాక, గ్రాంటుబడుల బాలురుగూడ రప్పించి బోధించుచుండవలెను. బాలుర జేపరిశ్రమనిమిత్తము క్రిడాస్థలములగుడ తోటలకు చేతిపరిశ్రమ సంస్థల నేర్పరచినట్లే యేర్పరచవలెను. ప్రాథమికవిద్య నేర్పుచు బాలురు 40000 వేలమందిగలరు. వీరిందరి జేపరిశ్రమార్థము క్రిడాస్థలముల నేర్పరచుటకుగాను కమిషనరుగారు వెంటనే నగరమంతటినీ సర్వేజేయించవలెను. నగరము చివరనున్న డివిజనులలో విశాలమైన బయలు స్థలములుండవచ్చుగాని మధ్యడివిజనులలో స్థలములేదు. అచ్చటి పాఠశాలల బాలురు క్రిడాస్థలము సముద్రతీరమున యేర్పరచబడు స్థలములకు బోయివచ్చుచుండుటకు ట్రాము కంపెనీ వారితో సగము రేటు ఏర్పాటు జేయడముగును.

వైద్యపరీక్ష:— విద్యార్థులందరిని ప్రతియేడు వైద్యపరీక్ష జేయించుచుండవలెను. క్షేదబాలర కేమయినజబ్బులుండిన కార్పొరేషను వైద్యశాలలందు ఉచితముగ చికిత్స జేయించవలెను. గ్రాంటు బడుల విద్యార్థులకు గూడ నిట్లే జరపవలెను.

ప్రవేటు బడులు

కార్పొరేషనువారు ప్రైయింగుగ్రాంటు బడులకు యేమాత్రము హాని యుకలిగింపరాదు. నగరముంతయు 5-వ చాప్టరు ప్రకారము నిర్బంధవిద్య ననుసరించునపుడు, కార్పొరేషనువారు చాల నూతన బడులను నిర్మింపవలసియుండును. అట్లు నిర్మించునపుడు యీవిషయముల గురింపవలెను

(1) సామర్థ్యము చాలని ప్రైయింగుబడులను తవలలోచేర్చుకొనవలెను. (2) సామర్థ్యముగల పాఠశాలలను అణచివేయరాదు. ఒక్క డివిజనులోనే కొన్ని మంచివియు, కొన్ని బాగా పనిచేయజాలని పాఠశాలలందుట భావ్యము కాదు. కావున ప్రైయింగు బడులగుడ కార్పొరేషను బడులతో సరిసమానముగనుండునట్లుగా కార్పొరేషనువారు సహాయము చేయవలెను.

కార్పొరేషనువారు గ్రాంటు (ఎయిడెడు) బడులకు వాటికి విద్యార్థులందనుండివచ్చుజీతములమొత్తమంతయో అంతమొత్తము

ప్రతీహారముగ నొసంగవలెను. ఆబడుల మేనేజరులు సరిగాబడి నడిపించకొనగలచో కార్పొరేషనువారు స్థలముగూడ నొసంగవలెను. మంచి గ్రాంటుబడులలో నుండు సహాయుల ఉపాధ్యాయులకు కార్పొరేషను ఉపాధ్యాయులతో సరి సమానులుగ నుండుటకు, వారి ఉద్యోగములు స్థిరమునట్లు న మృతము పుట్టిం చుటకు ను కార్పొరేషనువారు బోనులతెన్నెన్ని నీయవచ్చును.

మదరాసునగర మునిసిపలుచట్టము 101 సెక్షను, స్థానిక సంఘముల చట్టము 99 సెక్షను సవరించి, బడులందుగృహములకు ఆస్తిపన్ను లేకుండజేయుటకయి జిల్లామునిసిపలుచట్టమును సవరించవలెను.

ఇతర విషయము

ఉపాధ్యాయుల జ్ఞానము నభివృద్ధిజేయుటకు కొన్ని యేర్పాటులు జేయవలెను. కావున సంఘమువారి ట్రైనింగుఫార్ములేయు మన్నారు.

(1) ప్రాథమికవిద్యా ఉపాధ్యాయుల కుపయోగించు గ్రంథములుండు రెండు గ్రంథాలయములను నగరంలో ఉత్తర భాగమున నొకటి, దక్షిణ భాగమున నొకటి స్థాపించవలెను.

(2) ఉపాధ్యాయవృత్తి కుపకరించు విషయములగుర్చి కొన్ని ఉపన్యాసముల నేర్పరచి, కార్పొరేషను బడులలోనుండు ప్రాథమికోపాధ్యాయులను యాయుపన్యాసములకు వచ్చునట్లు నిర్బంధించవలెను.

(3) వివిధపాఠశాలల ఉపాధ్యాయులు గూడ ప్రసంగించుకొనుటకు పరమమందిరముల స్థాపించవలెను.

(4) గృహస్థుల సంఘములు:— గ్రంథాలయము పరమమందిరములు, ఉపన్యాసములు, గృహస్థులసంఘములు, అన్నియు ఒక్క గృహమునందేయుండిన, ఉపాధ్యాయ వృత్తికి, విద్యకు సంబంధించినవారందరు ఒక్కచో గలియుచుండవచ్చును దానివలన చాల ఉపయోగముగలదు.

(5) కార్పొరేషను బడులందు ఇండ్లను రాత్రి బడులుస్థాపించు మేనేజరుల కొసంగి, పెద్దవారలకుగూడ విద్య నేర్పి ప్రోత్సహ మొసంగవలెను. ప్రాథమిక విద్యాలయముల సంఖ్య చాల హెచ్చగునుగావున, యిప్పుడున్న కార్పొరేషను బడులను ఆదర్శపాఠశాలలనుటకు వీలులేదు. రాత్రిబడులలో 4 వ ప్రాండర్లు పెత్తగతులను జెప్పచు, యితరబడుల కవి ఆదర్శ నీయములుగ జేయవలెను.

* * * * *
ఈ పై రిపోర్టుతో కొన్ని విషయములం ద్దేశభవించక, సామి వెంకటాచలం చెట్టిగారును వి. చక్ర చెట్టిగారును కలసి ప్రత్యేకనివేదిక నంపిరి.

రా. బి., టి. వరదరాజులనాయుడుగారుగూడ ప్రత్యేకముగ నివేదించిరి.

పారిపోయిన సైనికుని

అరెస్టు చేయుట

తిరుచినాపల్లి, జూలై 12:— సెంటు థామసు మూటు నందలి గ్రెనుహోవాడ్సు సైన్యమందుగల యి డ్దెలియు. విల్లిఅను సైనికుడు పారిపోయి వాట్సున్న అనుపేరున రక్షణ యిండియా యింప దారియందు టిక్కెట్టు కలెక్టరుగ నుండెను. సెంటు థామసు మూటునుండి వారంటు రాగ తిరుచినాపల్లి పోలీసు వారు విల్లిగారిని నిన్నరాత్రి అరెస్టుజేసిరి. (అ. ప్రె.)

అడిసన్ కంపెనీవారి

రిలైయన్సు డైసికిల్

బ్రిటిష్ వారిచే తయారుచేయబడినది. 12 మాసములవరకు గ్యారంటీ యివ్వబడును. ప్రస్తుత బజారు ధరలనుబట్టి మూచిన ఇది చొక్కయైనది. లూకాస్ లాంపు, లూకాస్ బెల్, కారియర్, వెనుక రిఫ్లెక్టరు, పంపు, పరికరములు మొదలగు వాటితో సహా నికరధర రూ. 95-0-0

Addison & Co., Ltd.
Mount Road, Madras.

ఒకరి కొకరు లొంగుట తప్పా?

హిందూ మహమ్మదీయ సమన్వయ

గాంధీ మహాత్ముడి వారపు యంగిండియాలో నిట్లు వాయించున్నారు:-

నేను కలకత్తా సభలో మాట్లాడుచు దేశబంధు మహమ్మదీయులతో కలిసి మెలిసి యుండి వారి కనుకూలముగ ప్రవర్తించి వారి యిష్టప్రకారము జేసి ఒకరి కొకరు లొంగిన తప్పలేదను నిశ్చయమును సంతకముగ వ్యక్తీకరించెనని తెల్పినపుడు కొందరు తప్పుబట్టుకొనిరి. ఇట్లు లొంగిరని తప్పుటలో దేశబంధు మహమ్మదీయులకు ఏమాత్రమును తగనటువంటి అనుగ్రహముల నొసంగెనను భావముతో నేనేమో చెప్పినట్లుల నావిమర్శకులకు దోచెను. ఆంగ్లేయులు మనయెడల నేవిధముగ నుండందయును లాగుకొని తరువాత నేమో అనుగ్రహము నొసంగినట్లుల ప్రవర్తించుచున్నారో అదేవిధముగ హిందువులు మహమ్మదీయుల యెడల ప్రవర్తించుచున్నారని విమర్శకుల యభిప్రాయము.

నేనాసభలో నేమి చెప్పితిని నాకు దెలియును. నా మహాస్వామి పత్రికలో నెట్లు నివేదించబడెనో నేను చదువలేదు. కాని ఆ సభలో నేను చెప్పినదానిలో ఒక్క అక్షరమైనను చెప్పలేదను. ఏమాత్రమును చెనుకకు దీయను. చెప్పినదానినే సమర్థించెదను. ఒకరి కొకరు లొంగక పోయిన మొదల యీ విచ్ఛిన్నత న దేశమునకు

హిత్తుములేదు. మనము యెక్కువగ ఆలోచించి యెక్కువ పట్టుదలతోను, ఉండరాదు, ఆలోచనయనుమాట అసలే లేకుండ ఉండరాదు. ఒకరికి లొంగుట యనగా అనుగ్రహించుటగాదు. ప్రేమయుండి చేయుటవంటి న్యాయము లొంగుటయే. న్యాయ ప్రకారము జేయునది కిత. ప్రేమించి యిచ్చునది న్యాయ ప్రకార మిచ్చుదానికన్న యెక్కువైనది. అప్పటికిని యిష్టవలె నని అనుకొన్న దానికన్న తక్కువయే యిచ్చును. కారణము యెక్కువ యిష్టవలెనను ఆదుర్దాలో యేమి మిగలలేదో యని చింతర లాడును; హిందువులు ఆంగ్లేయుల వలె సంచరించెదరని చెప్పట ద్రోహము. కావలెనన్నను హిందువుల టుల జేయలేదు. కిద్దర పూరులో కార్మికుల పశుశ్రమము జూచియు యిట్లు జెప్పవలసియున్నది.

హిందువులను మహమ్మదీయులను ఒక్క పక్షంలోనే ప్రయోగము జేయుచున్నారు. ఉభయులను పడిపోయిరి. వారు ప్రేమ కలవర నున్నారు. కావలెనన్నను వద్దన్నను వారల్లే యుండవలెను. వారు జేయు పనులను బంగారుత్రాసులో బెట్టి తూచక పోవచ్చును. కాని ఒకరికొకరు యెప్పుడును కృతజ్ఞతతో నుండవలయును. మహమ్మదీయుడు విచ్చి నాయెడుట ప్రతిరోజును ఒక ఆవు నేల చంపరాదు! కాని ఆయనకు నామిద ప్రేమ యుండుట నలన ఆపనిజేయుడు. అందుచేతనే ఒక్కొక్కసారి ఆవుమాంసము గూడ తినకుండును. అప్పుడుతాను సరియైనపనిజేసితిని తలంచును.

మాలానా మహమ్మదీ ప్రార్థనజేయునపుడు నేనాయనచెవులలో గింగుడు మనునట్లుల మేళము జేయుట న్యాయముగనే యుండును. కాని నేనట్లుచేయక ఆయన భావముల నెరిగి ఆప్రార్థన శ్రమయమున పెద్దగజైన మాట్లాడుకుండ రహస్యముగ మాట్లాడెదను. ఇందులో మాలానా నేమియు అనుగ్రహించినట్లుల చలంపను. అట్లుగాక ఆయన ప్రార్థన సమయమున టంటనూ నేయించుటకు నాకు న్యాయప్రకారము హక్కుగలదని అట్లు జేసి నయెడల నన్ను ఆంధ్రుడు యేవంగింపుతో జూచెదరు. దేశబంధు

దాసు కొన్ని యుద్యోగములందు మహమ్మదీయులను బెట్టుకున్న యెడల న్యాయప్రకారము తృప్తికరముగ నే యుండెడిది. కాని ఆయన మహమ్మదీయుల కోర్కెలెట్టివియో కనుగొని, వారి మనస్సును తృప్తి బరుపగోరెను. వారిని తృప్తిబరుప లేకపోతిమే యను పరితాపమే ఆయన మరణము నానన్నము జేసెను. పూడ్చిపెట్టుకూడని చోట మృత కళేబరమును పూడ్చిపెట్టగా దానిని పెళ్ళిగించి నేయుట న్యాయప్రకారము తప్పని ఆయనకు దెలిసినపుడు యంతకష్టముగ నుండునో నాకు దెలియును. కారణము కష్టముగ లేకపోయినను మహమ్మదీయుల మనస్సులకు యేమాత్రమును కష్టము గలుగ జేయకుండ జేయుటకే ఆయన ప్రయత్నించుచుండెను. ఇంతయును ప్రపంచములో ఆందరు బోవు దారిని విడిచి పోవుటగావచ్చునుగాని ఆయన దారినే ఆయన బోవుచుండెను. కాని ఆయన యెప్పుడుగాని యిట్లు జేయుటలో మహమ్మదీయుల మనస్సులను గనిపెట్టి అనుగ్రహించుచున్నట్లుల నెప్పుడును తలంపలేదు. ప్రేమ భావమున్న పుడెప్పుడును యిచ్చుటయేగాని కావలెనటులే లేదు. ఎప్పుడును కష్టసుఖమేగాని పగదీర్చుకొను మాటగాని అసహ్యముగాని లేదు.

తమ మత ప్రకారము న్యాయముగ జేయుచున్నామను హిందువులుగాని మహమ్మదీయులుగాని తెలివి తక్కువగ మూఢత్వముతో ఆగ్రహముతో బని చేయుచున్నారని చెప్పవలయును. హిందువులును మహమ్మదీయులును న్యాయము న్యాయమని

తమ మత ప్రకారము న్యాయముగ జేయుచున్నామను హిందువులుగాని మహమ్మదీయులుగాని తెలివి తక్కువగ మూఢత్వముతో ఆగ్రహముతో బని చేయుచున్నారని చెప్పవలయును. హిందువులును మహమ్మదీయులును న్యాయము న్యాయమని

యేమోనా చేయుచున్నంతకాలము ఉభయులను యెప్పటికిని కలియజాలరు, 'న్యాయము న్యాయముతప్ప యేమిలేదు' అను వారికి బలప్రయోగమే యుక్తముగ దోచును. ఆంగ్లేయులు న్యాయప్రకారము గెట్టి హక్కులర్పరచుకొన్నదానిలో ఒక్క అంగుళమైనను ఏల లొంగవలెను? అట్లుగాక భారతీయులు అధికారములోనికి వచ్చినపుడు ఆంగ్లేయుల పూర్వము తమవి కాజేసిన వాని నన్నిటిని ఏల కక్కింపకాదు? ఆయనను యేనాటి కైన మనము సరిమూలమునకు వచ్చినపుడు యీ న్యాయమునే త్రాసులో నూచ నక్కరలేదు. కాని యీ లెక్కలో ప్రేమ, ఆదరణ, భ్రాతృభావము అనువాని నుపయోగించి లొంగవచ్చును. అట్లుగా మనము హిందువులను, మహమ్మదీయులను ఒకరి తలల మింకొకరము బ్రహ్మజేసికొని కొన్ని గ్యాలనుల రక్తము చిల్చునపిదప తెలివితక్కువను జెల్లికొన్న పూడుగూడచేయవలసినవనియే. అప్పుడు యీ త్రాసు వన కండ్లయెడుటనుండి పడిపోవును. పగదీర్చుకొనుట మిత్రభావము గాదని తెలిసికొందుము. మిత్రత్వములో ఒకరికొకరు లొంగుటతప్ప న్యాయ మింకొకటి యేమియును లేదు. హిందువులు గోహత్యను జూచి సహించుటను శత్రుకౌన్వలెను. మహమ్మదీయులు హిందువుల మనస్సుకు నొప్పిగలుగునట్లులజేయుటకై ఆవునుచంపుటమహమ్మదీయధర్మమునకు విరుద్ధ మని కనుగొన వలయును. ఆ హించిరోజువచ్చినప్పుడు ఒకరినుగముల నొకరము దెలిసికొనగలము. మన దుర్బలము లేవియును మనవృత్తి నడ్డగింపవు. ఆరోజు యెప్పటికోరావచ్చును లేదా దగ్గరలోనికి వచ్చుచున్నదే గానించుచున్నది. నేను ఆందుకుపప్పు పరి చేసిని పనిజేయుట లేదు.

నేను లొంగుటలో నాధర్మమున ప్రేమయును భంగము గలుగజేయుటలేదను విషయమును ప్రత్యేకముజెప్ప నవసరము లేదు. నే నావిషయమును సభలో స్పష్టముగ చెప్పితిని. ఇచ్చట మరియొకసారి అదేవిషయమునునొక్కచెప్పగోరెదను. ఇప్పుడు మనము యేదైన ధర్మమునుగూర్చి పోట్లాడుటలేదు. బూటకమును జ్యేష్ఠమును పారద్రోలుటకు ప్రయత్నించుచున్నాము. చీనులుదూరేకంఠలు పూడి యేనుగులు దూరే ద్వారములు తెనచియుంచినట్లున్నది మనస్థితి.

నేను లొంగుటలో నాధర్మమున ప్రేమయును భంగము గలుగజేయుటలేదను విషయమును ప్రత్యేకముజెప్ప నవసరము లేదు. నే నావిషయమును సభలో స్పష్టముగ చెప్పితిని. ఇచ్చట మరియొకసారి అదేవిషయమునునొక్కచెప్పగోరెదను. ఇప్పుడు మనము యేదైన ధర్మమునుగూర్చి పోట్లాడుటలేదు. బూటకమును జ్యేష్ఠమును పారద్రోలుటకు ప్రయత్నించుచున్నాము. చీనులుదూరేకంఠలు పూడి యేనుగులు దూరే ద్వారములు తెనచియుంచినట్లున్నది మనస్థితి.

నేను లొంగుటలో నాధర్మమున ప్రేమయును భంగము గలుగజేయుటలేదను విషయమును ప్రత్యేకముజెప్ప నవసరము లేదు. నే నావిషయమును సభలో స్పష్టముగ చెప్పితిని. ఇచ్చట మరియొకసారి అదేవిషయమునునొక్కచెప్పగోరెదను. ఇప్పుడు మనము యేదైన ధర్మమునుగూర్చి పోట్లాడుటలేదు. బూటకమును జ్యేష్ఠమును పారద్రోలుటకు ప్రయత్నించుచున్నాము. చీనులుదూరేకంఠలు పూడి యేనుగులు దూరే ద్వారములు తెనచియుంచినట్లున్నది మనస్థితి.

నేను లొంగుటలో నాధర్మమున ప్రేమయును భంగము గలుగజేయుటలేదను విషయమును ప్రత్యేకముజెప్ప నవసరము లేదు. నే నావిషయమును సభలో స్పష్టముగ చెప్పితిని. ఇచ్చట మరియొకసారి అదేవిషయమునునొక్కచెప్పగోరెదను. ఇప్పుడు మనము యేదైన ధర్మమునుగూర్చి పోట్లాడుటలేదు. బూటకమును జ్యేష్ఠమును పారద్రోలుటకు ప్రయత్నించుచున్నాము. చీనులుదూరేకంఠలు పూడి యేనుగులు దూరే ద్వారములు తెనచియుంచినట్లున్నది మనస్థితి.

నేను లొంగుటలో నాధర్మమున ప్రేమయును భంగము గలుగజేయుటలేదను విషయమును ప్రత్యేకముజెప్ప నవసరము లేదు. నే నావిషయమును సభలో స్పష్టముగ చెప్పితిని. ఇచ్చట మరియొకసారి అదేవిషయమునునొక్కచెప్పగోరెదను. ఇప్పుడు మనము యేదైన ధర్మమునుగూర్చి పోట్లాడుటలేదు. బూటకమును జ్యేష్ఠమును పారద్రోలుటకు ప్రయత్నించుచున్నాము. చీనులుదూరేకంఠలు పూడి యేనుగులు దూరే ద్వారములు తెనచియుంచినట్లున్నది మనస్థితి.

నేను లొంగుటలో నాధర్మమున ప్రేమయును భంగము గలుగజేయుటలేదను విషయమును ప్రత్యేకముజెప్ప నవసరము లేదు. నే నావిషయమును సభలో స్పష్టముగ చెప్పితిని. ఇచ్చట మరియొకసారి అదేవిషయమునునొక్కచెప్పగోరెదను. ఇప్పుడు మనము యేదైన ధర్మమునుగూర్చి పోట్లాడుటలేదు. బూటకమును జ్యేష్ఠమును పారద్రోలుటకు ప్రయత్నించుచున్నాము. చీనులుదూరేకంఠలు పూడి యేనుగులు దూరే ద్వారములు తెనచియుంచినట్లున్నది మనస్థితి.

నేను లొంగుటలో నాధర్మమున ప్రేమయును భంగము గలుగజేయుటలేదను విషయమును ప్రత్యేకముజెప్ప నవసరము లేదు. నే నావిషయమును సభలో స్పష్టముగ చెప్పితిని. ఇచ్చట మరియొకసారి అదేవిషయమునునొక్కచెప్పగోరెదను. ఇప్పుడు మనము యేదైన ధర్మమునుగూర్చి పోట్లాడుటలేదు. బూటకమును జ్యేష్ఠమును పారద్రోలుటకు ప్రయత్నించుచున్నాము. చీనులుదూరేకంఠలు పూడి యేనుగులు దూరే ద్వారములు తెనచియుంచినట్లున్నది మనస్థితి.

నేను లొంగుటలో నాధర్మమున ప్రేమయును భంగము గలుగజేయుటలేదను విషయమును ప్రత్యేకముజెప్ప నవసరము లేదు. నే నావిషయమును సభలో స్పష్టముగ చెప్పితిని. ఇచ్చట మరియొకసారి అదేవిషయమునునొక్కచెప్పగోరెదను. ఇప్పుడు మనము యేదైన ధర్మమునుగూర్చి పోట్లాడుటలేదు. బూటకమును జ్యేష్ఠమును పారద్రోలుటకు ప్రయత్నించుచున్నాము. చీనులుదూరేకంఠలు పూడి యేనుగులు దూరే ద్వారములు తెనచియుంచినట్లున్నది మనస్థితి.

నాగపురం మునిసిపలుకమిటీ

నీటిసౌకర్యములను గావించుటకు
ఏదులక్షలు ఋణముదీయదలంచుట

నాగపురం, జూలై 18:- నగరమందు నీటి సౌకర్యాభివృద్ధి గావించుటకును ముగిసినపుడును విరిగిగావించుటకును అయిదు లక్షల రూపాయల ఋణమును దీసికొనుటకు సమాకట్టి నాగపురం మునిసిపలుకమిటీ ప్రత్యేకసమావేశమును జరిపెను. బహిరంగముగ బహుదనందు ఋణమును దీసికొనుటకంటె దొరతనమువద్ద అప్పుదీసికొనుట మంచివని సభ్యులు యోగ్యముగనిశ్చయించిరి. దొరతన మప్పుయిచ్చుటకు శాంక్ష ను చేయవచ్చునని నమ్మకము గలదు. (ఆ. ప్రె.)

నూజివీడు శ్రీయెలమర్రు రాణిగారి నిర్యాణము

శ్రీయెలమర్రు అండ్ అంబరపేట రాజగారి సతీతిలకము యిరువది దినముల క్రిందట ప్రసవించి నాటినుండి జ్వరపీడితులైవుద్రాసు రాయపేటయందున్న శేకనబాగునందు ఆయన నలుగురు బిడ్డలను జీవిశేష్యుని దుఃఖసాగరమున వీడి వివి కేగిరని వ్రాయుట కెంతయు జింతించుచున్నారను యీలతోమతల్లి శ్రీ శ్రీ బొబ్బిలిరాజగారి సోదరిమణి. ఈయన భూతదయ కడు ప్రళంసనీయము. పసికూనలయిన బిడ్డలను నిరాధారము జేసి వివి కేగిన యాయన యాత్మకు శాంతి కలుగునుగాక.

దుఃఖసాగరముం దున్న శ్రీ శ్రీ రాజగారికిని శ్రీవారి బిడ్డలకున్న శ్రీ శోభనాద్రీకుడు దుఃఖమును బాపి సర్వకుభముల నొసంగుగాక:-

“శ్రేయోభిలాషి”

నోటీసు

తిరుమల తిరుపతి వగయిరా దేవస్థానములకు యీదిగువ కనిన సరుకులను దేవస్థానం కచ్చేరిలో 1335 ఫనలికి సరఫరాచేయు హక్కును యీ నెల 23-వ తేదీలు వగలు 12 ఘంటలకు మరుయాలం వేయబడును గనుక యాలంలో సవాలుచేయ కోరువార్లు రు 100-0-0 డిపాజిట్టు కట్టి యాలం పాట పాడవచ్చును. యాలం శ్రీవిచారణకర్తల వారి మంజూరు అయినది తెలియపరచిన 10 రోజులలోగా క్రమమయిన స్టాంపులో అగ్రిమెంటు వ్రాశి యిష్టవలెను. యిందుకు తప్పితే డిపాజిట్టు న్ను దేవస్థానమునకు దాఖల్ చేసుకొని తప్పి పోయిన సవాలుదారు జవాబుదారిపైన పునః యాలం వేయబడును. అగ్రిమెంటు మరత్తులు యాల కాలంలో తెలుపబడును.

(1) సూర్యమార్కు కుంకుమపువ్వు యస్. నారాయణ్ కంపెని బొంబాయి వారి వద్దనుంచి సార్వల్ శ్రీ విచారణకర్తలవారి పేరట రప్పించి సరుకు సస్లయి చేయలేగినది.

(2) జవాకామార్కు పచ్చకర్పూరం.
(3) మేలురకం కస్తూరి.
(4) పునుగు చట్టం.

సాంపిల్లు యాలకాలంలో చూడబడును.

(5) మంచినూనెనగల శుద్ధమైన ఆవు లేక యెనుమునెయ్యి గొట్టె, మేకల నెయ్యి కాని యితర మశేవస్తువుకాని కలసి వుండకూడదు. ఇతరవస్తువులు కలసివున్నట్లు అనుమానము కల్గినా నునా సన లేకపోయినా తిప్పి వేయడమవును. డిబ్బాబిడమే నేతిని తిరుగవేసి పరీక్ష చేయడమవును.

తిరుమల తిరుపతి } వి. నాగేశ్వరరావు,
వగైరాదేవస్థానం }
కచ్చేరి. 7-7-25. } సార్ విచారణ కర్తలవారు.

శ్రీ శ్రీ సర్ పి. త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారు

స్వార్థచిహ్నమును నెలకొల్పుట

విక్టోరియా హాల్ నందు గొప్ప పౌరసభ

అప్పుడే 1 లక్షకు పైగా విరాళములు చేయబడెను

శ్రీ శ్రీ సర్ పి. త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారి మరణమునకు విచారమును చెల్లఁజేయుటగాను క్రింద నిన్న సాయంత్రపు విక్టోరియా మందిరమున గొప్ప పౌరసభ జరిగెను. రాష్ట్రమునందు నూరుమందికంటె చాల అధిక సంఖ్యాకుల ప్రముఖులు గొర్రుటచే వరురారు పెరియార్ తీవ్ర శత్రువులైనారు. సురరాసు రాష్ట్ర గవర్నరు గోమన ప్రభువుగా తీవ్ర కష్టములను వహించిరి. చాల మంది అధికారులను ప్రముఖులను యూరపియనులను మదరాసు ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సభ్యులను, మంత్రులను మాత్రమే గాక, ఇతర ప్రముఖులనుండి గూడ చాలమంది ప్రముఖులు హాజరై పాల్గొనిరి.

శ్రీ శ్రీ సర్ పి. త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారు గవర్నరు ప్రభువును అగ్రాసనాధిపత్యమునకు ప్రతిపాదించుచు, రాష్ట్రము లో కల ప్రముఖులను పౌరులలో నొకరును, చెన్ననగర ప్రముఖులలో కల ను తమకును అను సర్ త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారి జ్ఞాపకార్థ మొనర్చుచున్న ఈ మహాసభకు రాష్ట్రమునకు ప్రథమ పాదజను గవర్నరుగారి అధ్యక్షత వహించుట ఆర్జమును చేసిరి. త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారు చెన్ననగర పౌరులలో ప్రముఖుడు మాత్రమే గాదు. పరిశ్రమల సభిస్తునికేయుటకు చాల కష్టము చేసిన పౌరప్రాముఖుడు. ఆరేడేడే యుద్ధములందు పాల్గొని అనేక పౌరులను ములు సాగించెను. ఈ రాష్ట్రమున చాల నలవంతములను రాజకీయకక్షలలో నొక కక్షకు నాయకుని. ఆత్రుల రాజభక్తి పరుడు అట్టివారి స్వార్థకము కొర కొనవలసిన సభకు అధ్యక్షత వహించుటకు గవర్నరుగారి తనదురు.

భాగ్య బహదరు ఉస్మాన్ సాహెబుగారును, దివాన్ బహదరు ఎల్. భానానందము సింగ్ గారును పై తీర్మానమును బలపరిచి తమిళ సభకు అంగీకారమును గవర్నరుగారి అధ్యక్షత జరిపించిరి.

గవర్నరు ప్రశంస

గవర్నరు ప్రభువు, అధ్యక్షుడు స్థానము గైకొని ఇట్టి యుత్సాహమును మహాసభ కష్టములను వహించు భాగ్యము గలిగింది నందుకు కృతజ్ఞులను చెలిసిరి. రాజభక్తి పరుడును విరకాలముగా నీ రాష్ట్ర ప్రజల గౌరవమును మన్ననలను పొందుచున్నట్టియు ఒక మహా వ్యక్తియొక్క స్మరణ కొరకీ సభయందు దింతమంది హాజరైరి. ఒక రాజకీయ కక్ష నాయకుడుగ నుండి త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారు నిర్వహించిన కార్యమును గురించి నే నిప్పుడు ప్రశంసించెను. ఆవిషయమును గురించి నాకంటె భాగుగ మాటలాడుకొ క్కెగలవారిరులు గలరు. అతడు గొప్ప నాయకుడనియు, వివిధములగు చీరీపోవువారి నొక్కటిగా గూడకట్టుకొని వచ్చుటయందు చాల ఆర్జనశక్తి గలవాడనియు మాత్రము చెప్పెదను. అతని నిష్కల్మషజీవితములు, ఆర్జనమున వ్యక్తిత్వము మొదలగువానివలన అతని అనుచరుల యొక్క యేగాక, ఇతర ప్రముఖులకై గౌరవమునకు బాట్రువయ్యెను.

అతడు సార్వభౌమని యెడలను సామ్రాజ్యము పై నను ఆపరిమితమున సభిమానము భక్తి గలవాడు. చట్ట సమృద్ధి మార్గముల నవలంబించి క్రమముగ రాజకీయభివృద్ధి నందుట కతడు పనిచేసెను. ఆ విషయ మందరికిని భాగుగ చెలిసియున్న విషయమే నని యెంచెను. ఒక సమయమున నాతడు తన రాజభక్తి పరుల ప్రతిభలనుచే చాల కష్టముల ననుభవించెను. కాని ఋజుమార్గ మేదియో అతనికి చెలియును. అందుచే నతడు లేద రింపులకు లొంగలేదు. అతనియందుగల అట్టి పౌరసమయములను గురించి నేనిప్పుడు మాటలాడ నెంచితిని.

ప్రజలయొక్క శ్రమములయందే నెల్ల పుడును అతనికి కష్టమైతడు 40 వత్సరములు కార్యరేషనునందు ప్రజలకొరకు పాటుపడెను. పురపాలక సంఘమునను నతని ఇతర పదవుల నాతడెంతమాత్రము సంకేతించెను. "చేసే" యే అతని పరమాదర్శమును విషయ మునువలన స్పష్టముగ చెలియ వలను.

త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారు, అష్టమసంవత్సరములకు పూర్వ యుద్ధము, కంఠము లాతని కేమాత్రమును పనికిరావు, "త్యాగము" "సేవ" అతని అచ్యుత నాక్యములు. అతడు తన యాదార్యము నెప్పుడు ను ప్రముగ నుంచెను. గోవ్యమే నిజముగ ధర్మమును విహ్వలము.

పానుగల్లు రాజాగారు

పానుగల్లు రాజాగారు తరువార నీ క్రింది తీర్మానము చేసిరి.

చెన్నరాష్ట్రీయ ప్రజాపిత శేషమనెను నానాశ్రీ అర్థతాబ్దముల కాలము అధికముగ పాల్గొనినట్టియు, దివాన్ బహదరు సర్ పి. త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారు, డి. టి. ఎం. ఎల్. పి. గారి మరణమునకు గలిగిన అపారమున నష్టమునకు, ఈ చెన్న పురి పౌర సభవారు గాఢమున విచారమును వెలిబుచ్చుచు, వారి కుటుంబమునకు తమ సంపూర్ణ సా ధూరిని చెలియజేయవలె నని కోరుచున్నాడు.

రాజాగారు పై తీర్మానము నుపపాదించుచు, ఈ వత్సరము ప్రారంభమునుండియు సామ్రాజ్యమునందు చాలమంది ప్రముఖులు మరణించుచుండిరిని నుడిచెను. ఈదురదృష్టమును, చెన్న రాష్ట్రము దష్టించుకొనలేకపోయెను. త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారి మరణము వలన ఈ తరమువారిలో కల ను తమోతమలగు వారిలో నొకరి నీరావృత్తియు గోలుపోయెను. త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారు తాను గొప్పవాడని యెంచకపోయెను, అతడు జన్మలోనే గొప్పవాడుగ జన్మించెను. అతని స్వార్థత్యాగము భావోద్వేగముచే జనించినదిగాదు. అతని త్యాగ ముదేకరహితమై స్వభావ సిద్ధమైనది. తనతోటివారలకు మంచిజేయవలెనను కోరికయే అతని స్వభావము. నేనతనిని 50 వత్సరములుగా నెరుగుదును. అన్ని వత్సరములలో నొకప్పుడైన నాతడెంతయు మనస్థి నుడిచి యెరుగడు. అతడు గొప్ప ధార్మికుడు దేశభక్తుడు. దేశభక్తుడు గ అతడెప్పుడును స్వార్థ త్యాగముతో మెలగెను. భార్య కుడు గ నాతడొ నర్చిన యాదార్యము నిష్కల్మషమైనది. అతనివలన విద్యావంతులైనవారు ఈనగరమున నెందరో గలరు. ప్రస్తుతము గొప్పపదవులందున్నవారిలో నెంతయో మంది కారని సహాయమే కారణము. అతనిమరణము వలన గలిగినలోటు పూర్తిజేయుట కసాధ్యమైనది.

గౌ. టి. ఇ. మోయిరుగారు

ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకసభ్యులలో నొకరుగ గౌ. టి. ఇ. మోయిరుగారు అధికారుల తరపున యూరపియనుల తరపునను తీర్మానమును ఆమోదించిరి. త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారు చాల చాకచక్యము గలిగిన వర్తకు లయ్యెను. ప్రతివిషయము నందును దేశహితైక చింతనమును గవర్నరుమందిరిని నుడిచెను. అధిక పారిశ్రామిక రాజకీయ సాంఘిక సంస్కరణల కొరకాతడు చాలవత్సరములకు పనిచేయుచు అట్టియుద్ధములను నన్నిటిని ప్రోత్సహించుచుండెను. అన్నిటికంటెను విద్య, త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారు రాజకీయోద్యమమున నాయకత్వము వహించెను. రాజకీయకక్షలనుండియైనా విధానములనుండియైనా మోదిన మన తల పెట్టుటలేదు. త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారు, నాయకుడుగ నుండిన రాజకీయ కక్ష నెట్లు నిర్వహించిరి? అను విషయమునే ముందుతరముల వారకుల ప్రశ్న. ఈ ప్రశ్నకు సమాధానమేక గ్రీన మగ నుండునని నాకు చెలియును. పరిపాలనయందును, నిర్వాణము నేర్పరచి విర్వహించుటయందును త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారి కద్దుతమను ప్రతిభ కలదు. తాను గోరు రాజకీయ అభివృద్ధిని చర్చలవలన సక్రమ పద్ధతిలో సంపాదించవలెనని అతడు ప్రయత్నించెను. ఆచరణ యోగ్యముననా కాదా యని విచారించి కార్యసాధనమును నిర్ణయించును.

త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారికి సార్వభౌమని యెడలను, సామ్రాజ్యమునెడలను గాఢముగ భక్తి విశ్వాసములు గలవు. అతడు మాడుతరముల కాలము జీవించెను. అట్టి అనుభవము ప్రతిభలు గలవారు తిరిగి లభించుట దుర్లభము. ఈసభయందు చాల మంది యువకులు గలరు. వారందరును త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారి గుణముల నలవచుకొన దగియవచ్చు. గత కొలది వత్సరముల నుండియు రాష్ట్రము చాల చాల త్వరితమున మార్పుల నందుచున్నది. రాష్ట్ర భవిష్యత్తుకు పరియగు మార్గమున నడచుటకు త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారివంటి నాయకు లవసరము.

డి. బి. స్వామికణ్ణు పిల్లగారు తీర్మానమును బలపరచిన తరువార రా. బి. జి. రేడికాచలం శ్రేష్ఠిగారు ఇంకను బలపరచుచు, త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారు మరణించినను, వారు, తరువాతివారికి గొప్పదైత్యమును వదిలి వెలిరిని నుడిచిరి. కొటినింగముగారు ఇంకను బలపరచుచు శ్రేష్ఠిగారు గొప్ప నాయకుడగుటకు కారణము, ప్రజాసరిసమానత్వమాత్రమునం దాతనికి గల గాఢ విశ్వాసమే కారణమనియు, అతడు సిద్ధాంతముల బోధించి గాక, స్వయముగ నాచరించి ఇతరులకు బోధకుడయ్యెననియు నుడిచిరి. అందుచేతనే, త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారు ప్రారంభించిన యుద్ధమునుండి దిప్పుడు చాలమంది నాయకత్వము వహించుట కర్హులగు వారిని తయారుచేయ గలిగినది.

రా. బి. కృష్ణారావు భాగ్యనీగారు ఆర్. ఆప్సాసాని నాయకుగారు తీర్మానమును బలపరచిన తరువార సభవారందరును లేచి నిలచి ఏకగ్రీవముగ తీర్మానమును బలపరచిరి.

ఒక మేమోరీయులు

సర్ టి. సదాశివలయ్యగారు

"గౌ. పానుగల్లు రాజాగారి కృతజ్ఞుడుగను, డి. బి. డి. భ వా స ం డ ం పి శ్రీ గారు క స్థి న రు గ ను

నుండి, ఈ క్రింద శీర్షికనవలసినవా రొక కమిటీని నేర్పడి కీర్తి శేషునికి తగిన ఒక స్వార్థకచిహ్నము నేర్పరుచుటగాను ఇదివరకు వసూలుచేయబడిన విరాళములకు తోడు ఇంకను విరాళముల వసూలుజేయుటకు పుర్య దీనికొనవలెనని ఈ సభ వారు గోరుచున్నారు" అను తీర్మానమును సర్ టి. సదాశివలయ్యగారు రుపపాదించు, హిందూ శాస్త్రప్రకారము 15 వత్సరముల తరువాత మనిషి బారి కలదిచతులల వదలవలెనని విధింపుచున్నదనియు అందుచే తన కన్ని కలములు సమానమేననియు నుడిచిరి. త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారి చర్యలను కొన్నిటిని వివరించి, వారి "కల్ల కపటము లేక" మనసులోని అభిప్రాయములను వెంటనే వెలిబుచ్చు స్వభావమును ప్రశంసించిరి. త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారికి అసలు రాజకీయములంటె ఇష్టములేదు. పరిశ్రమలోను, అధిక సమస్యలలోను ఎక్కువ అభిమానముతో పనిచేయుచుండెను. అతను వస్తులే చాల పూర్వాచార పరాయణుడు. అతడు విధిలేక తాత్కాలిక హిందూముగ బ్రాహ్మణైకతోద్యమమునకు నాయకత్వమునహించె నేగాని రాజకీయలైనభిమానముచే గాదు. త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారికి తన భావములను స్పష్టముగ నెల్లించుటలో ఎక్కువ సామర్థ్యము లేదు. అందుచేత నాతని వాక్యములు ఉద్దయములు ప్రజలచే నపారమలొనర్చుకొనబడుచుండెవి. అతనిదేశభక్తి స్వార్థరహితమైనది. ప్రజలకునేవజేయుటయం దాతనికిగల యభిలాషకు, 40 వత్సరములుగా కార్యరేషనులో నాతడు జేసిన పనియు మూడు పర్యాయము లస్వత్తుడుగ నెన్నుకొనబడుటయు బలముగ నిదర్శనములు.

సర్ పి. త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారికి ఏకలము పై నను స్థిరముగ విరోధములేదు. బ్రాహ్మణులం దాతనికి చాలమంది విశ్రులుగలరు. ప్రజల హితముకొరకు తనయెడల నొనర్చుట దిన యపచారములను సహిత మాతడు మరచిపోవు స్వభావముగలవాడు.

డి. సెంటరు మాసమునుండియు భారత దేశము చాలమంది ప్రముఖులను గోల్పోవుచున్నది. డా. సుబ్రహ్మణ్య ఆయ్యరు సర్ పి. టి. ఇ. ఆర్. హను మొదలగువారు మార్గములందు భేదాభిప్రాయాలైనను ఆందరును గాఢమున దేశభక్తిగలవారు.

ఇట్టివారందరియందుగల సుగుణములను పరికించి, ఆనందించి గౌరవించుటయే మన ధర్మము.

ఒకరు తన దేశమును ప్రేమించుచుండెనను నంత మాత్రమున ఇతరదేశములను జాతులను ద్వేషించుచుండెనని యర్థముగాదు. కొంతమంది తేల్లంగు వార మనగర్వమేగల కొందరు బ్రిటిషు దేశీయులొనర్చుచున్న కార్యములను కొంతమంది భారతీయులం దిట్టి యభిప్రాయ మేర్పడుచున్నది. అదే విధమున కొందరు జన్మ బ్రాహ్మణుల కార్యములవలన ఇతరకులములవారికి ద్వేషము గలుగుచున్నది.

ఇట్టివల వరకు కులద్వేష ఉద్దేశకర తీవ్రముగ వ్యాపించి యున్నను ఇంత స్వల్పకాలములో నాద్వేషముల నన్నిటిని మరచి అన్ని కులములవారు శ్రేష్ఠిగారి స్మరణను గౌరవించుట ప్రజల సహజస్వాభావమును గెల్లదీయుచున్నది. భారతీయులు సహజముగ త్యాగ మెచ్చుట గానించినను దానిని గౌరవింతురు. అట్టి మహాగుణ వాధికుల గాంధీమహాత్ముని మాపు మాత్రముతోన కొలకొలది భారతీయులు వెంటనే యర్థమొనర్చుకొని గౌరవించగలిగిరి. అట్టి త్యాగము చాలవరకు త్యాగరాయనియందు గూడ నుండుటచే ప్రజలం దన్ని భాగములవారు నాతని గౌరవించుట కిచ్చుటగూడుటయం దాశ్చర్యములేదు. అట్టి కీర్తి శేషునకు తన స్మరణచిహ్న మేర్పరుచుట ప్రజల ధర్మము.

సర్ కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారు

తీర్మానమును బలపరచుచు ప్రజలు స్వార్థకచిహ్నమును నిర్మించునపుడు, కీర్తి శేషునియందు గల గుణముల వ్యక్తికరించు రీతిని నిర్మింపవలెనని చెలిచెను. త్యాగరాయ శ్రేష్ఠిగారు రాజభక్తి పరులుమాత్రమే గాదు. గొప్ప సామ్రాజ్యాభిమాని. అట్టి వానిని జూచి ఏ సామ్రాజ్యమైనను గర్వింపవలెను.

అతడు నూతనమున నొక యుద్ధమునును ప్రారంభించి నడచుటచే, సాధారణముగ ప్రారంభము నెదుర్కొను కష్టము లేన్నిటిని అతడు చాలవలసివచ్చెను. అతడు సరిసమానత్వము కొరకు పోరాడనేగాని, అభివృద్ధినిందినవారిని క్రిందికి లాగుటకు ప్రయత్నింపలేదు. (వినుడు వినుడు) క్రిందిజాతులను దాస్యమునుండి తొలగించి సరిసమానస్థితికి దెచ్చుట కెత్తించెను. అందుచే నాతని పేర స్వాతంత్ర్యము ం ది ర ము ను నిర్మించిన నిర్మింపవచ్చును.

1919 సం॥ సంస్కరణల కాసనము భారతదేశమును స్వపరిపాలనమార్గమున నుంచలేదని కొందరెంచిరి. కాని కీర్తి శేషుడు అందుకు వ్యతిరేకముగ నెంచెను. అతడు దౌర్జన్యరాహిత్యము నందు సమ్మతముండుటచే సంస్కరణలు. స్వపరిపాలనకు మొనటిపెట్టని అతడంగీకరించి, వానిని నిర్వహించుటగానెను. ఆంధ్ర

బొంబాయి రాష్ట్రసభ

చి. య. చింతామణిగారధ్యక్షతవహింతురు.

బొంబాయి, జూలై 18:— ఆగస్టునెలలో పూనాలో జరుపుటకు నిశ్చయింపబడిన బొంబాయి రాష్ట్రసభకు చి. య. చింతామణిగారధ్యక్షులుగా నెన్నుకొనబడిరి. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి రాష్ట్రీయ లిబరలు కాన్ఫరెన్సు

ఆగస్టునెలలో పునహాయందు జరుగును

పునహా, జూలై 18:— ఆగస్టుమాసమునందు సి. వై. చింతామణిగారి అధ్యక్షతక్రింద బొంబాయి రాష్ట్రీయ లిబరలు కాన్ఫరెన్సు యొక్క నాల్గవ సమావేశము జరుగునని తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

యంత్రాలయములందలి కార్మికులు

నమ్మెనుచ్చు సూచనలు

బొంబాయి, జూలై 18:— నేత యంత్రాలయాధికారులు పనివాల్డ మానిని నూటికి 15 లేక 20 వంతున తగ్గింపు సందర్భమున కార్మికులయూహా రెట్లున్నవో గ్రహించుటకు కార్మికసంస్థ నాయకులు శనివారము ఆదివారము వారితో సంప్రదించిరి. కార్మికులు కూలి తగ్గుట కంగీకరింపట లేదు. తక్కువ కాలము పనిచేయు నిర్ణయమును వారామోడించిరి. కూలి తగ్గించునో తప్పక సమ్మెనుచ్చునని భయపడుచున్నారు. కూలి తగ్గించునిర్ణయ మిప్పుడు గావించునో, దుండగీడుల్లురులు చేయుట కవకాశము గలుగును. ఈ ప్రయత్నము నాపునో నల్లరుల కవకాశముండదు. యంత్రాలయాధికారుల యుద్దేశ్యములు వారికి దెలియజేయబడుచున్నవి. (అ. ప్రె.)

బొంబాయి శాసనసభ

బర్మెను హెడ్డు యువన్యాసముపై నిరసన తీర్మానము

బొంబాయి, జూలై 18:— బొంబాయి శాసనసభ సభ్యుడగు ఆర్. సి. ప్రధానమంత్రినకు బర్మెను హెడ్డు ప్రభువు జేసిన యాశాభంగకరము నసంతృప్తికరము నగు యువన్యాసము పై ఎంచుటకు సభాకార్యక్రమము నాపు తీర్మానమును ప్రతిపాదించుట దెలియజేసెను. (అ. ప్రె.)

చేతనే బర్మెను హెడ్డు ప్రభువు, మొన్నటియువన్యాసమున అన్ని రాష్ట్రములలో కంటేను మదరాసు రాష్ట్రమున కొంత బనిజే పెనని నుడువ వలయును. ఈ ప్రశ్నను సర్. పి. త్యాగరాజు శ్రేష్టిగారికి రావలెను. (వినుడు వినుడు) సంఘరాలు శాసనమున ప్రతిపాదనను నుద్యమము ప్రస్తుతము అంబోపుటకు త్యాగరాజు శ్రేష్టిగారి దౌర్భాగములేకకారణము. ఉపన్యాసకుడు ముగించుచు నిన్న జరిగిన జస్టిసువర్గ సభయందు రు. 106 వేల విరాళములు వాగ్దాసము లొనర్చబడె ననియు, ఆ యొర్రమంతయు నితరజిల్లాలనా రొసగినదేననియు, మద్రాసునగర మంతకంటె చాలరెట్లు ఉత్సాహమును గన్నద్రువు వలెననియు నుడిరి.

న్యాయమూర్తి దేవదాసు, పి. రామనాథను, గానాల రామమూర్తి అలమేలుమంగ తాయారమ్మగార్లు తీర్మానమును బలపరచినతరువాత తీర్మాన మేకగ్రీవముగ నామోదింపబడెను.

ఇతర తీర్మానములు

పై తీర్మానములను, త్యాగరాజు శ్రేష్టిగారి కుటుంబమునకు అందజేయవలెనని అభ్యర్థించిరి. రు. 11 బి. టి. ఎం. శివబాసంపిళ్లగారికి తీర్మానము సుపాదించగా రు. 11 బి. టి. యాయమూర్తి ఎం. వెంకట సుబ్బారావు రా. బి. టి. శ్రీశైలమొదలియారు గార్లు బలపరచుచు నుపన్యసించినమీదట అంగీకరింపబడెను.

ది. బి. సర్ ఆర్. వెంకటరత్నమునాయుడుగారు అధ్యక్షునకు కృతజ్ఞతాపత్రమును పుష్పాదించగా ది. బి. జి. నారాయణస్వామి శ్రేష్టిగార్లు, రా. బి. ఎరవరాజులయాయుడుగారు బలపరచిన తరువాత సభవారితో సంగీకరింపబడెను.

గవర్నరు ప్రసంగము

గవర్నరుగారు సభను ముగింపుచు నిట్లునుడిపిరి. “ఈసభ కృష్ణులమేమిట నా కనుమతి నొసగుట నాభాగ్యముగ పరిగణించుచున్నాను. సర్. పి. త్యాగరాజు శ్రేష్టిగారు సామీతుడు. ఆతని ప్రవర్తనను నేను శౌరవభావముతో పరిగణించెదను. ఆతని నెవ్వడును జ్ఞాపకముచుకొనెదను.

అంతటితో సభ ముగియబడి ప్రతిభా ప్రకటించెను.

బర్మెను హెడ్డు ప్రభువుయొక్క

స్టేటు మెంటు

పునహా డక్కనుసభ విలపాదులు నిరసించుట

రైటు ఆనరబిలు శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి తీర్మానము

పునహా, జూలై 18:— కామత్తుగారి అగ్రాసాధి పత్యముక్రింద పునహా డక్కనుసభ నిన్న సాయంత్రము సమావేశమయ్యెను. ప్రసిద్ధిపడసిన పెక్కు విలపాదులు సగుకువచ్చిరి. వచ్చినవారిలో పి. వై. చింతామణిగారు గలరు. ఇటీవల లార్డు బర్మెను హెడ్డు గావించిన ప్రసంగము ఆశాభంగకరమైనదనియు అసంతృప్తికరమైనదనియు, ప్రస్తుత పరిస్థితుల బర్మెను హెడ్డు గావించబోదనియు, రైటు మెంటు నరవిలు వి. యస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి రాక తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. ముడిమైన కమిటియందలి తక్కువ సంఖ్యాకులు గావించిన సిఫార్సులను అమలునందు రెట్టుటకు వెంటనే దొరతనము పునవలయునని సభాప్రాయము దొరతనమున కంపబడెను. (అ. ప్రె.)

కానపాలిటనుక్లబ్ -

మద్యవిక్రయము

లార్డు గోవిందరావుగారు మైక్లబుసభ్యుల మధ్యకించి యిట్లువ్రాయుచున్నారు:— ఉన్నతనాగరికతనుగూర్చి ఉత్తమాదర్శములు గల సభ్యులందు యీసభలో మధ్యములను, నిమత్రాగుడుపదార్థములను విక్రయింపరాదని నేను వార్షిక సభయందు గావించిన తీర్మానమును రద్దుజేయుటనుగూర్చి 18 వ లేదీన జరుగు క్లబుసమావేశమానందు చర్చింపబడునని తెలియుచున్నది. మీరు సభకువచ్చి అన్ని మతములవారితో సంగీకరింపబడు మద్యపాననిషేధమున కనుకూలముగ మీయభిప్రాయము తెలుపవలసినదని గోరుచున్నాను. సంఘ మర్గాదకు సీచము గనుండు త్రాగుడును ప్రోహించుట ప్రాచీన హిందూ సాంప్రదాయమునకు విరుద్ధముగను అగౌరవముగనుండునని మీరంగీకరింతురని తలంచెదను సామాన్యప్రజలను త్రాగుడు మానవలసినదని మనమే చెప్పుచుందుము. అమెరికాలో సామాన్యపు పాటకపు జనముగూడ త్రాగుడు విశిచ్చిపెట్టగలిగినపుడు విజ్ఞాన వంతులగు వారు, విడిచిపెట్టుట కష్ట సాధ్యము గాదు. ప్రభుత్వఆదాయమునకు నష్టమునచ్చినను సరే కల్లుద్రాగుములు లేకుండజేయవలెనని దేశ నాయకులు పాటుబడుచున్నారు. ఈసంగతినుండు ఉన్నత గౌరవసామునందున్న యీసభయందలి యీవిషయము చాల ప్రాముఖ్యమైనది. దక్షిణ ఇండియా వ్యాయామసంఘమునందు గూడ రి ఏండ్లక్రిందటనే అత్యధికసంఖ్యాకుల ప్రతిపాదనలనబాదు (మద్యవిక్రయాశా) ఎత్తివేసెట్లు తెలియుచున్నది. కావున, హిందూసభ్యులే అధికముగా గల యీ సంఘములు అభివృద్ధిగొరకై మీరు తీర్మానమునకు ప్రతిపాదనముగ ఓటుజేయవలసినది గోరుచున్నాను.

తొలకరి ప్రారంభము

కూనూరు, జూలై 18:— నిన్న రాత్రియంతయు, జంఘూ మారుతము వీచి యిండ్లకు గజగజ లాడించెను. ఉదయముందు విస్తారముగ వర్షముగురిసెను గాలితో తొలకరి యిచ్చట ప్రారంభమయ్యెను. (అ. ప్రె.)

జావాలాహత్త్య కేసు తదనంతరము

కె. యస్. నారిమెకగారి పునహా శాసనసభయందు గొన్ని ప్రశ్నల సడిగదరు

బొంబాయి, జూలై 14:— రాబోవు బొంబాయి శాసనసభ పునహాయందు సమావేశము గానున్నది. ఈ దిగువవివరించిన ప్రశ్నలకు శాసనసభా సమావేశముందు అధికారుల సదుగుటకు కె. యస్. నారిమెకగారు ముందుగా తెలియజేసిరి.

(ఎ) గతసమావేశముందు బొంబాయి మైక్లబు ప్రత్యేక శ్రద్ధలు పెంచునందు విచారణగావించబడిన భావాలాహత్త్య విచారణనుగూర్చి దొర్లవమైదుగునా (బి) ఆవిధారణయందు బయల్పడిన విషయములనుపరిశీలనకు బట్టి కుట్ర యందు సంబంధముగలట్టియు, కోర్టునకు దీక్షింసరావడనట్టియు వానిమీదగాని వారలమీదగాని తగినచర్యమి దీక్షింసదలచుచున్నారని (సి) పై ప్రశ్నలకు జవాబు వ్యతిరేకమైనది యయినచో ఏల్ల చర్యదీక్షింసము ప్రభుత్వము దలంచుటలేదో కారణము లేకొకాధికారి (అ. ప్రె.)

కీ|| శే|| ప్రిన్సిపాలు సుశీలరుద్ర

(యంగిండియా)

(ప్రిన్సిపాలు సుశీలరుద్ర జూను 30 వ లేదీ మంగళవారమునాడు చనిపోయెను. ఆయన నాకు పరమమిత్రుడు. ఎవ్వరికిని దెలియకుండ దేశసేవ జేయుచుండును. ఆయన మృత్యువాత బడినందులకు నాతో బాటు పాంతులుగూడ విచారమును కెందెదరు. భారతదేశము రాజకీయముగ పరాధీనమై యున్నది. దానినిని తొలగించుటకు సైన్యము, నాక, డబ్బు రాజ్యశాంత్యములతో రక్షణజేసికొనుచున్న ప్రభుత్వముతో బోరాడిదేశసేవజేయువారి నే భారతదేశము కొనియాడును. ఒక్క రాజకీయరంగమునదప్ప యితర విషయములందు సార్వజనుసేవిక త్యాగతబ్బుదీక్షతో పనిజేయువారి నీదేశము తలంచుటయైన లేదు. అట్టి సేవను విషయముతో జేసినవాడు వెంటుట్టి పన్నుకాలేజి ప్రిన్సిపాలు కీ|| శే|| సుశీలరుద్ర ఆయన ఉత్తమవిద్యావంతుడు. ప్రిన్సిపాలుగనుండి ఆయన సర్వత్ర పేరుగాంచెను. ఆయనకును ఆయన శిష్యులకును ఒకవిధమైన ధర్మబంధముండెడిది. ఆయన క్రైస్తవమైనను హిందూమతమును మామూలేయ మతమును చాల గౌరముగలరు. ఏనుక్కి పేరక్షకుడని నమ్మని ప్రతివారను ఘోరనరకభూపమున బడుదురు. అని నమ్మునట్టి క్రైస్తవదుగా డాయన, లెనసుతము తానన్న యొక్కను గౌరవముతో నుండి యితరమతములయెడ సహనముతో నుండును. ఆయన రాజకీయ విషయముల నుత్సాహముతో జాగ్రత్తగ చదువుచుండును. ఈ అతివాదు లనుగ రిమోడ సానుభూతి గలదని బయటికారాటము జేయక పోయిన ను ఆవిషయమున రహస్యమేమియు నుంచలేదు నేను 1915 లో నా దేశమునకు తిరిగి వచ్చినప్పటినుండియును ఢిల్లీకిపోయినపుడెల్ల ఆయన కతిథిగ నుండెడివాడను. రౌలటుచట్టము వచ్చి నేను సత్యాగ్రహమును ప్రకటించువరకును సమరసముగనే యుండెను. ఆయనకు ఇంగ్లీషువారితో పెద్దపెద్దవారితో స్నేహమెక్కువ. ఆయనది శుద్ధమైన ఇంగ్లీషుమిషను. ఆ కాలేజి ఇండియను ప్రిన్సిపాలగుటకు ఆయన యే మొదలు. అందుచేత నాతో ఆయన దోస్తీగా నుండి ఆయన యింట నా కార్మిక్ల మిచ్చుటలన ఆయన కేమైనా కష్టమునచ్చి కాలేజి కేమైన చిక్కినచున్ననోమోయని లెలించిరి. అందుచేత మరొక చోట బస జేయ నిశ్చయించిరి. ఆయన అందులకిచ్చిన ప్రత్యుత్తరము ముచ్చటగ నున్నది. వ్రజులు అనుకొనుదానికన్న నామతము గాఢమైనది. నాఅభిప్రాయములు కొన్ని వాక్యములలోని అవయవములన సజీవములైనవి. దీర్ఘముగ గాఢముగ ప్రార్థనల జేసిన పిదప నవి యేర్పడినవి. అది నాఅంగమిత్రులకు దెలియును. మిమ్ములను నాయంట గౌరవభావముతో మిత్రుడుగను, అధిగను నుంచిన మాత్రమున ఆపారముల కేమియును తావుండదు. ఇందులన నేను అంగ మిత్రులతోనున్న దోస్తీని పోగొట్టుకొనవలెనా లేకమిమ్ములను పోగొట్టుకొనవలెనాయను విషయమును యెడల యేమి కోరుకొందునో నాకు దెలియను. నీవునన్ను విడిచి పోజాలవు అనెను. అయితే నన్ను జూడ వచ్చు మిత్రులనేకుల మాట యేమి. నేను ఢిల్లీలో నున్నపుడు మీ యింటిని బాట సాగుట విడిదిగ జేయరాదు. అని నేనంటిని. ఆయన ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు విజయగా యిది యింటయు నాకిష్టము. మిమ్ములను జూడవచ్చు మిత్రులను నాకిష్టము మిమ్ములను నాయంట నుంచుకొనుటలన నా దేశమునకు కొంత సేవ జేయుచున్నానని నేను దలంచెదను. అని చెప్పెను నేను కిలాఫతు సమస్యనుగూర్చి రాజ్యప్రతినిధికి వ్రాసిన బహిరంగ లేఖ ప్రిన్సిపాలు రుద్రయింటిలోనే రాయారు జేరినదని పాఠకునకు దెలియక పోవచ్చును. ఆయనయు, చార్లీ ఆంధ్రాకును దానిని సరిజూచిరి. అసహాయోద్యమము యాయంటనే ఆలోచింపబడి నిర్ణయింపబడెను. మా లా నాకు ను, యితర మహమ్మదీయమిత్రులకును, నాకును జరిగిన సమాలోచన సమయమున ఆయన అత్యంతకురుచితో నచటనుండి మానముగ వినుచుండెను. ఆయన యేపనిజేసిన మరధర్మముగ భావించి చేయును. కాబట్టి ఇహలోక ఘుబోచి యేక క్రియనును ఆయనకు భయము లేదు. ఆగట్టినప్పుడు ముండుటచేతనే ఆయన యహలోకములో నొకత క్రియనును గుర్తించి, దాని యుపయోగమును తెలుసుకొని దానితో మిత్రత్వము రోసుండెను. పతర్భర్మపత్రితో పిక్షించియెడల రోపని యెంతవరకు జేయవచ్చునో సరియైన జ్ఞానము కర్మభివ్యాసములకు పనుక్కుయము గురునను సర్వమునకు ఆశ్రయ తీరితమే సాక్షి. ప్రిన్సిపాలు రుద్రలో ఉండవలసిన ఘనగుణులన్నియు గలవు. ప్రిన్సిపాలు రుద్ర మూలముగనే సి. యస్. ఆంధ్రాయు మనకు దక్కనని భావించికి దెలియదు. వారుభయములకు కలలలే. వారివర్తనగల సంబంధమును జూచి నిజమైన మిత్రత్వమనసేమియో భయమునొనవచ్చును. ప్రిన్సిపాలు రుద్రకు ఇద్దరు కొడుకులును ఒక మాతృకును గలరు. వారు పెద్ద వారై కాపురములుజేయుచున్నారు. వారితో బాటు వారి ధీరత్వయుధుగు తండ్రి చనిపోయినందుకు ఆయన మిత్రులును, అభిమానులు మనోడ విభావమును కోరెను. (జూలై 18 రాం.)

జిల్లాబోర్డు రైల్వేలు

జిల్లాబోర్డు రైల్వే విషయమై దక్షిణ యిండియా వర్తక సంఘమువారు తమ యభిప్రాయములను, రైల్వేబోర్డు కమిషనరు సిమ్గారి యెదుట విన్నవించినము వివేదించిరి. జిల్లాబోర్డు రైల్వేలను ప్రభుత్వమువారు నిరుత్సాహపరచుచున్నరీతి జూచిన, నిరాశ గలుగుచున్నది. జిల్లాబోర్డులు, రైల్వేనిర్మాణముకొరకు ప్రజలనుండి దబ్బుసంపాదించు చున్నవి. ప్రజలును లాభకరమగు సీపాజెక్కులకు తమ ధనమునిచ్చుటకు ముందుకు వచ్చుచున్నారు. జిల్లాబోర్డు రైల్వేలు లాభమును సంపాదించుచు, బోర్డుల ఆదాయమును వృద్ధిజేయుచున్నవి. జిల్లాబోర్డుల పలుకుబడివలన, రైల్వేలు కొంతవరకయినను ప్రజాభిప్రాయమున కనుగుణముగ మెలగుట తటస్థించుచున్నది. ప్రజలకు సాహసోత్సాహశక్తులులేవని నిందించువారికి జిల్లాబోర్డు రైల్వేల పరిపాలనము తగిన జవాబిచ్చుచున్నది. ఇట్టి స్థితిలో, బోర్డు రైల్వేలను ప్రోత్సాహపరచి, క్రొత్తనిర్మాణములకు దారిజూపుట ప్రభుత్వధర్మమై యుండును. అందుకు మారుగ నిరుత్సాహము గలిగించుటవలన, క్రొత్తపరిణామ మడుగుంటును. దేశమునందు పరిశ్రమ లభివృద్ధి జేడలేదని నిందించువారు, నిజకారణమేదియో కనుగొనుట యుక్తము. పరిశ్రమల యభివృద్ధి కవకాశము లేనపుడు, ప్రజలేమి చేయగలుగుదురు?

తంజావూరు మండలమునందు, జిల్లాబోర్డు రైల్వేవిషయమున మిక్కిలి అసంతృప్తి ప్రబలి యున్నది. జిల్లాబోర్డు రైల్వేల నన్నిటిని దక్షిణ యిండియా రైల్వే కంపెనీవారు కొనివైచుటయ గాక, మాయవరం ట్రాంక్విలైజులైనును నిర్మించుటకు జిల్లాబోర్డు కిచ్చిన సౌకర్యమునుగూడ తొలగించుటవలన, ఎట్టి నిరుత్సాహము గలుగునో యూహింపవచ్చును. ప్రజలకు స్వప్రయత్నము లందుత్సాహము గలిగించుట కిది మార్గము గాజాలదు. రైల్వేలను ప్రభుత్వమువారు స్వాధీన పరచుకొనుట లాభకరమని, హిందూదేశము ఖలు దెలిసినను, స్థానికసంఘములు రైల్వేలను నిర్వహించువధ్ధతి ఇందుకు విరుద్ధము గాజాలదు. ప్రభుత్వమువారు రైల్వేలను నిర్వహింపవలయు ననుటకు కారణమేమి? ప్రజాభిప్రాయమును, కంపెనీల కన్నను ప్రభుత్వమువారి కెక్కుడుగ శ్రద్ధవించెద రనుతలంపే ముఖ్యకారణము. నిజమూలోచించిన, ప్రజలకు ప్రభుత్వము బాధ్యత వహించిన గాని, ప్రభుత్వ యాజమాన్యమువలన విశేషలాభ ముండదు. హిందూదేశపు రైల్వేలన్నియు ప్రభుత్వపరమగునన్నట్టికి చాలాకాలము పట్టు. నుమైనరు రైల్వేలను జిల్లాబోర్డులు నిర్వహించుటవలన, ప్రభుత్వ

పరిపాలనక్రిందకన్నను ఎక్కుడులాభ ముండును. రైల్వేలను ప్రభుత్వపరము జేయుట కంగీకరించిన వారు, స్థానికసంఘములు రైల్వేలను పరిపాలించుట కెక్కుడు ఆతురము జూపవలయును.

జిల్లాబోర్డు యాజమాన్యమును తొలగించుట కట్టి కారణము గనుపించదు. ఏ సంస్కరణము లభించినను, హిందూదేశ ప్రజల నష్టమునకే కారణమగుచున్నది. రైల్వేపరిపాలనము ప్రభుత్వ పరమగుట కొంత మేలని దలచుచున్న సమయ మున, జిల్లాబోర్డు రైల్వేలంతరించునని ఏరునుతలచి యుండలేదు. మొదటి ఏర్పాటు తిన్నగ ప్రారంభము గాకముందే, రెండవ ఏర్పాటు కొనసాగుచున్నది. సిమ్గారు దెలిసినకారణము లేమాత్రము విశ్వాసము గలిగింపజాలవు. చిన్నరైల్వేలు స్థానికసంఘ ములవశమునం దుండుటచే, ఇబ్బంది గలుగుచున్నదనియు, అందుచే వానిని ప్రభుత్వమువారు వశపరచికొని రనియు దెలుపుట సహేతుకము గాజాలదు. అనివార్య మగు నిబ్బందులు గలవని నమ్మజాలము. అందుకు మారుగ ప్రజల నిర్మాణ శక్తి కిట్టి ఏర్పాటులు ప్రోత్సాహ మొనగుచున్నవి. ప్రభుత్వమువారి దివివరకు జిల్లాబోర్డు రైల్వేలకు ప్రోద్బల మొనగిరి. అప్పు డెట్టియిబ్బందులు గలుగలేదు. లోకలు బోర్డు చట్టము రైల్వేనిర్మాణమున కవకాశమిచ్చుచున్నది. జిల్లాబోర్డు రైల్వేలుబోర్డుల వశము దప్పిపోయినను, తమసామ్యును రైల్వే పెట్టుబడిలోజేర్పవచ్చునని సిమ్గారు పలుకుటవలన, ఎట్టి యుత్సాహము గలుగనేరదు. జిల్లాబోర్డు పరిపాలనముక్రింద నుండని ప్రాజెక్టులలో బోర్డులు తమ సామ్యును దాచి పెట్టుకొని లాభములేదు. జిల్లాబోర్డుల కిందునిమిత్త మెవరును ధనసహాయము జేయరు. జిల్లాబోర్డులకు గల నిలువదబ్బు అత్యల్పము. జిల్లాబోర్డులకు సంబంధింపని ఏర్పాటులకు డబ్బును వెచ్చించుటకు తాహముండజాలదు. ప్రజల స్వతంత్రశక్తి కిది వోహద మొనగనేరదు. సిమ్గారి సూచనలను జిల్లాబోర్డు లంగీకరింపవని తలచెదము.

రిస్పాంసీపు సహకారము

లోకమాన్య తిలకు సాంఘత్య పరిక సందర్భమున రిస్పాంసీపు సహకారపద్ధతినిగూర్చి మహారాష్ట్ర ప్రముఖులు ముచ్చటించుట సంభవించెను. రిస్పాంసీపు సహకారపద్ధతికిని, సహాయనిరాకరణ పద్ధతికిని, దూరమాలోచించిన విశేష తారతమ్యము లేదు. తిలకు, గాంధీగార్ల పద్ధతులు ఏకీభావము జూపుచున్నవి. ప్రభుత్వమువారు సహకారము నలుపుచో, ప్రజలును నలుపవచ్చు ననియు, ప్రభుత్వమువారిటుల నలుపనిచో ప్రజలును నలుప నక్కరలేదనియు, రిస్పాంసీపు సహకారమున కర్థము. ప్రభుత్వమువారు ప్రజలశ్రేయమునకు తోడ్పడుటలేదు గావున, ప్రజలును సహకారమును నిరాకరింపవలయు నని, గాంధీమహాత్ముడు పలికెను. మహాత్ముని సహకార నిరాకరణపద్ధతి, లోకమాన్యుని రిస్పాంసీపు సహకార పద్ధతికి ఫలము దప్ప వేరుగాదు. లోకమాన్యుని పద్ధతిని పోగడి, మహాత్ముని మార్గమును నిరసించువారు, రెంటిని గ్రహింపలేదని చెప్పవచ్చును. ప్రభుత్వము

వారెటుల మెలగినను, తమసహకారపద్ధతిని విడనాడమని దెలిపెడి మితవాదులు, పైరెండుమార్గములకును భిన్నముగ ప్రవర్తించుచున్నారనుటకు సందియములేదు. చిత్తరంజన దాసుగారు మరణాత్పూర్వము గావించిన ప్రసంగమునందు, గౌరవ ప్రదమగు సహకారమునకు తావు గలదని స్పష్టపరచి యుండిరి. ఆంగ్లేయులపట్ల సుహృద్భావమును జూపియుండిరి. కాని, బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువు గారు, దాసుగారి ఆహ్వానము నంగీకరింపకబోయిరి. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు నయితము, గౌరవప్రదమగు సహకారమున కిష్టమును తావుగలదనియు, ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమును కొనసాగింపవలయునను నిర్బంధము మాత్రము అట్టి స్థితిని గలిగింపజాలదనియు, స్పష్టముగ దెలిపిరి. సహాయ నిరాకరణ సిద్ధాంతము, నిజసహకారము నాధారము జేసికొనుచున్నది. రిస్పాంసీపు సహకారము నకును నిజసహకారమే ఆధారము. ఆ విషయమును గ్రహింపనివారు, గాంధీ తిలకుల మనోభావములను గ్రహించుట కష్టము. ప్రస్తుతస్థితిలో, రిస్పాంసీపు సహకార మొక్కటియే దేశమును రక్షించునని, డాక్టరు మూంజీగారు తెలుపుచున్నారు. కాని వీరి యుద్దేశ్యము స్పష్టమగుట లేదు. మహాత్ముని మార్గమునకును తిలకు మార్గమునకును సంబంధము లేదని వీరి తలంపు. వీరి యభిప్రాయములతో నేకీభవించుట దుర్లభము. వీరికన్నను అభయంకరుగారు ఎక్కుడు దూరదృష్టితో ముచ్చటించిరి. “తిలకుపేరుతో రిస్పాంసీపు సహకారము గూర్చి ముచ్చటించువారు ఒక్క సంకతిని గ్రహింపవలయును. లోకమాన్యుడు జీవించియున్నపుడు, రిస్పాంసీపు సహకారముక్రిందకు వచ్చెడి చర్యలూ, నేడు రాజాలవు. ప్రస్తుతస్థితిలో రిస్పాంసీపు సహకారమున కర్థము లే”దని అభయంకరుగారు దెలిపిన విషయము నెల్లరును గుర్తింపవచ్చును. సహకారమున కనుకూల వాతావరణము గలిగించుబాధ్యత ప్రభుత్వమువారిపై గలదు. బర్మెన్ హెడ్డు ప్రభువుగారు చేజిక్కిన అమూల్యవ కాశమును కోల్పోవుట శోచనీయము. నిజసహకారభావమును ప్రభుత్వమువారు గనుపరచువరకు, ప్రజలు స్వశక్తిని పెంపొందించుకొనుటకు ప్రయత్నింపవలయును. తమపై తా మాధారపడవలెను. మాటలకొరకై తర్కించి లాభములేదు. గాంధీ తిలకుల మార్గములకు రూపభేద మున్నను, సార మొక్కటియే. సత్వరస్వరాజ్యసిద్ధి నిమిత్తమై ఎల్లరును నడుముగట్టుట యవసరము. ప్రజలు చూపెడి స్వతంత్రశక్తిపై నే, స్వరాజ్యఫలప్రాప్తి యాధారపడి యుండును. లోకమాన్యుని సంస్మరణము ప్రజలలో స్వరాజ్యసంపాదనపట్ల నూతనోత్సాహమును పురికొల్పుగాక!

ప్రేమనూత్రము

వికమత్యము గుడుగుటకు ప్రేమనూత్రమును మించిన సాధన మేమియు గనుపించదు. హిందూ మహమ్మదీయ సమన్వయ పరిష్కరించుటకు, ప్రేమనూత్రము సనుసరించుటదప్ప వేరుమార్గము లేదని గాంధీమహాత్ము డనవరతము చాటుచున్నాడు. ప్రేమకు సరిహద్దులు లేవు. అర్పణ కంతు లేదు. ప్రోదరు లొకరికొకరు లొంగుట యనునది లేదు.

సోదరుడు కష్టపడయందున్నను, వివేకశూన్యుడై పోరాడుచున్నను, లేక చెడు త్రోవల దొక్కుచున్నను, రెండవసోదరుడు విరోధ మూన జాలడు. ప్రేమచేతనే, అతనిని మంచిమార్గమునకు దెచ్చుటకు ప్రయత్నించును. అతని కష్టసుఖము లలో తానును పాల్గొనును. ఇటుల గావించుట న్యాయమని భావింపడు. అన్నదమ్ముల తగాదాలను ఎన్ని కోర్టులు పరిష్కరించినను, ఉభయులమధ్య సఖ్య మేర్పడజాలదు. సోదరప్రేమను ప్రసరింప జేయుటవలననే, నిజసఖ్యము ప్రవర్ధిలును. హిందూ మహమ్మదీయసమస్య పరిష్కార మగుటకుగూడ, గాంధీమహాత్ము డిట్టి ప్రేమసూత్రమునే బోధించు చున్నాడు. భారతమాతకు, హిందువులును మహమ్మదీయులును తనయులమని తలచుచో, పరస్పర ముగ కలహింపజాలరు. ఒకరు అక్రమముగ ప్రవర్తించినను, రెండవవారు సహనముజూపి నిగ్రహముతో మెలగకమానరు. గాంధీమహాత్ముడును, అబ్దుల్ కలాం అజద్ గారును కలకత్తాలో నిటీవల అల్లరులు జరిగినపుడు ప్రవర్తించినవిధము మిక్కిలి ప్రశంసాపాత్రముగ నున్నది. స్వపక్షపరపక్షభేదము గనుపరుపక ఉభయులును ప్రేమాత్మతమును వెదజల్లిరి. ఇట్టి నాయకు లుండుచేని, దేశమునందు విభేదములు పొడవూపజాలవు. ఈ వారపు "యంగు ఇండియాప్రతికలో" గాంధీమహాత్ముడు ప్రేమకును న్యాయమునకును భేదము గనుపరచెను. బలమే న్యాయమనుసూత్రము, ప్రేమకువర్తింపదు. న్యాయము కొంతదూరముమాత్రమేపోవును. అది చట్టములననుసరించి శిక్షవిధించును. డిల్లీలో నేమి, కలకత్తాలో నేమి అధికారులు దీసికొను చర్యలు శిక్షలతో నంతమొందును. కాని, ప్రేమ శిక్షల కతీతము. ఎట్టి కఠినహృదయము నయినను కరగింపజేయుటకు ప్రేమకు సాధ్య మగును. పక్షాభిమానప్రేతులకు, మహాత్ముడు నిరూపించిన ప్రేమసూత్రము వెగటుగ దోపకమానదు. మహాత్ము డెప్పుడును మానవస్వభావమున కతీతమగు విషయములను బోధించుచుగాని, నిజస్థితిని గ్రహింపజేసి నిందించు వారు గలరు. కాని, స్వరాజ్యమునకు జాతీయ సఖ్యము ముఖ్యమనియు, జాతీయసఖ్యమునకు ప్రేమయే ఆధారమనియు ప్రతివారును అంగీకరింపవలసి వచ్చుచున్నది. ఐకమత్యమును రక్షించుటకు, వేరొక సాధనము గనుపింపదు. వివిధజాతుల మధ్య ఐకమత్యము లేనికతన, స్వరాజ్యసిద్ధి నానాటికి దూరమగుచున్నది. ప్రజాభిప్రాయమును తృణీకరించుటకు బ్రిటీషు ప్రముఖుల కవకాశము గలుగుచున్నది. ఇక నయినను, ప్రేమాత్మతము ప్రవహించి, ఎల్లర హృదయముల నేకపాశబద్ధులుగ గావించునటుల జూడవలయును. ఐకమత్యము బలపడనంతవరకు, భాగ్యభివృద్ధి కవకాశము గనుపింపదు.

జస్తిసుపక్షనాయకులు

పానుగల్లురాజుగారు, జస్తిసుపక్షనాయకులుగ నియమింపబడిరి. శ్రీ శ్రీ సర్ పి. త్యాగరాయ చెట్టిగారిస్థానమును వీ రాక్రమించెదరు. ఉభయులకును ముఖ్యతారతమ్య మొకటి గలదు. త్యాగరాయచెట్టిగారు, అనధికారులు. శాసనసభలో తమ పక్షమును స్వతంత్రముగ నడుపుటకు వారి

కనుకూలపాతాళ ముండెను. అట్టి యవకాశము పానుగల్లురాజుగారి కుండజాలదు. స్వతంత్రదేశము లలో, ప్రధానమంత్రిలే పక్షనాయకులుగనుండుట ఆచారమయినను, అక్కడి పరిస్థితులు వేరు, హిందూదేశపరిస్థితులు వేరు. హిందూదేశమునందు స్వపరిపాలనము లేక, ద్వంద్వప్రభుత్వవిధాన మమలలో నున్నది. రిజర్వుడుశాఖలు అధికారుల వశమున నున్నవి. రిజర్వుడుశాఖలకు సంబంధించిన ప్రభుత్వతీర్మానములనట్ల జస్తిసుపక్షమువారు ప్రాతికూల్యము కనుబటచుచో, నాయకుడగు మంత్రి ఏమి చేయవలయును? తమ పక్షమువారితో కలసి వోటుజేయుటకు, మంత్రికి వీలులేదు. మంత్రిలును కార్యనిర్వాహకవర్గమును కలసి, ప్రభుత్వముపేర బరగుచున్నారు. తమ కష్టములేనిసమయమున, మంత్రిగారు తటస్థులుగ నుండుచుగాని, ప్రభుత్వమునకు వ్యతిరేకముగ వోటుజేయజాలరు. తటస్థులుగనుండుచో, జస్తిసుపక్షనాయకుడు తమపక్షము నేటుల నడుపగలుగును? నాయకు లనధికారులుగ నుండుట యవసర మని, సర్ కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారిది వరకు చెలుపుచుండిరి. ప్రస్తుతపు ఏర్పాటుకుగల సాధక బాధకములను, జస్తిసుపక్షమువారు బాగుగ నాలోచించిరో లేనో తెలియదు. శాసనసభా వ్యవహారములు ముం చెటుల నడుచునో చూడవలయును.

కీ. శ్రీ. సర్. పి. త్యాగరాయచెట్టిగారు

నిన్నటిదినము జరిగిన పౌరసభలో, సర్ టి. సదాశివయ్యగారు, కీర్తికేసులగు త్యాగరాయ చెట్టిగారినిగూర్చి చెప్పిన ప్రశంసావాక్యములు కడు సమంజసములుగ నున్నవి. త్యాగరాయచెట్టిగారు గడించిన గౌరవమునకు, కారణమేమని యడుగుట సహజము. సదాశివయ్యగారు సూచించినటుల, త్యాగరాయచెట్టిగారి ప్రసంగములు పలుపురకు వెగటు గలిగించెను. వారి విమర్శనములు పరుషముగ నుండెను. "రాజకీయబ్రాహ్మణు నెన్నడును సమృద్ధుల" దను వాక్యములు తాత్కాలికావేశమునకు ఫలితములు. ఇటులనే రాజకీయనిర్బంధితులను విడుదలజేయగూడదని త్యాగరాయచెట్టిగారు చేసినప్రసంగము, ఎల్లర కాశ్చర్యము గలిగించెను. కాని ఇట్టిప్రసంగములను మరిపింపజేసేసిడి ప్రధానగుణము, త్యాగరాయ చెట్టిగారి యొద్ద గలదు. అది, స్వార్థరహితజీవితమే. స్వప్రయోజనానివృద్ధికై త్యాగరాయచెట్టిగారు తంటాలు పడలేదు. చేజిక్కిన మంత్రిపదవినిగూడ వారు నిరాకరించిరి. భారతవర్షమునందు పూర్వకాలమునందేమి, ఇప్పుడేమి, గొప్పవారి జీవితములను త్యాగమే ప్రేరేపించుచుండెను. త్యాగమునకుగల యాకర్షణశక్తి మరి దేనికిని లేదు. త్యాగధర్మము ననుష్ఠించువా రేపక్షమునకు జేరినను, కారవాన్లులును ప్రేమపాత్రు లగుచున్నారు. త్యాగరాయ చెట్టిగారియెడ గౌరవముబాపుట కు తమమార్గము త్యాగానుసరణముడప్ప వేరులేదు.

కాస్టాపాలిటన్ క్లబ్బు : మద్యవిక్రయము

లాడు గోవిందదాసుగారు కాస్టాపాలిటన్ క్లబ్బు సభ్యులకు బంపిన విన్నపము చాల ముఖ్యమయినది. క్లబ్బు ఆవరణలో మద్యవిక్రయము చేయ

గూడదని, యిదివరకు తీర్మానింపబడెను. ఆతీర్మానమును రద్దుజేయుటకు 18 వ లేదిన నొకసభ జరుగునని, తెలియుచున్నది. ఇది నిజమగుచో, మిగుల నవమానకర మనుటకు సందియము లేదు. నాగరిక దేశములన్నిటిలో, మద్యపానమును నిరుత్సాహపరచుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. దక్షిణయిండియా వ్యాయామసంఘమునందుగూడ, యీ యలవాటు దొలగింపబడెను. విద్యాధికులును, ఉన్నతాధికారులును గల కాస్టాపాలిటన్ క్లబ్బునందు, మద్యపానమునకు ప్రోత్సాహమొసగుచో, ప్రజాసామాన్యము సిదురభ్యాసము నుండి తొలగించుట కెన్నడయినను సాధ్యపడునా? మద్యవిక్రయమును కొనసాగించు ప్రయత్నములను, నిరాకరించి కాస్టాపాలిటన్ క్లబ్బువారు తమ కీర్తిని నిలువబెట్టుకొనుట శ్రేయస్కరము. ఆధునికపు క్లబ్బులు, సంఘ స్వావమును పెంపుజేయుటకుమారుగ సంఘదార్యమునకును కాలహరణ మనకును మూలమగు చున్నందులకు సంస్కర్తలు వగచుచున్నారు. అట్టి ఊణగతిని నిరోధించుట, ఎల్లరక ర్తవ్యము.

దేశబంధు చిత్తరంజనదాసు

కలకత్తా పాలకసంఘము స్మారకచిహ్న మేర్పాటు ప్రయత్నములు

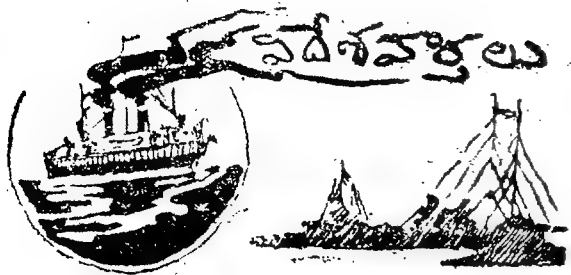
లక్షరూపాయిలు ప్రత్యేకించుటకు సూచన

కలకత్తా, జూలై 18:—కవతు మొకటి మేయరుడ్రభువుగా పనిచేసిన దేశబంధు చిత్తరంజనదాసు మును చిరస్థాయిగ జేయుటకు తన స్మారకచిహ్నమును సూచించుటకు కలకత్తా పురపాలకసంఘము ప్రత్యేకసంఘము నొకదాని నేర్పజచిరి. సంఘమువారిచే వారుపధతు లాలోచింపబడినవి. కాని వారెట్టి నిశ్చయమునకు రాలేదు. ప్రస్తుతము పురపాలకసంఘము ప్రధానమున కచ్చేరి కదురుగ నొకలోహముతో వరని మూర్తిని జేయించి, ముఖ్యద్వారమున కదురుగఘంటు, చలువజాతిలో వరని మూర్తిని నడుమునకుదీసి ప్రధానభువ కచ్చేరిలో దిగుక యంలేస్తునం దుండుట, పెంట్టులు యజ్ఞమూర్తిక్షుదానికి చిత్తరంజను యజ్ఞమూర్తిని శేరింపుట, ఛాంబాకు పాట్లునకు దేశబంధు చిత్తరంజనదాసుని తానుఘంటుబీదల కొక గృహమును, నివారించరాని జబ్బులచే బాధపడువారికి వైద్యాలయము, పట్టాములోని వివిధభాగములందు పాలకసంఘము యొక్క వైద్యాలయములందు చికిత్స నొందుచున్న బీదలకు రిండినపాత్రము గలిగించుపట్టి భండారముల నేర్పజచి చిత్తరంజన భండారములని శేరింపుట యను విషయము లాలోచింపబడెను. సంఘమువారు రిచ్చిస్తావిద్యార్థులమునకు లక్షరూపాయిలు ప్రత్యేకింపవలయునని క్రిందటివారము వారిసభలో నిర్ణయించిరి. (ఆ. ప్రె.)

అస్సాము శాసనసభ

గవర్నరు కార్యాంశముల పవలోకించుట

షింగు, జూలై 18:—అస్సాము శాసనసభ నేడు పూజశుభ్యము. గవర్నరు సర్ విలియం రీడుగారు సభయొక్క ప్రారంభోత్సవమును గావించి, శాసనసభ విచారణవిషయములను లాడు సెటిలుమెంటు బిల్లు, నల్లమందు పనుష్యలను సరించి ప్రపరించెను. లాండు సెటిల్మెంటు చట్టముపై ఖయలుచెడిన సురభిప్రాయములను భావులకు సభ్యులు ప్రయత్నించెదరని గవర్నరు విశ్వసించెను. ఈ భయములను నిరపాయముగ నవలంబింపవలసినంత నల్లమంధును యీ సంవత్సరమున దగ్గించుటకు సాధ్యము గావచ్చునని సర్ విలియం రీడు గారు నలంచిరి. 1925 వ సంవత్సరపు అస్సాము సెటిలుమెంటు చట్టము విచారించుటకు సభ్యులు మొదలిడిరి. ఒకసభ్యుని ప్రతిపాదనమైనది విచారించబడుటకు తెల్లకుమిటికి ఆపసోంబబడెను. (ఆ. ప్రె.)

ఫ్రెంచి రాజకీయములు

ప్రభుత్వమునందు విశ్వాసమునుజూపుట

పారిస్, జూలై 13:—తెల్ల కొయిలను పక్షములందు చీరికగల్గిన చిహ్నములు కనిపించుచున్నవి. ఆయ్యది స్పష్టముగ నేటిసాయంకాలము తేలెను. ఆర్థికపత్రమును పెనటువారిచే సవరణ అయినప్రకారము అంగీకరించి ప్రభుత్వమును తమకు విశ్వాసమునున్నదని చూపిరి. సాంఘికవాదులు ఆడేపించిరి.

కొయిలో గారు

సాంప్రదేశమునకు సెనటరుగ ఎన్నికొనబడిరి.

రిపు సంకులము

తంజరుప్రదేశ తటస్థభావమును

చెడగొట్టుట తప్పు.

ఇంగ్లండు ఖండము

లండన్, జూలై 11:—మరాఠ్ లో జోక్యముకలుగ చేసికొనవలెనని గ్రేట్ బ్రిటను కేర స్వయిప్రవాణి గ్రేట్ బ్రిటను ప్రభుత్వ ప్రతినిధులకు లెక్కలు ప్రదేశమునకు రేక్షణము తీవ్రద్రవమేదీయి కాబాలననియు అట్టియెడల ఆప్రదేశపు తటస్థభావమును చెడగొట్టు ప్రతికారముగ ర్హ్యముని గ్రేట్ బ్రిటను డెలుపుచున్నది. స్వయిప్రవాణి నూచించిన చర్య కోపమును గలుగజేయువదిగ నున్నది. తమ సమద్రప్రదేశములను గాపాడుటకు ఆన్యుతరములేదనియు కాని అంతకంటె ఎక్కువజేయజాల మనియు డెలుపుచున్నది.

ప్ర్యాంకో స్పెయిను సహకారము

మ్యాడ్రిడు, జూలై 12:—మరాఠ్ పక్ష కేస ప్రతినిధులు మరాఠ్ లో రాచకీయసహకారమును గూర్చి ఒకంబడికను సంకేతముజేసిరి.

ఫ్రాంసు యుద్ధోత్సము

లండన్, జూలై 10:—అల్బర్ట్ కరీంగారితో జేసికొనవలసిన సంధిపరతులు త్వరలోనే ప్రకటించబడును. నేర్పు ప్రవర్తనలను ప్రజలను ప్ర్యాంకో స్పెయిను ప్రభుత్వమువారు త్రొక్కివెట్టలేదు. మనరక్షా సంగీకరించిన ప్రదేశములందు మాత్రము కాంతికాపాటులకే ప్రయత్నించుచున్నారు. ఈ చరతులన్నిటిని ఆశీర్వాదములలో అన్యోన్యించి విమానములవలన దపంచివైదెవమని పెయిన్లుగారు డెలుపుచున్నారు. ఫ్రాంసు స్పెయినువలన పోరాడుచున్న తెగబాగుండు గ్రామములలో బంధిపెట్టెదరు.

ప్ర్యాంకో జర్మనువర్తక రాయ

బారములు

ఆర్థికాంశముల తగవు

లండన్, జూలై 13:—ప్ర్యాంకో జర్మను వర్తక రాయ బారములను ప్రస్తుతము జర్మను మాపుజేయుటకు కారణము ఆర్థికాంశములేగాని రాచకీయకారణములే గాదని డెలుపుచున్నారు.

రషియా బెల్జియంతగవు

రషియాలో బెల్జియం ఆశయములను ముందుగాపాడిన గాని రషియాలో బెల్జియం సంబంధములను మరల ఏర్పరచుకొనుట బడదని తెలిపిరినని బెల్జియం రాష్ట్రపతి డెలుపుచున్నారు. ప్రస్తుతమున్న చిక్కులను పరిష్కరించుటకు ముందుగనే తమతో సంబంధమును మరల గలుగజేసికొనవలెనని క్రాసిను గారు గోరిల్లగాని వలన పడదని బెల్జియం రాష్ట్రపతి డెలుపుచున్నాడు.

స్వాతంత్ర్యము

బ్రిటిషు మత ప్రచారకులను బాధించుట

విమర్శన

పీకింగ్, జూలై 12:—క్యాంటను సైనికులు ఇంగ్లీషు ప్రెస్ పేరియను దేవతములలో చొరబడి మతాచార్యుని గొట్టి దిగబరునిజేసి కత్తులతో పొడిచిరి. ఇద్దరు మత ప్రచారిణులను గూడ గొట్టి న్యాయత నొనర్చిరి. కొంచెముగ కత్తులతో గూడ పొడిచిరి. పెక్కుగంటలు దాకొని మత ప్రచారకులు వుకేం గూనుండి వెడలిపోయిరి. అసిఫాయి స్వాతో జేరిరి. వీరిని బాధించినవారిని శిక్షించవలెనని బ్రిటిషు కాన్సులు గోరుచున్నాడు. అధికారులు తమపరిపాలనగ నష్టపరిహారము నీయవలెనని గోరుచున్నాడు.

బ్రిటిషు ఆహారసప్లయని నిషేధించుట

స్వాతోలో పరిస్థితులు ప్రతిదినము విషమించుచున్న వని తెలుపుచున్నారు. బ్రిటిషు జపాను యజమానులదగ్గర పనిజేయు కూలీలు సమ్యగ్జిరి. బ్రిటిషు జపాను ఆహారసప్లయలమీద నిషేధములను ప్రవేశపెట్టిరి.

నగరము ఇద్దరు సైనికులస్వాధీనములో నుండుటచే పరిస్థితులు విషమించిన వనుచున్నారు. అందుచేతనే యధికారులు లేరు. అల్లరులను అడంచుటకు తగిన బలము చాలకున్నదట.

చీనాకు సేనలు

వచ్చేవారము చీనాకు వైమానికపరికరములను గొంపోవు విమానము బయలుదేరునట. ఇండియానుండి హాంకాంగుకు పటాలము నంపెదరట. ఈజిప్టులోనూ పటాలము ఇండియా కేసి హాంకాంగు కేసు పటాలస్థానము నాక్రమించుకొనునట.

రబ్బరు నిర్బంధములందు మార్పు గలుగదనుచున్నారు.

జినివీపు లేపు

జర్మను కమ్యూనిస్టులకు హితవు

లండన్, జూలై 10:—జర్మను ప్రేక్షకునియనులలో కమ్యూనిస్టుల పలుకుబడి దౌర్బల్యముగ నుండుట విచారకరమనియు ప్రేక్షకునియనులను వశపరచుకొనుటకు ఎక్కువ శ్రద్ధతో పనిచేయువలెననియు జినివీపుగారు దీర్ఘము లేఖను జర్మను కమ్యూనిస్టులు తన సాధనసంపద సంతకు కుపయోగముగ రాచకీయ చర్యలయందు పాడుజేసిరినియు అందుచే నూతనజీవనమును గాంచుచు ప్రేక్షకునియనులను వశపరచుకొనవలెననియు ప్రతిదినము ఈసంఘములు పెరుగుచున్నవనియు పాపంచితజ్ఞప్తమునకు దారిజూపుచున్న పనిని చాలవరకు పూర్తిచేసినవార మగుదు మనుచున్నారు.

సామ్రాజ్య వత్రికలు

దొమినియనులు బలపరుచుట

తంతి వాయువాహనసౌకర్యములు

లండన్, జూలై 10:—దొమినియనులు ఒకరితోనొకరు సమోద్యమ నున్నచో మహాపకారమును జేసినవారగుదురని కనడాగుండా తృతీయ సామ్రాజ్యపత్రికా సమావేశమునకు బోవుచున్న బర్మింగ్ హామ్ ప్రభువు డెలియజేసెను. రూటరు సంఘాధ్యక్షుడు ఆగష్టు 6 వరకు రాజాలసందులకు విచారించిరి. పత్రికాసమావేశమువలన ఆస్ట్రేలియా, పత్రికా తంతిఖర్చులను తగ్గింపగొనిననియు ఆస్ట్రేలియానుండి ఇంగ్లండునును, ఇంగ్లండునుండి ఆస్ట్రేలియానును ఎక్కువ వార్తలు దీనివలన తెలియుగాక యనిరి. తంతివార్తలు శీఘ్రమున జేరుటయు వాయువాహనప్రచారము యభివృద్ధిగాంచుటచే ము. పత్రికావార్తల సంఖ్య టక్కు తంతిఖర్చులు మరింత తగ్గుగాక యనిరి.

బ్రిటిషు గృహనిర్మాణసమన్వయ

ఫ్రాంసులో గృహనిర్మాణము బ్రిటనులో చేసినదానికంటె బాగున్నదట. ప్రజలకు గృహసౌకర్య చక్కగ కలుగజేయవలెను. కాని ఇప్పుడు మనము ఆలోచింపవలసిన విషయము ఒక్కొక్క కుటుంబమునకు 4.5 గదులండవలెనా యనుసంగతి కాదు. ఒక్కొక్కటిలో అనేకకుటుంబములు ఒకరిమీద ఒకరు బడకుండజేయుటయే మన యాద్యక్ష్యముగ నుండవలె ననచున్నారు.

గోస్వామిగారి ప్రకటన

స్వరాజ్యవాదులు ఒకటిగ చేరవలెను.

తలబెట్టిన పని ముందుకుసాగవలెను.

లండన్, జూలై 10:—బర్మింగ్ హామ్ ప్రసంగమును గూర్చి గోస్వామి, చామోలాల్, సత్యమూర్తిగారి టిట్లు ప్రకటించిరి:—సిద్ధాంతమునందును, క్రియాపరత్వమునను మరింత ఎక్కువగ స్వరాజ్యవాదుల కార్యక్రమమునకు బర్మింగ్ హామ్ ప్రభుని యుపన్యాసము బలమును గలుగ జేయుచున్నది. స్వయముగ డెలిసికొనుటచేతను రీడింగు ప్రభుని అభయమునలనను ఇండియాలో ప్రస్తుతము అతివాదుల యుద్ధమును అంత ఉపద్రవకరముగ లేదనుకొనుటలో బర్మింగ్ హామ్ ప్రభువు పొరబడినని మాయభీప్రాయము. అందుచే తమ విధానమును మార్చ నవసరములేదను కొనుట తప్పు. ఇదియే సిద్ధాంత రూపేణ బలపరుచుచున్నది. క్రియోరూపేణ ఆప్రసంగము మితవాదులకు గూడ ప్రోత్సాహమును గలుగజేయజాలదు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకును భారతీయులకును రాజీవడదని మితవాదుల ఆశలను గూడ పటాపంచలను జేసినది. ఇండియాలో అన్ని పక్షముల వారు తక్షణము స్వపరిపాలనము గావలెనని వికకంఠ్యముగ గోరుచుండ బ్రిటిషు ప్రభుత్వముతో మనసార సహకారము నల్పిన మంత్రు లందరును ద్వంద్వప్రభుత్వము నిర్ధకమని చాటు ఆపద్ధతి నే భారతీయులు ఏకముగ ఖండించుచుండ ఇంకను మన సార ప్రభుత్వ కీపరా యబులై సహకారమును సల్పవలెనని గోరుటకంటె ఎక్కువగ ఏమియు బర్మింగ్ హామ్ ప్రభువు గారు డెలుపులేదు. ఏమి చేయగూడును విధానమును బర్మింగ్ హామ్ రీడింగు ప్రభువులు నిశ్చయించుకొనిరి. భారతీయులందరును సమిష్టిచర్యను నిశ్చయించి అందరును కలిసి ఒక విధానము నేర్పాటు జేయవలెను. మనకార్యక్రమమును తక్షణ మేర్పాటుజేయవలెను. దేశములో ప్రజానిర్వహితసంస్థలన్నిటిని స్వాధీనము జేసికొనవలెను. భారతీయై తులను, పనివాంఛను ఒక పద్ధతితో నేర్పాటు జేయవలెను. వీరి అండును జూచుకొనే బ్రిటిషుపాలనమును సాగించుచున్నారు. పశుబలమే ప్రధానముగ జేసికొని నైతికబలము లేకుండ పాలించుచున్నారు.

బర్మింగ్ హామ్ ప్రసంగము

మరికొన్ని బ్రిటిషు పత్రికావ్యాఖ్యలు

లండన్, జూలై 10:—మాంటుఫర్డు విధానము నిష్ఫలమైనదన్నట్లుగనే బర్మింగ్ హామ్ ప్రభువు ప్రసంగించెను. కొన్ని రాష్ట్రములలో స్పష్టముగ మాంటు ఫర్డు విధానము భగ్నమైనది. కొన్ని రాష్ట్రములందు ఇంకను ఉన్నదనురూపమును మాత్రము దాల్చుచున్నది. అనేకచోట్ల ఇండియా ప్రభుత్వసమన్వయ మరింత ఎక్కువగజేసెను. ఈవిధానమే సాగవలసినదని, ఆకాశకరముగ లేకున్నను, రెండవ రీ సంవత్సరములుగూడ మొదటి రీ సంవత్సరములకంటె ఎక్కువ జయప్రథముగనే యుండునని వీక్షిఅవుట్టుక్ పత్రిక సాక్షిమనుచున్నది. తరువాత మనము ప్రాతిపద్ధతిని మార్చునలెమన్నను, దీనికి చాలవరకు భారతరాజకీయలే ఉత్తరవాదులు. వారిదేవు. ఈ విధానము నెగ్గుకుండ జేయుటకుబూనుకొనిరి. తమసంకల్పమును నెరవేర్చుకొనిరి. ముండేమి కట్టించినో యోచించకపోవుట సంస్కరణదాతలతప్పు కొంత.

బర్మింగ్ హామ్ గారి ధోరణి తృప్తికరముగనే యున్నదిగాని ఆకును అంటుకుండగను, పోకను పొందవండగ నున్నదని ఓకిక టెబుడనియు డెల్చుచున్నదనియు అంతకంటె విశేషములేదనియు వీక్షి వెబుమిన్స్ పత్రిక డెలుపుచున్నది.

బ్రిటిషు దొమినియనులు అధినేతములకు తంతిఖర్చులు తగ్గుగాక యనిరి.

బొగ్గుపరిశితులనుగూర్చి విచారించుటకు విచారణ న్యాయస్థానము నెలకొల్పెద మని ప్రభుత్వమువారు కబురింపిరి.

ఫ్రెంచి రాజకీయములు

ఆర్థికపత్రము నామోదించుట.

సెనటువారికిని ఫ్రెంచి రాజ్యాంగసభవారికిని ఒడ్డు బడిక నుడిచెను. 13 తేదీ యుచయమున ఆర్థికపత్రము సంగీకరించిరి. తరువాత వేసవినిమిత్తము రెండుసభలు ఆపుజేయబడెను. ఆఖాయము 88150000000 ప్ర్యాంకులుగను, వ్యయము 88187000000 ప్ర్యాంకులుగను నిర్ణయింపబడెను.

భారత మంటపము

అ. సామ్రాజ్యేతర సరకుల విక్రయపరాధని వెంటిలో భారత ప్రభుత్వము, కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు సర్ ఆఫ్ ఇండియా ప్రభుత్వమును యువకుని తెలియజేసిరి. ఈ విషయమును కామన్వెల్త్ ప్రజలకు తెలియజేయుట.

మోటారు ప్రమాదము

కెయిలో సతికి గాయములు తగులుట

అంబెర్, జూలై 12:— సేటియందయమున కెయిలో సతికి ప్రమాదకరముగా గాయములు తగిలెను. మోటారుబండి ఒకచెట్టుకు కొట్టుకొనెను. బండిలోనుండి క్రిందపడిపోయెను. తొడ విరిగెను. మరొకరిని గాయములు ఉపద్రవగముగ తగిలెను. కాని అంత ప్రమాదకరము గాదునున్నారు.

బొగ్గుపరిస్థితులు-విషమావస్థ

గనుల పనివాండ్ల కోర్కెలు

లండన్, జూలై 11:— గనులపనివాండ్ల కార్యనిర్వాహకవర్గమును గురించి పి. పి. ట్రేడ్ యూనియను కార్మికుల జనరలు కమిషన్లువారు బొగ్గుయజమానులు తమ ప్రకటనలను పరిశీలించుకొన్న గాని రాయబారములను జరుపుట కంగీకరించును గనుల పనివాండ్లు తెలియజేసిన సంగతి నేటిరుగూడ తెలుపుచున్నారు. నిండు మనసుతో గనులపనివాండ్లతో కలిసి పనిచేసే మని అభిప్రాయమును వ్యక్తం చేసెను. ఈ విషయమును ఆలోచించుటకు ఒక సంఘము ఏర్పాటుజేసిరి. బొగ్గుయజమానులు తమ ప్రకటనములను రద్దుజేయువారిని.

సింగపూరు మారు అను నౌక గట్టెక్కినది. కాని కన్నములు ఎడలేదు

గట్టెక్కినని ప్రకటించబడిన సింగపూరు మారు నౌకను లేవనెత్తుటకు కూలీల సంఘి.

పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషను

చేయు పనిని వర్గమును దెలుప వీలులేదు

వింటర్ ప్రభుని ప్రత్యుత్తరము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషను విషయమై ఇంకను ఇండియా ప్రభుత్వముతో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుగుచుండుటచే కమిషనులో ఎవరిని నియమించినది, వారు చేయు పనులను దెలుప వీలుపడదని వింటర్ ప్రభువు సుడిచెను. సాధ్యమైనంత త్వరలోనే ప్రకటించబడునని గాని పబ్లిక్ సర్వీస్ కమిషను ఏర్పాటుయినపుడు కమిషనువారు ఇండియాను సర్వీసు వారి లాభములను గాపాడుచు ప్రభుత్వమునకు సహాయమువర్సనని జెప్పవలసిన బర్మెన్ పాడు ప్రభువు అనుజ్ఞ నిచ్చెనని తెలియజేసెను. ఇండియామంత్రికి జేరిన అప్పీల్ ను త్రోసి రాజు జేయుటకు పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషనువారికి అధికారము లేదు. ఇండియాలో అనీకవిసెంపెట్ సర్వీసు వారి కుటుంబములకు పంపున నేర్పాటు జేయు విషయమై ఆలోచించుచున్నారనియు, త్వరలోనే దానినిగూర్చి ప్రకటించ గల్గుదుమనియు, ఇండియాలో మొదట జెప్పబడిన అధికారుల పిల్లల విద్యవిషయమై బర్మెన్ పాడు ప్రభువు ఇండియా ప్రభుత్వముతో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములను జరుపుచున్నారనియు, ఈ విషయము అతిశయగ్రస్త ఆలోచించెదరనియు, వింటర్ ప్రభువు కామన్వెల్త్ సభలో ప్రత్యుత్తర మిచ్చెను.

ఫ్రెంచి పరిస్థితులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

పారిస్, జూలై 14:— ప్రభుత్వముతరపున రెట్టె పక్షము వారు సెంటురు పక్షము వారు చిల్లరినర్తకుల అమృతముమీద పన్ను వేయుట కంగీకరించిరి. మరొకందరు రెట్టెపక్షమువారును, అతివాదులు అందరును ప్రభుత్వమునకు ప్రతిహతులుగా ఓటుబడిచిరి. వీరి కీపన్ను వేయుట ఇష్టములేదు. అందుచే ప్రతిహతులుగా నుండిరి. మరియు కొందరు సాంఘికవాదులును, ర్యాడికల్స్ ప్రభుత్వమువారి ముఖ్య అడ్డంకులుగా అసంతృప్తులగుట రెండవ కారణము.

చీనా కల్లోలము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

చీనాపర్వతసంఘమువారు బ్రిటిషుబ్యాంకులమీద ఆర్థికచర్యను దీసికొన దలచిరనియు బ్రిటిషుపెనీలతో వర్తకపు సంబంధములను బ్రేటుకొనరాదనియు బ్రిటిషువారిపనిలో నున్న చీనావారిని తేచిరమృతవలెననియు నిశ్చయించిరి తెలియచున్నది. 10-వ. తేదీని కూలీలు సమ్మెగట్టెరనియు 14-తేదీని అందరు సమ్మెగట్టెరనియు చాంగ్ కింతివారు తెలుపుచున్నది. స్వాతంత్ర్య పరిస్థితులంతయుంకరముగ లేవని నాకాదళాధికారులు తెలుపుచున్నారు. జపాను నౌక బ్లూ బెల్ నౌకయు ఇచ్చటనే యున్నవి. క్యాంటనుపరిస్థితులు నెమ్మదిగ యున్నవట. ఆందోళనలు తమప్రచారమును సాగించుటకు వేలకొలది క్యాంటనులేవులనుండి బయలుదేరిరట.

చీనా పరిస్థితులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

ష్యాంగ్ హే, జూలై 14:— సమ్మెలములో జీతము నీయక ఆలస్యము జేసిరి తెలుపుచు తమతీతము నిచ్చివేయవలెనని వేయి సమ్మెదారులు బెహరించ చీనా వాంట్టిర్లు వెడల గొట్టిరి. కార్మిక కార్యాలయమున కావల సమ్మెదారులు సెటిల్మెంటుకు పారిపోయిరి. వాంట్టిర్లు వెన్నంటిరి కాని మునిసిపలు పోలీసువారు వారిని వర్గిపెట్టవలె ననుటచే వాలంటీరులు మరలిరి. తరువాత సమ్మెదారులు పోలీసువారితో ఉత్సాహముగ మేము పనిచేయ వలచినామని తెలియజేసిరి.

యువరాజు సంచారము

లింగ్ పూర్, జూలై 14:— విక్టోరియా జలాపాతమును జూచి యింత ఆద్యుత్తమైన దానిని జూచి ఎటుగనని యువరాజున.

తంజీరు ఒడంబడిక

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, జూలై 18:— కామన్వెల్త్ ప్రత్యుత్తరము నిచ్చుచు ఒక నాకాదళ పరిశీలనమునందు దక్క తక్కిన విషయము లన్నిటియందును పనిచేయుచున్నదనియు నాకాదళ పరిశీలనమునకుగూడ చర్యను దీసికొనుచున్నారనియు ఫ్రెంచి సైన్యము పోలీసుదళము నేకముజేయుటకు కొన్నిచిక్కులుండుటచే ఆలస్యమాయెననియు చాంబర్లెనుగారు తెలియజేసిరి. మరియు తంజీరుకు బ్రిటిషుసేనల సంపదలమకొన లేదనిరి.

ష్యాంగ్ హే అల్లరులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతి)

బ్రిటనుతో రాయబారములు

పీకింగ్, జూలై 18:— ఒక్క బ్రిటనుతో ష్యాంగ్ హే అల్లరులనుగూర్చి రాయబారములను జరుపజాల మనుచు అన్ని ప్రభుత్వాలతోడను ఇందులో జోక్యమున్న ఆందరితోడను రాయబారములను సల్పుటకు విదేశాంగ సంఘమువారు నిశ్చయించిరి.

సోవియటు విమానములు

మాడు రక్తమానుండి ఇచ్చటికి వచ్చినది. యుద్ధ నౌకామంత్రి అధికారముతో పెంపనేనాని వీటి నావ్వనించెను. నౌక విమానము త్రోవలో విరిగిపోయెను.

మీకు తెలియునా?

“ఎంపైరు ఆఫ్ ఇండియా” “క్రాంతి బిడ్డల ఎన్ డా మెంటు స్క్రీము” యొక్క వివరములు మీకు తెలియునా! గార్డెయర్ లేక బిడ్డ పోయినపుటికిని పైక మిక్యబడును. శ్రీమతు వ్రాయుడు. పూర్తి వివరములు తెలుక బడును.

The Branch Secretaries,
The Empire of India Life Assurance
Co., Ltd.
POST BOX No. 237, MADRAS

అక్కాబుజైలునందు

ఫై దీలు పోరాడుకొనుట

బర్మాఫై దీలు వేరుగ

రంగూను, జూలై 18:— జూలయి 6-వ తేదీయందక్కాబుజైలునందు అల్లరి జరిగెను. ఒక గంటలో అల్లరి ఆగివేయబడెను. బర్మానూపరులైన జరుక్రింద అరకానుఫై దీలు పనిచేయుటకు మరుసటిదినముందు నిరాకరించి, బర్మావారిని గొట్టుటకు ప్రారంభించిరి. బర్మావారలలో గొందరకు గట్టిబట్టలు తగిలెను. భావియం దిట్టి కష్టములు సంభవించుండుటకు బర్మాఫై దీలు ప్రత్యేకముగ నుంచబడిరి. (ఆ. ప్రె.)

రిజిస్ట్రేషను శాఖ

ఫోటోవలన నకలు తీయుపద్ధతి కాక్షేపణ.

పూనా, జూలై 18:— యస్. సి. కెల్కార్డుగారి యశ్శతశతకీం జోషీ భవనముందు ఛాయాపటములు దీయ పద్ధతిని రిజిస్ట్రేషను కచ్చేరికివచ్చి కాపరములకు నకలుదీయుట నాతేపించినట్టి రెండు తీర్మానములు చేసిరి. మొదటి తీర్మానము ఫోటోవల్ల నకలు తీయుపద్ధతి నాపుటకును, ఇదివఱకటులు తీసినవాటికి మఱు చేతికలువ్రాయించుటకు, ఎక్కువ రుసుము వసూలు చేయకుండుటకు తీర్మానించిరి. రెండవది ప్రభుత్వము ప్రజల ప్రాతిభిక్యమును గమనించుటకు, తద్వీయముయి మంచిచెడ్డల నిర్ణయించుటకు స్వతంత్రముగ సంఘము నేర్పరచుటకును గోరుచున్నది. కాపరసభ్యుడగు ఫోటోగ్రాఫరు బాచాసాహెబు, పరంజిపాయి, జె. యస్. కరండికరు, మొదలగువారు లుపన్యసించిరి. (ఆ. ప్రె.)

దొంగనోట్లు చేసినందుకు శిక్ష

రంగూను, జూలై 18:— పదిరూపాయల నోట్లు దొంగతనముగా తయారుచేసి మార్పుచున్నందులకు జిల్లా కలెక్టరు ఫాంగీ, యు. ఖూక్ రెండుసంవత్సరములును మజ్దూరక బర్మాదేశీయునకు నాలుగు సంవత్సరములును కఠినశిక్ష విధించెను. సాక్ష్యమువలన నౌక చిన్నగదిలో బర్మాదేశీయుడు నోట్లు చేయుచుండెననియు ఫాంగీ యావల కూర్చుండెననియు వానిపట్ల దాని కుపయోగించు కొన్ని వస్తువులకుకూడ గలవనియు నట్టి సమయమున పోలీసువారు పట్టుకొనిరనియు తేలినది. (ఆ. ప్రె.)

వేలపు నోటీసు

బెజవాడ నబుకోర్టు దావా O. S. 81/23 రులో

వాడు:— శ్రీరాజా రామచంద్రప్రసాదాపు బహద్దూరు జమీందారుగారు వగయిరాలు.

VS.

ప్రతివాడు:— శ్రీమతి వేంకటసుబ్బారాయణు వగయిరాలు.

బెజవాడ సబ్జిడ్జిక్టులో చేరిన ఎనమలకుదురు గ్రామములో నీదిగువపెద్దయ్యల వాఖలా యాదావా భృగధూవి 19-7-25 తేదీన మధ్యాహ్నము 12 గంటల లగాయత్తు. (అవసరమైయెడల మరుసటిదినములలోనున్నా, ఎనమలకుదురు గ్రామములో మండపమువద్ద యాదావాలో రిజివరుచేత క్షాఫసతి యిబారా పాడబడును. సదరు భూమి 4 ఖండములుగా యిబారా కివ్వబడును. పాటదారులు వేలపువరతులకు లోబడి పాడవలయును.

పెద్దయ్యలు వాద్దులు

ఉత్తరము:— ఎనమలకుదురు గ్రామములోని మొఖాసా భూములు కొంతవరకున్నా, తేలంక కొంతవరకున్నా.

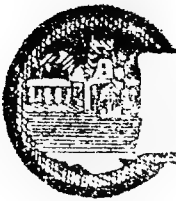
తూర్పు:— పెద్దపులిపాక గ్రామము.

దక్షిణము:— కృష్ణానది.

పడమర:— పడమట గ్రామము. యా వాద్దులవద్ద 19-7-25 తేదీ.

వరా:— వేలపువరతులు పాటకాలమందు తెలుపబడును. తదిట్లు కావలసినవారు రిజివరును కనుగొనవలయును.

బెజవాడ } బి. నరసింహారావు,
11-7-25 } రిజిస్టరు

మరణావశాత్తులు

ఒక సవరణ:—18-7-25 తేది సోమవారంనాడు ప్రచురింపబడిన రాజమండ్రి రైల్వేలు వేలము ప్రకటనయందు చివరగా రాజమండ్రి అనుటకు బదులు చి. వారాయమూర్తి అని పొరబాటున ప్రచురింపబడిన దని మాపాఠకమహాశయులు లిఖించి ప్రార్థించుట.

రూ 65000 నగల దొంగతనము.—కాశీకుడి జేహోబులపట్ల మోటారుబండిలో నొక ప్రత్యేక ఆ మోటారు కంపెనీ వాగురు రూ 65,000 విలువగల వజ్రమాలపై ఆపహరించినట్లు తెలియుచున్నది. పోలీసువారు కేసు విచారించుచున్నారు.

మరణముల నివేదిక:—జూలై 11 వ తేదీనో అంతమయ్యే వారమునందు మరణసంఖ్య సామాన్యము, జ్యూలై 8, 9, 10 నాల్గు రోజుల యందు 88.5 నాల్గు రోజుల యందు 24 రు కి సామాన్యమునచ్చి 11 రు చనిపోయిరి. ఒకరు కలరాచే మృతినొందిరి. ఇతరవర్గాలనుండి 46 రు మరణించిరి. క్రిందజేడు యావారమునందే 81.8 నాల్గు మరణించిరి.

గానసభ:—మొన్నటిదినము పరశురామములో ఎక్కువగా శాఖాన్యాయపరమైన రాల్ సాల్ ఎస్. ముత్తస్వామయ్య రుగారి గృహమున ఆయన కొమార్తె వివాహోత్సవసందర్భమున నెల్లూరు వాస్తవ్యురాలగు రామమూర్తి అమ్మగారు అనునామెతన సంగీతకళాప్రణయమును కాపి సభ్యుల నానందపరచుటకు జేసెను.

ఒక సవరణ:—బల్లెను హెడ్డు ప్రభువు ప్రసంగముపై ఆంధ్రనామక అభిప్రాయములను ప్రచురించుటలో నిన్నటివరకు 5 వ పేజీలో 8 వ కాలములో ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సభాధ్యక్షుల నుట కుటరులు ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభాధ్యక్షులని పొరబాటున బడినది. శ్రీ గాడిచెర్ల వాసవోత్తమ రావుగారు చెప్పినట్లు జరిగిన ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సభాధ్యక్షులని పాఠముల గమనించెదగాక.

నుదరాసు రైల్వేయూనియను:—నుదరాసు రైల్వే కంపెనీ ఉద్యోగుల సంఘసభ నిన్న సాయంత్రము పెర్రువూరు రైల్వేస్టేషను యెదురుగా జరిగెను. టి. వి. కల్యాణమండలం ముఖ్యుడుగారు క్రొత్త కార్మికపక్షమును స్థాపించవలెనని ఆహ్వానముగూర్చి బోధించిరి. సంఘాధ్యక్షులకీ పంచాయతీ అవార్డుగారు సభాధ్యక్షత వహించిరి. ఉపన్యాసకు భారతదేశములో కార్మికోద్యమ ప్రారంభముగూర్చి చెప్పెను. నుదరాసులో ప్రభుత్వమున యీ ఉద్యమము బిసెంటుగారు వి. పి. వాడియాగార్లచే స్థాపించబడెను. అప్పుడు ధనాధికులును, ప్రభుత్వమువారును చాల ప్రతిబంధకముల కలిగించిరి. అయినను బిసెంటుగారు చాలాప్రయాసపడి, విజయముగాంచి అనేక కార్మికసంఘముల లేపబడిరి. వెల్లింగడను ప్రభుత్వమునందు వేరొక ప్రతిబంధకమునచ్చి చాల సంఘము లంతరించినవి కాని రైల్వేకార్మికసంఘము మాత్రము యెట్లో మిగిలిపోయినది. ఇప్పుడు మరల చచ్చిపోయిన సంఘములన్నింటిని రిరిగి బ్రతికించుటకు యత్నములు జరుగుచున్నవి. శ్రేణుయూనియనుబిల్లును కానవసభవారు చర్చించుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారికి గూడ కార్మికోద్యమముపై కనికరము పుట్టినట్లు దొరుకును. ఈజిల్ల కొన్ని లోపములు గలదైనను కార్మికోద్యమాభివృద్ధికే వచ్చినదని యెంచవచ్చును. బిల్లు కానవముగా అంగీకరించబడిన పిదప ప్రత్యేక కార్మికపక్షమును స్థాపించవలెను. ప్రస్తుతము వివిధ రాజకీయ పక్షములవారు కార్మికులను తమ కనుకూలముగ మరల్చుకొన వాడుచున్నారు. ధనాధికులలో నిండియుండు ఆరాజకీయపక్షములలో చేరారు. కార్మికపక్షమునందే డిమాక్రటిక్ సంస్థ విరంతులగు ధనాధికులచే పాలింపబడజాలదు అనిజెప్పి ఉపన్యాసకుడు కార్మికపక్షము స్థాపింపవలసిన అవశ్యకతను తిరిగి నచ్చజెప్పుచు పరిశీలననుసరించి ప్రవర్తించవలసిన దని వారిని హెచ్చరించెను.

రాకపోకలు:—నేడు ఇండియన్ రైల్వే ఏజెంసీ డి. సి. స్కాట్ గారు, నిన్న ఉదయం వచ్చిరి.

గా. సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు, గా. టి. ఇ. మాయగారు, గా. ఎ. ఇ. మార్షల్ బ్యాంకుగారు నిన్నను డెలిఫ్ గారి సభకు విచ్చేసి, రాత్రి తిరిగి ఉదకమండలము బోయిరి.

బి. బి. ఎం. క్రిష్ణకామయ్యగారు, గా. అభివృద్ధికాళి మంగిగారు, సహకారసంఘముల రిజిస్ట్రారు కె. గ్రామగారు, దత్తాగారు డి. బి. ఎలిరాజుల నాయుడుగారు, డా. యు. రామరావుగారు, నిన్న రాత్రి మదరాసు వీడిపోయిరి. డి. కల్లవస్తన, వ్యవసాయ శాఖాధ్యక్షురూ, ఆర్. ఎం. స్ట్రాఫ్ఫంగారు నేడు మదరాసు వచ్చిరి.

ఎస్. శ్రీనివాసయ్యగారు టి. ఆదినారాయణశెట్టిగారు స్వరాజ్యపక్ష సమావేశమునకుగాను నిన్న రాత్రి కలకత్తా బోయిరి.

హిల్ల జ్ఞానదోరగారిసరి ఎం. ఎ. తిరుచనాపల్లి కాలేజి వైసు ప్రెసిడెంట్ నేడు చెన్నపురివచ్చి రాత్రి ఇంగ్లాండు బోవుచున్నారు.

టారిఫువోర్డు విచారణ

టి. వి. రాడిక్సుగారి సాక్ష్యము

బ్రిటిషు వాణిజ్యసౌకర్యముల కానవములన ఫలితములు కలకత్తా, జూలై 18:—జోసఫ్ కంపెనీయొక్క కలకత్తా ప్రెసిడియెంట్ టి. వి. రాడిక్సుగారు టారిఫువోర్డు యెదుట నేడు సాక్ష్యమిచ్చిరి. ఉక్కువస్తువుల విలువనుబట్టి నూటికి 15 రూపాయల చొప్పున నీయబడుచున్న సుంకమును 17 రూపాయలకు హెచ్చుగావించవలయుననియు లేదా 24 రూపాయలు మాత్రమే పన్ను వసూలుచేసి వర్తకసౌకర్యముల కాననపు నిబంధనలనుండి ఉక్కుసరకులను తొలగించవలయుననియు సాక్షి ముచ్చించెను. దొరతనపు కర్మాగారములు, రైల్వేవస్తువులు తగ్గింపబడవలయును. రూపాయి ధరలపై యిండియా యందే గావలసిన ధరకును గొనవలయును. సరకు సప్లయచేయుటకు బంపబడిన దరఖాస్తుల ఫలితము ప్రకటించవలయును. బ్రిటిషు వాణిజ్యసౌకర్యముల కాననము అమలునందు గలుగజేయుచున్న లాభములను గురించి టారిఫువోర్డు అధ్యక్షుడు యిట్లు వివరించెను:—

వాణిజ్య సౌకర్యముల కాననములన బ్రిటిషువర్తకుడు బొందుచున్న లాభములను గుర్తుగా దెలిసికొనవచ్చునని మీరు మిలిఖితపూర్వకముగ ప్లేటుమెంటునందు చెల్పుచున్నారు.

సాక్షి:—ఆకానవములన కంట్రాక్టులను యిచ్చేవారి వలన లాభములను గ్రహించవచ్చునని నేను దలంచుచున్నాను.

అధ్యక్షుడు:—ఎవరా కాననమును ఉపయోగించుచున్నారో మీరు చెల్లనప్పుడు మేమెట్లు గ్రహించగలము?

సాక్షి:—రేవుకమిషనరులు ఆబ్రిటిషువాణిజ్య సౌకర్యముల కాననమును ఉపయోగించుచున్నారు.

అధ్యక్షుడు:—బ్రిటిషువాణిజ్య సౌకర్యముల కాననము క్రింద విస్తారముగ ఉక్కును దెప్పించిన ధరము నొకదానిని గాని, లేక పల్లికుప్రతిష్టాపనగాని నొక్కదానిని మాత్రమేగించెదరా?

సాక్షి:—రేవుకమిషనరులు.

అధ్యక్షుడు:—కానవమునను బట్టి రేవుకమిషనరుల సరియగు స్థితిని యెరిగించెదరా?

సాక్షి:—రేవుకమిషనరుల కార్యక్రమము ప్రకటింపబడినది. ఆకార్యక్రమాంశములందే వారొక కేసును జేర్చినది. ఒక భారతీయుడును ఒక యింగ్లీషు వర్తకుడును ఒక్కవెలకే సరకును యాయగలిగినచో వాణిజ్య సౌకర్యకానవములన గలుగు లాభములచే సరకు ఆర్డరు యింగ్లాండు బంపవలయునని గలదు.

అధ్యక్షుడు:—ఏవని నిమిత్తము వారట్లు గావించిరో వారెంత మొత్తమును అప్పుగ దీసికొనిరో మీరు చెల్లజాలకున్నారు.

సాక్షి:—వారప్పు దీసికొనిరనియు, వచ్చు ప్రతికంట్రాక్టునకును వారు అప్పు కావలెనని గొర్రవచ్చుననియు చెల్లియుచున్నది. నిర్దిష్టమైన మొత్తమునకు ఋణమియ్యబడును. ఈకంట్రాక్టులోగాని ఆకంట్రాక్టులోగాని దానినివినియోగించెదమని వారు చెల్లవచ్చును. నిజముగ వారు మిక్కిప్పుడు ఒకకంట్రాక్టును చెల్లించుచున్నారు. నీమయందు మా కీ సొమ్ము నిచ్చుటకు వాణిజ్య సౌకర్యముల చట్టపులాభము నొందుచున్నారు.

అధ్యక్షుడు:—ఇండియా యందు గావింపబడిన పనికా చేయబడు చున్నది?

సాక్షి:—ముడి ఉక్కుపై వారు ఋణము దీసికొన నీయబడుచున్నారు. ఈవిషయమందు మాకు కావలసిన భాగములను తాతా కంపెనీవారు సరఫరా చేయజాలకపోయిరి. అందుచే

మేమానకు దిగుకొని చేయవలసినవైనను. దిగుమతి కావలసియున్న సరకు యెంతయో ఉజ్జాయింపుగా మేము శేపు కమిషనరులకు చెప్పితిమి. వారు నూటికి నూరు రూపాయలు సి. వి. యఫ్. యిచ్చుచున్నారు. బ్రిటిషు ఓడలందు ఎగుమతియెనయెడ సి. వి. యఫ్. ధరవరకును బ్రిటిషు వాణిజ్య సౌకర్యముల కాననము వర్తించును.

అధ్యక్షుడు:—విస్తారముగ ఉక్కును పాడుచు తన ఆర్థికము కొరకు బ్రిటిషు వర్తక సౌకర్యముల కాననమునుపయోగించుచున్న మరీయే ప్రతిష్టాపననైనను మీరు పేర్కొనగలరా?

సాక్షి:—దక్షిణియిండియా యనుపదారి, గావింపుచున్నది. కాని దానిని గురించిన నిజపరిస్థితులు నాకు తెలియవు.

అధ్యక్షుడు:—వర్తకసౌకర్యముల కాననము మెండుగ నప్తము గావింపుచున్నదని మీరు చెల్లుచున్నారు. మీవాదనను రుజువుచేయు భారము మీమీదనున్నది.

అధ్యక్షుడు:—మరీయొక ఉదాహరణమును మీ రీయజాలరా?

సాక్షి:—ఈయజాలను. ప్రతి పల్లికు ప్రతిష్టాపనమును రేవుకమిషనరులవలె కార్యక్రమవిశేషములను ప్రచురించినచో, వాస్తవముగ విషయములు మీయెదుట చెల్లవచ్చును.

అధ్యక్షుడు:—అట్లుచేయబడుచున్నట్లు ఒక్క కేసైనగలదని మేమెంచజాలము. ధరముగాని పల్లికుప్రతిష్టాపనముగాని వాణిజ్య సౌకర్యముల కాననముక్రింద పుట్టినదని లాభము నొందుట కాలోచించునా?

సాక్షి:—నాకు తెలియదు అది నావనిగాదు.

అధ్యక్షుడు:—తప్పకుండా అది మీపని. మీరు చేసిన ప్లేటుమెంటును విశ్లేషించమని మీరు గొరుచున్నారు. ఆప్లేటుమెంటు బోర్డునిఫార్సుల కావారమెయున్నది. మీరు చేయు ప్లేటుమెంటును రుజువు చేయజాలకున్నారు.

సాక్షి:—పోర్టు కమిషనరుల ఉదాహరణ యిచ్చి నేను రుజువు గావించితిని. మరీకొని ఉదాహరణములను సంగ్రహించెదను.

అధ్యక్షుడు:—వర్తక సౌకర్యముల కాననములన స్పష్టపరచు ఉక్కు దిగుమతులు తక్కువ ధరలకు యిండియాలోనికి దిగుమతియగుచున్న వనకొనుము. అందుచే ఈపరిస్థితులందు ఆనరకుపై ఆధికముగ దిగుమతియంకము విధించి భారతదేశమునందు దిగుమతిగావండ జేయుట లాభకరమని మీరు దలంచెదరా?

సాక్షి:—అందుచేతనే మేము దెప్పిన అంశములందు ప్రత్యామ్నాయమును జూపితిమి. సరకు ధరస్థుబట్టి ఉక్కుపై నూటికి రూ 25 లు వసూలు చేయుట యే బదియే డు రూపాయల వరకును హెచ్చించవలయును; లేదా 24 రూపాయలకు హెచ్చించి వాణిజ్యసౌకర్యముల కాననపు నిబంధనలనుండి తొలగించవలయును.

అధ్యక్షుడు:—భారత కాననసభ యాక్రింద వివరించిన నిబంధనలగుల యొక కాననమును గావించినదనుకొనుడు విచారణ తదనంతరము వాణిజ్య సౌకర్యముల కాననముక్రింద కొంత ఉక్కు గొనబడినదని సుంకముల కలెక్టరు యెంచినచో ఆయన అదనముగ సుంకమును వసూలు చేయవలయును.

సాక్షి:—నేను ప్రత్యామ్నాయమును నూచించెదను. బ్రిటిషు వర్తకుల సాహాయ్యమునిమిత్తము బ్రిటిషు దొరతన మెట్లు దోడ్పడుచున్నదో భారత వర్తకుల సాహాయ్యమునిమిత్తము ఇండియా ప్రభుత్వ వాట్లు దోడ్పడి చేయుత సొంగవలయును.

అధ్యక్షుడు:—రూపాయి ధరలలో భారతదేశమందే సరకుల యొ గొనవలయుననియు, దొరతనపు కర్మాగారములను, రైల్వే కర్మాగారములను దగ్గించవలయుననియు మీరు గొరుచున్నారు. ఇవి వాణిజ్య సౌకర్యముల కాననము గావింపు ప్రతిబంధకములను దొలగించుటకా లేక మీ రిదివరకు దెప్పిన విషయమును బలపర్చుటకా?

సాక్షి:—మే మిదివరకు దెప్పిన అంశములను బలపర్చుటకు మాత్రమే.

అధ్యక్షుడు:—ఇది కేవలము చర్చితచర్చగా మైనచో మే మది విచారింపనొల్లము. ఇక నెంతవరకు రక్షణమియవలయునో యని మేమిపుడు సస్టిమెంటరీ విచారణ గావింపుచున్నాము. (అ. ప్రె.)

ఓడలు

బొంబాయి, జూలై 18:—‘వైనా’ యొడ 2వ తేదీ లండను తపాలుతో 22 వ తేదీ సాయంత్రము గం 6-30 లకు యేడెనురేవు వదలెను. మామూలుగా వచ్చునెడల 17వ తేదీ ఉదయము గం 5 లకు బొంబాయి చేరును.

‘సింధియా’ యొడ బొంబాయినుండి బయలుదేటి లిప్ రూలు రేవు 10 తేదీని చేరెను.

చైనా అల్లరులు

(మాంచెల్లరు గార్డయను)

అల్లరులకు కారణము లివియని ఇతరులు గావించు నూచనలు సత్యమైనచో ప్రపంచమంతటా సౌఖ్యముగనుండే దిది. ఐరోపావాసులు సూర్యసంవత్సరములనుండి చైనావారిని దౌర్జన్యమునకు పురికొల్పుచున్నారు. అయినను ప్రస్తుతము చైనాలో జరుగుచున్న అల్లరులకు బాల్లివికు ఏజంటులు కారకులని చెప్పబడుచున్నవి. నిజముగ కారణమేమి అనువిషయమునెవ్వరుగుర్తెడుగుటలేదు. ఇట్టిఅల్లరులలో ప్రత్యేకకారణము అల్పమైనదిగ నుండవచ్చును. తరతరములనుండి దేశీయులు అనుభవించుచున్న ఇబ్బందులు కష్టములు అల్పకారణములను ఆధారముగ గైకొని పొంగిపోవుట సహజము. విదేశీయులకుట్రలు దానితోపాటు విదేశీయులు ప్రత్యేక పుష్కలమును అనుభవించుచుండుట, మీదుమిక్కిలి అంతఃకలహములు ఏదేశమునందైనను పరిస్థితులెంత విపరీతముగనుండునో వేరుగచెప్పట అనవసరము.

ఐరోపాఖండమువారు చైనాయెడలగావించిన అక్రమములు ఘోరమైనవి. తరతరములనుండి వచ్చుచున్నవి. చైనాయందు అమలునం దుంచవలసిన సంస్కరణముల విషయమై ఇంతకాలముఅశ్రద్ధపాించినందులకు మనము విపరీత ఫలితముల ననుభవించుచున్నామని మాక్స్ నాల్లాగారు మొన్నటిదినము పార్లమెంటు సభలో స్పష్టముగ చెప్పిరి. చైనాయందు సౌప్తనముగ న్యాయ విచారణలుపుటకు ఏర్పాటులు జరిగిన తరువాత ప్రత్యేక పుష్కలము విడనాడుకొనుటకు ఇంగ్లాండు యునైటెడ్ స్టేట్సు జపాను ప్రభుత్వములు 20 సంవత్సరములకు పూర్వమే అంగీకరించెను. ఈవిషయమై తగుచర్య పుచ్చుకొన నొక అంతర్జాతీయ విచారణ సంఘమును నియమించుటకు వాషింగ్టను మహాసభయందు తీర్మానింపబడెను. కాని విచారణసంఘ మంతవరకు నియమింపబడలేదు. చైనాయందలి పరిస్థితులు చూచిన ఇట్టి విచారణసంఘము పనిచేయుటకు అనుకూలముగ లేదని చెప్పవచ్చునగాని పరిస్థితు లీవిధమున విపరీతముగ మానవంతవరకు ఎందులకు విచారణసంఘము నియమింపబడలేదో తెలియకున్నది. విదేశీయులకు ప్రత్యేక హక్కులు ఉండుట చైనావారికి హృదయకంటకముగ నున్నది. ఇతరరాష్ట్రములవా రివిషయమై కాలమున శ్రద్ధపాించి పనిచేసియుండిన చైనాయందు అశాంతి ఇంత అధికముగ వ్యాపించి యుండదు. ఇప్పుడు అందరు త్వరపడుచున్నారు. పార్లమెంటు సభలో మాక్స్ నాల్లాగారికి ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు టారిఫు సమస్యను పరిష్కరింప ప్రభుత్వమువారు పూనుకొనెదరని బాల్లివిగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. వాషింగ్టను మహాసభయందామోదించబడిన నిర్ణయములను సదుద్దేశముతో అనుసరింప ఇతర రాష్ట్రములవారు సమ్మతించిన చైనాపరిస్థితులు చక్కబడగలవని సామ్యులుగారు చెప్పిరి. ప్రపంచ శాంతిస్థాపనమునకు ఐరోపాఖండమునందలి పరిస్థితు లెంతమాత్రము ఆటంకకరములుగ నుండవలయు, సామ్రాజ్యకాంక్షపరులు విప్లవోద్యమ కారులు ఆసియాఖండమున జరుపు కుట్రలే చిక్కులు తెచ్చిపెట్టుచున్నవనియు ఒక ప్రముఖుడు పలికియుండెను. చైనాయందలి విపరీతపరిస్థితులను ఆధారముగ గైకొని దురుద్దేశములు గలవారు కుట్రలు పన్నుచుండురు. ఇతర రాష్ట్రములవారు చైనాపరిస్థితులను చక్క-పరుపకుండుట దురుద్దేశపరులకు ఆహ్వానమొసగుట యగును. విదేశీయులు తమ కుట్రలు కొనసాగించుటకు నూరు సంవత్సరములనుండి చైనా అనుకూలప్రదేశముగ నున్నది. ఐరోపాఖండమునందలి రాజ్యములు చైనాను ఉద్ధరించువిషయమై సదుద్దేశముతో ఎంతవరకు పాటుపడెదరో దానిపై ఐరోపాఖండము శాంతి ఆధారపడియుండును.

మరియొకవిషయము. చైనా పారిశ్రామికవిషయములు విపరీతముగ మున్నవి. విప్లవమునకు దారిదాపువున్నవి. శాంతి మహాసభయందు చైనా ప్రతినిధి ఈమాటలేచెప్పి పారిశ్రామికసమస్యలను అనుకూలముగ పరిష్కరించుటపై చైనా భావి బొన్నత్యము ఆధారపడి యుండునని చెప్పిరి. సూర్యసంవత్సరములకు పూర్వము ఇంగ్లాండు పారిశ్రామిక సమస్యలపై ఎట్టి చిక్కుల ననుభవించెనో నేటిదినము చైనా అవే ఇబ్బందులను లోనై యున్నది. 1915 సంవత్సరము మొదలు 7 సంవత్సరములలో యంత్రాలయములసంఖ్య రెండింతలుగ పెరిగినది. యంత్రాలయములందలి కార్మికుల పరిస్థితులు ఘోరముగ నున్నవి. గనులయందును ఉక్కుపనులు చేయుయంత్రాలయములందును పరిస్థితులు మరింత విషమముగనున్నవి. పాంటాంగ

గనులలో కార్మికులు దినమునకు 20 గంటలు భూమిలోపల పనిచేయుచున్నారు. గ్లాసు తయారుచేయు యంత్రాలయములందు పనిచేయురు ఉదయం 6 గంటలు మొదలు రాత్రి 11 గంటల వరకు పనిచేయుచున్నారు. యంత్రాలయములందు పిల్లకాయలు పెద్దవారుపనిచేయునంతకాలము పనిచేయుచున్నారు. రాత్రి పనిచేయుట సర్వసాధారణమునున్నది. వారమున ఏడు దినములు కార్మికులు పనిచేయుచున్నారు. చైనాయందలి శేష నలు క్రైస్తవసంఘమువా రీ విపరీతపరిస్థితులను అంతమొందించుటకై కొంత పాటుపడిరి. 1919 సంవత్సరమున వాషింగ్టను కన్వేషననునందు కార్మికులవిషయమై జరిగిన నిర్ణయములు చైనాయందు అనుసరింపబడుటకు ఈ సంఘమువారు గొప్ప ప్రచారము నలిపిరి. తదుపరముగ 1928 సంవత్సరమున చైనాప్రభుత్వమువారు ఫ్యాక్టరీచట్టము నొకదానిని తయారు జేసిరి. షాంగ్ హై న్యూనిసిపలు సంఘమువారు ఈ మార్పులను ఆమోదించిరిగాని రేటుకేయరులసభ జరుగనందున మార్పులు అమలునందుంచుటకు వీలులేకపోయెను. ప్రస్తుతమున్న పరిస్థితులలో చైనాయందు ఫ్యాక్టరీచట్టములను అమలునం దుంచుట అసాధ్యము. విదేశీయుల సెటిల్మెంటు అగు షాంగ్ హై దీనిం సర్కారములన్నటిని గురించి దారిదాపులు సాధ్యమైనవని. ఈ సెటిల్మెంటునందున్నవారు ప్రత్యేక హక్కుల ననుభవించువాటిని దుర్వినియోగమొనర్చుచున్నవారగుటచే వారీవిషయమున తగువిధమున పనిచేసి చైనాకు కొంత మేలు కలుగజేయుట వారి ధర్మము. షాంగ్ హై రేటు కేయరులు సభల జరిపి ఈమార్పులను ఆమోదించుట ఉత్తమధర్మము. ఇప్పుడైనను వారు తమ ధర్మమును గుర్తెరుగవలెను. విదేశీయులు చైనాను లూటీకొట్టు ఉద్దేశమున మానుకొని చైనాయభివృద్ధికి తోడ్పడుట తమ ధర్మమని గుర్తెరుగవలెను. చైనాయందలి పారిశ్రామికసమస్యలను పరిష్కరించుట ప్రథమకర్తవ్యము. విదేశీయు లీ విషయమున ఎంతవరకు తోడ్పడగలరో చూడవలసి యున్నది.

సంయుక్త రాష్ట్రీయ విశ్వవిద్యాలయములు

వైసువాన్ సెల్లరులు యితరసభ్యులు గలసి సంగ్రహించుట

సంగ్రహించిన విషయములపై ఎల్లరును ఏకాభిప్రాయములకు వచ్చిరి

అలహాబాదు, జూలై 11:—సంయుక్త రాష్ట్రీయమందలి నాల్గు విశ్వవిద్యాలయములకును సంబంధించిన విషయములను గురించి సంగ్రహించుటకు నల్లరు వైసు చాన్ సెల్లరులును మరి కొందరు విశ్వవిద్యాలయ సభ్యులుగలసి జూన్ 27 న జేసిన నానిటాలునందు ఒక కాన్ఫరెన్సు జరిపిరి. అలహాబాదు విశ్వవిద్యాలయ వైసు చాన్ సెల్లరు గంగనాథజాగారు తప్ప మిగతా చాన్ సెల్లరులు హాజరైరి. విద్యాశాఖ మంత్రియగు రామరాజేశ్వరబలిగారు అధ్యక్షత వహించిరి. సమావేశమగుటకు కారణములను చెప్పుచు కొన్ని విషయములను ప్రత్యేకముగ నేర్పటయందును, స్టాపును పోషించుటయందును, విద్యాశాఖను అధ్యాపకులకును సహకారము పెంపొందించుటకు, మొదలగు విద్యాంగవిషయములపై రాష్ట్రీయమందలి నాల్గు విశ్వవిద్యాలయములను గలసి పనిచేయుటకు మార్గము లివ్వేసిండుటయై కాన్ఫరెన్సు ముఖ్యోద్దేశ్యమని రామరాజేశ్వర బలిగారు సంగ్రహముగ చెప్పిరి. ఈసమావేశము నందరమరలులకే విషయములపై చర్చ జరుపబడెను. సభయందు బయలుదేరిన చర్చనీయాంశములపై సెల్లరసభ్యులును యేకాభిప్రాయమునకు వచ్చిరి. ఇట్టిసభలు ముందు జరుగుట కిదే మొదటి సమావేశము.

బి. యఫ్. ఎ. పీల్లుటూర్ మెంటు

నేడు ప్రారంభమయ్యెను

కలకత్తా, జూలై 11:—బి. యఫ్. ఎ. పీల్లుటూర్ మెంటు నేడు ప్రారంభమయ్యెను. కేమిరానులు మాడుగొలుచేసి ఒక్కొక్కరిచేసిన షాహాన్ బాగన్ ను ఓడించెను. సెంటుహోఫు వైరులు మాడుగొలులు చేసి రెండుగొలులు మూత్రమే చేయగలిగిన కేంజరులును ఓడించెను. (అ. ప్రె.)

చిర స్మరణీయ లోకమాన్య తిల జ్ఞహరాజస్మృతిదినము

వారియభిప్రాయముల ననుసరించుట కుపన్యాసకుల హెచ్చరిక

యోట్కాల్, జూలై 18:—లోకమాన్య బాలగంగాధరతిలగ్గృహారాజ స్మృతిదినమున జరిగిన బహిరంగసభయందు పన్యసించుచు కేంద్రకాసనసభ్యుడగు యమ్. యస్. యానీగారిట్లు చెలిపిరి. “తిలగ్గృహమహని రాజకీయములు రెండుమాటలలో చెల్లవచ్చును. అయ్యవి బాధ్యతగల సహకారము. స్వరాజ్యవాదుల త్యాగబుద్ధి, దేశసేవాపరాయణత, మొదలగు సద్గుణములను మితవాదులు సంగ్రహింప లేకపోవుటయే గాక కొంత నిందలను గూడ జేయుచు న్నారు. ప్రజలు దానిని గ్రహించి ప్రభుత్వమును బలపఱచి తిలగారి యభిప్రాయములను సమ్మి కార్యాచరణయందు తెట్టుచు ప్రజాభ్యుదయమునకై ప్రయత్నించు స్వరాజ్యపక్షము నణగద్రొక్కటకు సహాయపడకుండురుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాను. ప్రభుత్వమును స్తంభనమునకు దాటుటకు సహాయపడగూడదు. కాని ప్రజేచ్ఛ ననుసరించి ప్రభుత్వము సాగునట్లు ప్రయత్నము సలుపు స్వరాజ్యపక్షమునకు సహాయపడునట్లు ప్రయత్నింపవలయును. ప్రజాపితమును గోరువారిబలము వివిధ పక్షకర్ము. ప్రస్తుత మత్సంతాపసరములగు కార్యములు ప్రభుత్వమునకు సహాయపడుటకు గాక, దానిని భగ్గుముచేయు నూహ గలిగినచో స్వరాజ్య పక్ష మితరులతో గలియుటకు సంసిద్ధముగా నున్నది. ఈనడుమ తిలగారి యభిప్రాయములను గొనియాడు మితవాదులు తిలగారి యాశయములను గార్హరూపమున తెట్టుదురుగాక యని ప్రార్థించుచు న్నాను.”

నాగపురమందలి సభ

నాగపురము, జూలై 18:—తిలజ్ఞహరాజస్మృతి దినమున నాగపురమందు కాసనసభ్యుడగు భేదగారి యభ్యుత్తరకేంద్ర జరిగిన సభలో కేంద్రకాసనసభ్యుడగు అభయకరు గారిట్లుపన్యసించిరి. “చిరస్మరణీయ లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలజ్ఞహరాజును గూర్చి మహారాష్ట్రవాసుల యెదుట నుపన్యసించుట చాలకష్టము. తిలగ రాజకీయముల నొక్క ప్రభుత్వముతో బోరాడుటయేగాక, తానే ప్రజలొకటకు పనిజేయ దలచెనో వారితో గూడ పోరాడవలసిన సమయమందు రాజకీయములందు దిగెను. మహాచ్ఛదశయందు, తన ప్రతాప మెల్లెడల న్యాపించి, తన్ను ప్రజలనీకులు వెంబడింపవలసిన తరిని || కే || లయిన మహామహులలో నతడే ప్రథముడు. పిమ్మట దేశబంధు దాసుగారు నల్లే పోయిరి. హిందువులకు రాజకీయములు మతములో నొకభాగము. దాని మంచిచెడ్డలు కార్యముయొక్క గుణగుణములను బట్టి నిర్ణయించబడుదును. ఈసూత్రమును గమనించియే తిలగారు తమరాజకీయములను నిర్ణయించుకొనిరి. దీనిని పశ్చిమదేశీయులగూడ పంగీకరించిరి. మహారాష్ట్రమనగా బుద్ధి, తిలగ్గృహమభిప్రాయం తమంతట తామలోచించుటకే బోధించెను. అంతియేగాని, యితరుల మహాపన్యాసములకు వాజ్మూఢుర్యులనునకు లోబడగూడదని బోధించిరి. కాని బాధ్యతగల సహకారమని, తిలగారిశేషతో వచ్చియవారు నాదాపదముయొక్క యుపయోగమునకును నేటి యుపయోగమునకును చాలవ్యత్యాసమున్నవని గ్రహింపవలయును. ప్రస్తుత సందర్భముల నట్టి సహకారమున కర్థము లేదు. లోకమాన్యడు తానేదీ చేయుటకును ముందు దీర్ఘముగ నాలోచించువాడు. కాని యాలోచించిన పిమ్మట తన కర్తవ్యమెంతటి కష్టములకోర్చియొపపు విర్విఘ్నముగ కొనసాగించెడివాడు.

తాను నమ్మినదానికి సర్వస్వము ధారపోసేవెకాని ప్రఖ్యాతి కొరకు నమ్మినదానిని పాడుచేయువాడు. కాదు తను వెంబడించు సంఘమును సృష్టించి విరోధులను తన యభిప్రాయబలము చే నోడించెనే కాని లాలనచేతను పొగడ్డలచేతను వారిని లొంగదయలేదు. ప్రస్తుత సందర్భములందు స్వరాజ్యపక్షమెంత తన సూత్రములను దిగనాడు కొనిన మితవాదులతో గలియుట దుర్లభము. ప్రయత్నములందెక్కుము లేకుండ నాశయములందెక్కుమును నూచించుట నట్టిమాట. స్వరాజ్యవాదులు తమయజ్ఞయనున శక్తిచేతను ఘనత్యాగమువల్లను మితవాదులను నిర్దుష్టపఱచినగాని రెండు సంఘములకు వైకృత్యము కుదురదు. ప్రభుత్వపాదముల నాక్రయించుటకు మితవాదులతో స్వరాజ్యవాదులెన్నటికిని కలియరు” (అ. ప్రె.)

ఖద్దరు, స్వపరిపాలనా సంస్థలు

నూలు వడుకుటను, ఖద్దరును ప్రోత్సహము జేయవలసి నదిగ కోరుచు మ్యూనిసిపాలిటీలకును జిల్లాబోర్డులకును వ్రాయగా కాంగ్రెసు జెనరలు సెక్రటరీకి వచ్చిన ప్రత్యుత్తరముల సారాంశము నిందు ప్రకటింపబడుచున్నది. మూడు, కాకినాడ మ్యూనిసిపాలిటీలు పంపిన ప్రత్యుత్తరములు యిదివరలో దేశములోని మ్యూనిసిపాలిటీ లన్నిటికిని బెంగాలు కాంగ్రెసు తీర్మానముల అమలుకావలలో గొప్ప పంపిన ప్రకటన లేఖలై యున్నవి. వీనికింద సరిగ్గా మ్యూనిసిపాలిటీలకు జిల్లాబోర్డులకు ప్రత్యేకముగా ఒక సర్క్యులరు పంపుచు ఖద్దరుమీదను చేతితో వడికిన నూలుమీదను పన్నులను దీనినేయవలెననియు, వారి పాతకాలలో రాటములను ప్రవేశపెట్టవలెననియు, వారు ఖద్దరును పయోగించుచు వారి క్రింద పనిజేయువారికి ఖద్దరు యూనిఫారముల నీయవలెననియు కోరితిమి.

మ్యూనిసిపాలిటీలు. — నివేదికలు.

- 1. నూరతు: ఈ విషయమున సేమియు జేయజాల వని తెల్పెను.
2. కాకినాడ: పాతకాలలో నూలువడుకుటను సేతను ప్రవేశపెట్టుటను తీర్మానించెను.
3. అశ్వమ: రాటము ఖద్దరులకు సహాయము జేయ బోర్డు నిర్ణయముగ నే యున్నది.
4. జూబి (బాదాంజిల్లా): ఈ మ్యూనిసిపాలిటీ పన్ను లను విధించుట లేదు.

5. హరిద్వారు యూనియను: ఖద్దరు మణుగుకు 1 రూపాయ పన్ను విధింపబడుచున్నది. అనగా నీవి విదేశపు నుడ్డులపై దానిలో సగము. అసలు లేకుండ జేయజాలనందుకు బోర్డు విచారమును దెల్పుచున్నది.

6. అజంగరు: బోర్డు యీ విషయములందు యిదివరకే కొంత పనిజేయుచున్నది.

1. నానాబాదు (బెన్గాళు): కోరినటుల చేయజాలను.

8. కాకి: వైద్యులు కాదని వేరే యుత్తరువుజేసిన దప్ప మ్యూనిసిపలు పను లన్నిటికిని ఖద్దరు తప్ప మరియే నుడ్డును గాని కొనకూడ పని తీర్మానింపబడెను.

9. అల్రో (అశ్వమ): 1924 డిసెంబరు 1 నుండి యాను ఖద్దరుమీదను కాపరిమిదను పన్ను లేకుండ జేయబడెను.

10. కల్పి: ఈ మ్యూనిసిపాలిటీలో పన్నుల విధించుట లేదు.

11. సేలం (కల్పి): కాన్సిలరులు కావలసిన సహాయము జేయ నొప్పుకొనిరి.

12. లక్ష్మి: ఖద్దరుమీద పన్ను విధించుటలేదు. మ్యూనిసిపలు పనివారలకు ఖద్దరు యూనిఫారము లీయబడినవి. బోర్డుపాతకాలలో రాటము ప్రవేశపెట్టుట కేర్పాట్లు జరుగుచున్నవి.

13. అలహాబాదు: నౌకరులందఱును పనిలోనున్న పురుష ఖద్దరును ధరింపవలసినదిగ నుత్తరువుజేయబడిరి. పనివార్లకు ఖద్దరు యూనిఫారము లీయబడెను. మ్యూనిసిపలు బళ్లలో నూలువడుకు పని జరుగుచున్నది. ఇందులకు కావలసిన డబ్బు బడ్జెటులో నిధియు జేయబడెను.

14. హర్నాయి: చేతితో వడికి, చేతితో నేసిన నుడ్డులపై పన్ను లేకుండ జేయుటకు తీర్మానింపబడినది.

15. బుంబాయి (మత్రా): ఖద్దరుపై పన్ను లేకుండ జేయుట కంగీకరించుటకు బోర్డు నిర్ణయము సిద్ధముగాలేదు.

16. సీతాపురం: ఖద్దరుపై పన్ను లేదు. మ్యూనిసిపలు పనివారల యూనిఫారములు ఖద్దరుతో జేయబడినవి.

జిల్లాబోర్డులు: నివేదికలు

1. గారాబంకి: గతవత్సరము ఆఫీసు బంట్లోతుల కిచ్చిన యూనిఫారములు ఖద్దరుతోనే తయారు జేయబడినవి.

2. మిరట్: ఖద్దరు ప్రోత్సహమునుగూర్చి కాంగ్రెసు కార్యదర్శి వ్రాసిన లేఖ విషయమై ఆలోచింపబడును. బట్టలపరిశ్రమగూర్చి చేయగల్గినంతవరకు బోర్డు ఇదివరకే చేయుచున్నది.

3. అజంగరు: బోర్డుపాతకాలలో నూలువడుకుటనింకను ప్రవేశపెట్టలేదు. ఖద్దరువిషయములో చేతనైనంతవరకు బోర్డు పనిజేయుచున్నది. పారిశ్రామికపాతకాల యొకటి స్థాపింపబడెను.

4. అలహాబాదు: బోర్డువారు తీర్మానోద్దేశములతో నేకీభవించి సాగ్యపానంబు ల్పరలో దాని నావరణలో పెట్టుటకు చేతనైన పని జేయుచున్నది.

5. జిలాను: బోర్డుకు యికమీద కావలసిన నుడ్డులను కొనుటలో ఖద్దరునే కొనుటకు తీర్మానించెను. యూనిఫారము లిచ్చే పనివారలకు ఖద్దరు యూనిఫారములే యీయవలెను. ఇతరపనివారలుగూడ ఖద్దరునే యుపయోగింప గోరబడిరి.

6. బందా: పనివారలకు ఖద్దరు యూనిఫారము లీయబడెను.

7. పెర్నబు: బోర్డుపనివారల యూనిఫారములు చేతితో వడికిన నుడ్డుతోనే జేయవలెనని తీర్మానింపబడెను.

8. బస్తీ: పట్టణములలోని పాతకాలలోను ప్రైవేటీ పాతకాలలోను నూలువడుకుట ప్రవేశపెట్టబడెను. కాని మంచి రాటములు లేకపోవుటవలన అభివృద్ధి మందగించెను. పాతకాలలో చదువు అయిన పిదప ఉజ్జీలు ఉజ్జీలుగా విద్యార్థులను జేర్చి నూలువడుకుటను నేర్పుటకై ఒక ఉపాధ్యాయుడు నియమింపబడెను.

బోర్డువారు రీవిషయమై కొన్ని సలహాలు కావలెనని కోరుచున్నారు.

మర: (జెనరలు సెక్రటరీ యిదివరకే సలహాలను బంపెను.) — (యంగిండియా)

బెజవాడ మ్యూనిసిపాలిటీ

బెజవాడ పురపాలకసంఘముయొక్క సామాన్యసభ యీ నెల 7 వ తేదీన సమావేశమయినది. ఈసభలో తీర్మానములకు వచ్చిన వాటిలో వెంకటేశ్వర ఆయుర్వేదకళాశాలకు గ్రాంటు యిచ్చుటనుగూర్చిన హంశము చర్చించబడినది. బెజవాడ పురపాలక సంఘమువారు ఆయుర్వేదవైద్యసహాయమునకును, యూనాని వైద్యసహాయమునకును యీ సంవత్సరం బడ్జెట్టునందు వెయ్యిరూపాయలు శాంక్షన్ చేసుకొనియున్నారు. ఇందులో రామమోహన ధర్మవైద్యశాల, అందు కళాశాలవారు విరాళమును కోరినప్పుడు, ఆయుర్వేద వైద్యసహాయమునకు ఎంత విరాళమిచ్చిందనియున్నది. దీనికికాక మరియితర ఆయుర్వేద వైద్యశాలలకు వెటోకైనను యిప్పించవలసి వున్నది. లేనిదియెదలని సంగతులు పరిశీలనచేసి రామమోహన వైద్యశాల అందు కళాశాలకు సంవత్సరమునకు రు. 800-0-0 ఎనిమిదివందల రూపాయలు విరాళమిచ్చిందనుటకు సభ్యులెల్లరు ఏకగ్రీవముగా తీర్మానించియున్నారు. ఈ తీర్మానమును మాజిల్లా కలెక్టరుగారు ఆమోదించి సామ్య యిప్పించియున్నారు.

వెంకటేశ్వర ఆయుర్వేద వైద్యశాల, కళాశాలకు రెండు వేల రూపాయలు విరాళమిచ్చిందనుచు కోరిన డరఖాస్తు విషయము విచ్చినంతలో వెంకటేశ్వర పురపాలక సంఘము పరిపాలనా యిప్పించుటకు తాను ప్రతిపాదించుచున్నానని చెప్పినంతలో బారిష్టరు తుర్లపాటి వెంకటేశ్వరపురపాలక సంఘము ఆక్షేపించుచున్నానని తెలిపిన మీదట వెంకటేశ్వరపురపాలక సంఘము సహాయమున మ్యూనిసిపాలిటీవారు దేశీయవైద్య సహాయం నిమిత్తం బడ్జెట్టులో వేసుకున్న వెయ్యి రూపాయలకు రామమోహన వైద్యశాలవారి కిప్పించిన ఎనిమిది వందలగాక మిగతా రెండువందల యూనాని వైద్యశాలవారి నిమిత్తం నిల్వవున్నవని వెంకటేశ్వర ఆయుర్వేద వైద్యశాలకు సామ్య ఎక్కడనుంచి యివ్వగలమని మొదలగు సంగతులు సి. రాజగోపాలచార్యులుగారు, రావు బహద్రులు, గోపాలకృష్ణయ్యగారు సభ్యులకు నివేదించిన మీదట చేయరువెక్ గారు వట్లు తీసుకోవలసినదనింతలో అనుమతముగా చుండుర సోదరు లిద్దరును, ఆదిశేషయ్యగారును, కోలందరెడ్డిగారును, శంకరరావుగారును, కవుల సుబ్బారావుగారును, చెయిరువెక్ గారును వోలుచేసినారు రాజగోపాల చార్యులు గారు గోపాలకృష్ణయ్యగారు, మా. శేషగిరిరావు నాయుడుగారు, బారిష్టరు వెంకటేశ్వరపురపాలక సంఘము వోలుచేసినారు. దినపత్రిక హనుమంతరావుగారు, కానూరు శివరావుగారు, బురానాద్రిక్ సాహెబుగారు, గూడూరు లక్ష్మణరావుగారు లెట్టులుగా నుండిరి. ఈసందర్భములో రామశాస్త్రిగారికి రు. 800-0-0 లు విరాళం శాంక్షన్ చేసినందున రాజగోపాలచార్యగారు గోపాలకృష్ణయ్యగారు శేషగిరిరావుగారు ముగ్గురు లేమ అసమ్మతిని తెలుపుతూ డిస్సెంటు ఆఫ్ మినిటీను దాఖలు చేసియున్నారు. (ఒకరేటు జేయరు)

వృత్తాంత లేఖలు

రాజమహేంద్రవరం

(స్వకీయవిలేఖరి)

భారతశాసనసభల సంస్కరణవిల్లు

జూలై 10: అఖిలభారత విశ్వకర్మ సంఘమువారు రీతుధ్య ఒకవిల్లునుతయారుచేసి దానిని పార్లమెంటులో సంగీకరింపవలెనని జార్జిసార్వభౌమునికి, బర్మెన్సెడ్ ప్రభువునకు, పార్లమెంటు సభ్యులకు విన్నపముల నంపిరి. ఆ విల్లులోని ముఖ్యమూత్రము ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము. నియోజకవర్గము సంఘములబట్టి యేర్పడవలెను. కాని ప్రదేశములబట్టి యేర్పడకూడదని విల్లులో నూచింపబడినది. వివిధములగు జాతులతో కూడుకొన్న హిందూదేశమునకు ముక్తికల్పట కీప్రత్యేకసంఘ ప్రాతినిధ్యమే సాధనమని విల్లును తయారుచేసినవారి యుద్దేశముగ గవ్వట్టుచున్నది. బ్రాహ్మణులును విద్యార్థులును ఇతరసర్వములవారిని, విద్యావిహీనులగు పామరజనమును అణచివేసిన విల్లుకల్ప విశ్వాసము.

పట్టభద్రులు, లాయర్లు, డాక్టర్లు, ఇతర విద్యావిషయక వృత్తులలోనున్న వారెల్లరు సాధారణ నియోజక వర్గమునుండి శాసనసభల నెన్నుకొనబడవలెననియు వారికి ప్రత్యేక నియోజకవర్గమును నియమింపవలెననియు నూచింపబడెను. స్థానిక సంఘములు, శాసనసభలు, న్యాయశాఖలో సహా, అన్ని కాలలలో మద్యగములు ప్రత్యేక సంఘప్రాతినిధ్యమూత్రము ననుసరించి యెసంగబడవలెను. ప్రస్తుత సంఘపరిశీతులలో స్త్రీలకు శాసనసభలు, ఉద్యోగములు మున్నగువాటిలో స్థాన ముండకూడదు. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రవిభజనసిద్ధాంతము అంగీకరింపబడెను. ఇట్టి విషయములతో కూడిన విల్లును పార్లమెంటు వారికి గాక హిందూదేశ ప్రముఖులకును, ఆంగ్లప్రముఖులకును, పత్రికలకును విమర్శనార్థమును సలహాకొరకును పంపబడెను. నూచనల నొసంగువారు, పండిత గానాల రామమూర్తి, కార్యదర్శి, అఖిలభారత విశ్వకర్మసంఘము, రాజమండ్రి అని వ్రాయవలెనని విల్లులో కోరబడిరి. ఈసలహాల ననుసరించి అవసరమగు మార్పులకొందికాలములో మాడనున్న తృతీయ భారతీయ విశ్వకర్మ సభలో గావింపబడునని విల్లునందు తెలుపబడెను.

బహిరంగ సభ

ఈవిల్లునుగూర్చి ఆందోళన సల్పుటకువచ్చెను స్కూలులో 5 వ తేది సాయంత్రము పుర విశ్వకర్మ సంఘపక్షమున నొక బహిరంగ సభ జరిగెను. విశ్వకర్మలును ఇతరులును అనేకులు సభకువచ్చిరి. గుంటూరుజిల్లా దుర్గిరా వాస్తవ్యులగు శ్రీ వడ్డేపాటి నిరంజనశాస్త్రిగారు రధ్యత. తి నహించిరి. వీరు విశ్వకర్మ సంఘాధ్యక్షులనుకై విశేషకృషిసల్పినవెద్దలు. పండిత గానాల రామమూర్తిగారు పై విల్లునుగూర్చి విపులముగా నుపన్యసించిరి. విల్లులోని విషయములను వివరముగా సభ్యులకు తెలియజెప్పిరి.

శ్రీమతి ఆనిబెంటుమ్మగారి కామన్ వెల్లు విల్లు జనసామాన్యమునకుంటే విద్యార్థులకును ధనవంతులకును ఎక్కుడు లాభకరముగనున్నదనియు నందుచే దేశక్షేమమున కది భంగకరమనియు చెప్పిరి. బ్రాహ్మణేతరపక్ష ప్రముఖులగు సర్. కె. వి. రెడ్డినాయుడుగారు స్వపక్ష ప్రధానమూత్రమును ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమును విడనాడి బెంటుమ్మ విల్లును ఆమోదించుటలో బ్రాహ్మణేతర హక్కులను త్రోసి వుప్పుచున్నారని చెప్పిరి. వర్తమానములు రూపుమాపుట అసంభవమగుటచే ప్రతిభుమునకును గల జన్మహక్కుల నొసంగుటయే శ్రేయమున కుత్తమమనియు ప్రత్యేక సంఘములచే నెన్నుకొనబడిన ప్రతినిధులు శాసనసభలలో వ్యవసాయము, పరిశ్రమలు, చేతిపనులు మున్నగు వాటికి ప్రత్యేక బడ్జెటుల నేర్పాటుచేయుటకై పూను కొనెదరనియు నుడివిరి. ఆంగ్లప్రముఖులగు కలవల్ యేటుగారి సహాయముతో, బెంటుమ్మ విల్లు లేబరు సభ్యులచే పార్లమెంటులో ప్రతిపాదించబడినప్పుడు లేమ విల్లును దానికి సవరణగా నుపపాదించుటకు తగిన యేర్పాట్లను అఖిలభారత విశ్వకర్మ సంఘము వారు చేయుదురని చెప్పిరి.

రామరావు చిత్రకళా మందిరము

శ్రీ దామెర్ల రామరావు చిత్రకళా మందిరము 18 వ తేదీన బహిరంగ పరవబడును. ఆ సందర్భమున శ్రీ రామరావు చిత్రములే గాక అతని శిష్యులగు వరదాచెంకట రత్నం, చాపమారసర్వనారాయణ గార్లు మున్నగు వారు

చిత్రములు కూడ ప్రదర్శింపబడును. 100 చిత్రములకు పైగా ప్రదర్శింపబడును. మందిరమునుండిగా యెంత కళాకారులైనా నాటకమునకు జేహము పులకరింపక మానదు. చిత్రములన్నియు బహుసుందరముగ నున్నవి. నాడు ఆసాహితీ సమితిసభ్యులగు శ్రీదేవులపల్లి వెంకటకృష్ణశాస్త్రిగారు "భావగీతముల" పాడెదరు.

శ్రీపతి ప్రభాకరరావుగారి కళాకాశలము

ఆసందర్భమున శ్రీయుత శ్రీపతి ప్రభాకరరావుగారిచే చిత్రీకరింపబడిన రామారావు పటముకూడ బహిరంగపరచబడును. ఈపటమును చూడగా రామారావు పునర్జన్మమై తివచ్చినాయని పాడగట్టకమానదు. ఆరూపురేఖావిలాసము, ఆసుందరాకారము, ఆముఖకాంతి, దుస్తులసౌగంధము, అన్నియు రామారావు స్వరూపుని పురికొల్పుచున్నవి. సమయమే మానవుని అంతరంగ శక్తుల నన్నిటి వ్యక్తపరచునో యన్నటుల యీచిత్రమును వ్రాయు వరకు ప్రభాకరరావుగారివంటి ఉత్తమచిత్రకారుడు మా పురమున నున్నాడని చాలమందికి తెలియనే తెలియదు. ప్రభాకరరావుగారు రామారావునకు పరమమిత్రులు. మిత్రునిపై గల నిరూపమానభక్తివిశ్వాసములు సహజముగ కళాకాశలములననే వారింత అద్భుతచిత్రమును రచింపగల్గియుండిరని చెప్పవచ్చును. మొత్తముమీద రామారావుగారి మరణమునకు మా పురమున నున్న చిత్రకారులు నిరూపకాపడక, ప్రజల ప్రోత్సాహసహాయములు తక్కువగానన్నను అద్భుతముల చెందక ప్రశంసార్హముగ పట్టుదలతో కళావికాసమును జూపుచు కృషిసల్పుచుండుట గొప్పనిశ్చయమని చెప్పవలసియున్నది.

చామకూర భాష్యకార్లురావుగారు

ఆసందర్భమున శ్రీయుత చామకూర భాష్యకార్లురావుగారి చిత్రకళానైపుణ్యమునుగూర్చి యింకా తెలుపవలసియున్నది. వీరు తడేకడిక్షతో కళ నారాధించుచు విద్యార్థులకు బోధించుచు కాలము గడుపుచున్నారు. లోకమాన్య తిలకమహాశయుని చిత్రపటమును రచించిరి. అది మూలమున హాటలో నుండి పొరులకు కన్నులపండువుగా నున్నది. మహాత్ముగాంధిగారు చర్మ గాంధీతోపిత్వమును చిత్రమొకటి వీరు రచించిరి. ఈమధ్య శ్రీరామకృష్ణ పరమహంసగారి పటమును వీరు చిత్రించిరి. ఆచిత్రములో భాష్యకార్లురావుగారి అద్భుతనైపుణ్యము తయు గోచరమగుచున్నది. బ్రహ్మలేజమ్మ చిత్రముయొక్క ముఖమున తాండవమాడుచున్నది. సమాధియందు నినున్నదై బ్రహ్మాండమున నోలలాడుచున్నటుల చిత్రము చెప్పకయే చెప్పచున్నది. వీరు రామారావుతోపాటు బొంబాయిలో చిత్రకళ నభ్యసించి వచ్చిరి. ఉత్సాహముతో వీరు కళోపాసనను సాగించుట ప్రశంసాపాత్రము.

తణుకు

(ఒకవిలేఖరి)

ఇంకూపన్ రుసుము

జూలై, 12:—గోవాలో కృష్ణా డెల్టాలోనున్న కొన్ని గ్రామముల తాలూకు మెరకతరగతిలోనున్న భూములను పల్లపు తరగతిలోనికి మార్చి ఆయకట్టులో చేర్చేనిమిత్రము ప్రభుత్వమువారు ఎకరము ఒకటికి 25 రూపాయల చొప్పున రుసుము చెల్లింపవలసివదని పుత్తరపు జారీచేసి, ఆ రుసుము యీ సంవత్సరము మెయి నెలాఖరులోపుగా సర్కారు ట్రెజరీలో చెల్లించవలసివదని రయతులకు తెలియచేసిరి. ఆనాయదానాటికి చెల్లింపనియెడల దండనరేట్లుకూడా విధింపబడునని కూడా తెలియజేసిరి. చాలామంది రయతులు ఉత్తరప్రకారము మెయిన్లలోపుగా చెల్లించిరి. ఇంకను రుసుము చెల్లింపక నున్న రైతులకుకూడా జూన్ నెలాఖరులోపుగా చెల్లింపవచ్చునని సుమారు లక్ష ఏబదివేలు ఈ తాలూకాపై చెల్లినట్లు తెలియుచున్నది.

ఇంకను ఈ రుసుము తాలూకు బకాయి రయతులపల్ల చెల్లింపబడవలసియున్నది. మరల తేవించిన రుసుము చెల్లించుటకు రయతులకు మరియొక వాయిదా ప్రభుత్వమువారు ఇయ్యవచ్చునని రయతులు ఉద్దేశపడుచున్నారు.

ఒక టీపార్టీ

ఈ పురమున నున్న బోర్డు ఆసుపత్రి సర్జనుగారగు డాక్టరు ఎ. యం. అల్లాం సాహెబు బహద్దరుగారిని దేజనాడకు రూర్కీరందునను, వారు ప్రహారంజులకుటచేతను వైద్యములోని పురాతనసాంవిద్యను బీదల నాడరించువా రగుటచేతను తాలూకాబోర్డు ప్రసాదించుటగా రగు చిట్టారి నూరయ్యగారు

పొరులపక్షమున బోర్డు ఉన్నతపాఠశాల మైదానమునందు ఒక గొప్ప టీపార్టీ డాక్టరుగారిని గౌరవించే నిమిత్తము శుక్రవారము సాయంకాలమున జరిపిరి. పొరులను, ఉద్యోగస్థులును, న్యాయవాదులును, తాలూకాబోర్డు మెంబర్లును సుమారు నూటయేబదిమంది సభకు విచ్చేసిరి. డాక్టరుగారికి సభవారు కరతాశ్చర్యములచేయుచూ పూలహారమువేసిరి. విమ్మట సభలోని వారికి టీయున్ను, ఫలాహారములును నొసంగబడినవి. డాక్టరుగారి వైద్యనిపుణతనుగూర్చియు వారికి బీదలయందు గల శ్రమను దయాభూత్యమునుగూర్చియు సభ్యులలో కొంతమంది ప్రశంసించిరి. బాజసంచాకూడా కాల్పబడినది. శుక్రవారము సాయంకాలమునకూడా పాఠశాల మైదానమునందు డాక్టరు అల్లాం గారిని గౌరవించు నిమిత్తము వెంపటి సుబ్బారావుగారుకూడా ఒక గొప్ప టీపార్టీనిచ్చిరి. సుమారు నూరుమంది పొరులకు లేఖలు పంపినందున వారు విచ్చేయగా వారందరిని సుబ్బారావుగారు ఫలాహారములతోను, పూలగుత్తులతోను నాడరించి, సభ జయప్రథముగా జరిపిరి. డాక్టరుగారి వైద్యనిపుణతను గురించియు, వారి సుగుణములను గురించియు పద్యములు చదివిరి. నూరికుచ్చుల శ్రీరాములుగారు బి.ఏ. బి.ఎ. తేన్నేటి కొండ రామయ్యగారు బి. ఏ. డాక్టరుగారి సద్గుణములనుగూర్చి సభ వారికి చెల్లించిరి.

జామి

(ఒకవిలేఖరి)

ఈ జామిగ్రామములోని శ్రీ జనార్దనకల్పవృక్షుల ఒక పౌరజన సభ నాహ్వనించి, ఇక్కడి సంస్కృతపాఠశాల లాంగ్ల పండితులగు శ్రీయుత శ్రీపతి గోపాలరావుపంతులుగారి యాధిపత్యమున సభ జరిపి కీర్తిశ్రేష్ఠులైన శ్రీయుత చిత్రరాజుదాసుగారి మరణమునకై విచారించుచు, యామహానీయుని నిష్కళంక చారిత్రమును గొనినూడి, వారి కుటుంబము నెడ తమకు గల సానుభూతిని నూచించి కృతజ్ఞులైరి. శ్రీదాసుగారి అంతరాత్మకు శాంతి నొసంగ పరమేశ్వరుని మానసికధ్యాన మొనరించినవెనుక సలూఘనముగ సభ ముగిసినది.

శ్రీవస్త్రనాథశ్రీత్రయముండి యిక్కడకు విచ్చేసియున్న బ్ర|| శ్రీ|| జయంతి, భాస్కరచెన్నులుగారు, ఈ సమయ నిక్కడి రివిన్యూఉద్యోగులు, పౌరులు, మున్నగువారల ప్రోత్సాహమున, "అతిరాత్రుడు"ను మహాకృతువు నొకదానిని జ్ఞాపనీయముగా నిర్వహించి ఆరుదినము లఖండమున నన్నదానమును గావించిరి. విమ్మట పీఠికను, "స్వర్గవ్యాకృతి" మున్నగు వైదిక కర్తవ్య నొసరింపుచు నోపినకొలది అన్నదానమును గావించుచున్నారు. ఇట్టివారి కాయజ్ఞపురుషుడు చిరాయురారోగ్యైశ్వర్యముల నొసంగవేడెదము.

ఇక్కడి సంస్కృతపాఠశాల విద్యార్థులు, కడచిన గురు పౌర్ణమినాడు సాయంత్రము పౌరజనసమక్షమున నిజగురువులను యభిషిధిగ పూజించి ఆశీస్సుల నొందిరి. వీరిట్లు ప్రతిసంవత్సరమున నొసరింపుచు పూర్వసాంప్రదాయముల గాపాడుచున్న యంత మెంతయు సంతోషపరచుచున్నది.

ఇక్కడి దేవాంగు లెల్లరును నేకీభవించి "శ్రీబసవేశ్వర మాజను" ను వేరిట నొక సమాజమును పదిమాసముల క్రిందటి నుండియు స్థాపించుకొని తద్వారా సాంఘిక దురాచారములను బంపుకొను సంఘభావమును బలపరుచుకొనుచున్నారు. ఇవ్వడు వీరు తమకు తీరవలసిన నూలుపని సరకులు మొదలగువాటినిఏకముగా తెప్పించుకొనుటకై త్వరలో నొకకో ఆవశ్యేవు సామైటిని గూడ నెలకొల్పుటకు ప్రయత్నింపుచున్నటుల తెలియుచున్నది. తప్పక వీరిట్లు గావించి ఆర్థిక సంపదను యొకమత్త్యమును నభివృద్ధి గావించుకొనుట మంచిదని వేరుగా జెప్ప నవసరములేదు.

త్వరపడుడు ! త్వరపడుడు!!

కొన్ని ప్రతులు మాత్రమే?

రామకుమారాభ్యుదయము

(ఆంధ్రనాటక రాజము)

గ్రంథకర్త:— గార్లదిన్నె సుబ్బారావు

సండితామోదితమును, కరుణారసగుంభితమును,

పాఠకహృదయరంజకమునై యొప్పుచుండు.

వెల రు 1-0-0 మాత్రమే

నలయువా ఏక్రింది చిరునామాపూనాసి తెప్పించుకొండు;—

గార్లదిన్నె సుబ్బారావు,

అదవాని.

చెన్న పురి బజారుధరలు

1925-వసం|| జూలై నెల 14-వ తేది మంగళవారము

1. ధాన్యములు

దనియాలు బా 1-కి రు 80 0 0	మొదలు 42 0 0	వరకు
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు	వరకు
కుసుమ తెనాలివి ,, ప 48 గలవి రు 18 0 0	15 0 0	
నెలూరివి ,, డిటా ,, 15 8 0	17 0 0	
డిబ్బి ,, డిటా ,, 16 0 0	18 0 0	
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి ,, 8 12 0	9 0 0	
సువ్వులు ,, ,, 20 0 0	24 0 0	

2. పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	,, 12 8 0	18 8 0
సెనగలు ,, డిటా ,, 11 12 0	12 4 0	
పెసలు ,, డిటా ,, 14 0 0	15 0 0	
మినుములు ,, డిటా ,, 15 4 0	16 8 0	
ఉలవలు ,, ర 164	,, 8 8 0	9 0 0

3. నూనెవస్తువులు

సువ్వులనూనె బా 1-కి	,, 154 0 0	155 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	,, 14 0 0	25 0 0
కొండాపురంవేరు సెనగపప్పుబా1కి	,, 55 0 0	60 0 5
ఇతరప్రదేశము ,, ,, 50 0 0	58 0 0	
వేరు సెనగనూనెగానుగబా1-కి రు 186 మి.కొ.నూనె	182 0 0	
ఆముదము బా 1-కి ,, 128 0 0	130 0 5	

4. చిల్లరవస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	,, 105 0 0	
కూరపసుపు ,, ,, 45 0 0	50 0 0	
మిరపకాయలు(గుంటూరివి)బా1కి	,, 100 0 0	110 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీటిమందు ములుగు 1-కి రు 50,50		
కాళహస్తీపాయకట్టు ,, ,, 70,75		
దెల్లము బా 1-కి రు 35 0 0	45 8 0	
చింతపండు బా 1-కి ,, 40 0 0	60 8 0	

5. ఇనుము

పట్టాకం బా 1-కి	,, 80 0 0	81 0 0
చదరం ,, 80 0 0	82 0 0	
రవుండు ,, 80 0 0	40 0 0	

6. లోహములు

వెండి 100 తులంగు	,, 71 0 0	74 8 0
బంగారము, తులము 1-కి	,, 21 10 0	21 12 0
సవరము 1-కి	,, 18 7 6	
ఇత్తడి బా 1-కి	,, 258 0 0	256 0 0
రాగి డిటా ,, 285 0 0	288 0 0	
అస్కాచక్రైర 226 పా గలవి	80 8 0	80 12 0

7. రంగులు అలిజరైను

ఆవుకృష్ణడు 20 డిగ్రీలు	72 0	
తొట్టికృష్ణడు డిటా	,,	,,
సింహం డిటా	,,	,,
గుర్రం డిటా	70 0 0	

8. దూది

బో నెట్టుబారువ 1-కి	రు 800 0 0	
ఎల్నాడు దూది ,,	,, 240 0 0	

9. నూలు

కోయంబత్తూరు నెం 10½ పెట్టె 1-కి	,, 7 4 0	
మధుర నెం 12½ పెట్టె 1-కి	,, 4 12 0	
పుస్తూరు యేనుగ నెం 8½ పెట్టె 1-కి	,, 7 4 0	
అహమదాబాదు నెం 12½ పెట్టె 1-కి	,, 7 4 0	
నూశయేనుగ నెం 20	,, 9 8 0	
జపాన్ నెం 20	,, 9 8 0	
,, నెం 40 ఏ లేటు అయినను	,, 12 0 0	
వడ్వాన్ నెం 24½	,, 10 0 0	
14½ క్వీల్ పక్షి	,, 7 6 0	
నెం 20 లేన్ని సింహం యీటె	,, 10 8 0	
నెం 22 ,, ,,	,, 10 12 0	
నెం 12½ లేన్ని సర్కుసు	,, 8 8 0	
నెం 14½ ,, ,,	,, 8 12 0	
నెం 12½ అలెన్ను	,, 7 6 0	
నెం 12½ కొయిలుపట్టి	,, 7 8 0	
నెం 22½ రంగవిహు	,, 9 14 0	

అమృతాలంజనము

చక్కనిదబ్బీతో సహా సీసా 1-కి రు 0-10-0, డజన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

పురమాపీఠనులుకు, పోకరపనులుకు సుప్రసిద్ధమైన నిలయము

బహుమానమిచ్చు గిన్నెలు, పందెపులోటాలు, పలురకములలోను, పరిమాణము లందును మావద్ద సిద్ధముగానున్నవి. ఇవిగాక సకలమైనవెండి సామానులు, బంగారు బహుమానపత్రములు, డాలరులు, సాదాఉంగరములు, కెంపులు, పువ్వురాగములు చెక్కిన ఉంగరములుకూడ నున్నవి. సవరము బంగారుకు, సీమ వెండికిపూచీ నిచ్చెదము. యిదివరలో మావద్ద వేరముచేయనివారు ఒకడపా చేయగోరెదము 172 పుటలుగల విచిత్రమయిన క్యాటలాగు రు. 1-0-0.

ఉమిడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ
నగలవర్తకులు, 25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

ఆంధ్రులకే

Last Few Copies of

"OTHELLO" Unveiled
"HAMLET" Unveiled

by the late Rentala Venkata Subba Row for Clearance price of Rupees three, Each Volume of about 700 pages available till the 15th of July or till stock permits.

Victoria Depot, Mylapore, Madras.

వెండి కాలుగొలుసులు

నుంచి చొక్కపు వెండితో తయారుచేయబడిన వెండి కాళ్ళ గొలుసు చిన్న బిడ్డలకు మొదలు పెద్దవారిపైజా వరపుకు వుండును. 5 తులములనుంచి 20 తులములవరపు వుండును. ముత్యములు అందముగా కనుపించును. కొలతలు తుకము వివరముగా వ్రాయుడు.

ఇవిగాక కెంపులు, బంగారు వాగరములు, లోడులు, చంపనరాలు వగైరా నగలున్ను, వెండి విగ్రహములు, వెండిపాత్ర సామానము, నుంచి వెండి బంగారుతో చేయబడినవి గలవు. వకతూరి అర్జయిచ్చి మానగల వాణ్యత పనితనము పరిక్షింపుడు.

ఇండియన్ జ్యూయెల్రీమార్ట్,
నగర్తపేట, బెంగుళూరు శిట్టి.

మాత్రకోశవ్యాధులు - ఒక కొత్త చికిత్స URESOL (యూరిసోల్)

అనుభవమును వాడుటచే తప్పక నిజముగా కుదురును

9 మొదలు 12 కాప్సులు ఉపయోగించిన చాలును

అన్ని చుండుల హెతులందు, యితర రుకాణములందు విక్రయమునకు దొరుకును.

ప్రాప్త్యైసు కాపలినవారు ఈ దిగువ విధానమునకు వ్రాయవలెను.

C. T. Hart & Co. 45, Singarachari Street Triplicane Madras

మద్రాసు పెన్సల్లు

ప్రతిరకము ప్రాయోగు పెన్సల్లుయొక్క శ్రేష్ఠత్వమునకు, పోడిమికి పూచీ యివ్వబడును.

మద్రాసు పెన్సల్ ఫ్యాక్టరీవారిచే మాత్రమే తయారు చేయబడుచున్నవి.

ఏటిని ఉపయోగించి నగ్గడోద్యమమునకు ప్రోత్సాహ మొనగుడు. వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు:

వి. వెరుమాళ్ శెట్టి అండ్ సన్స్, మద్రాసు.

మహాభారత యుద్ధనాటకము

అత్యగ్రగంభము రసభ తము
: సంపూర్ణ మహాభారతకథ నంతను వెల్లడించు ఉత్తమ నాటక రాజము. మృదుమధుర కైలిగల గద్యపద్యములును పాటలుగూడ గలవు. ప్రవర్తించుటకు చాల అనుకూలమైనది. ఇందు శ్రీ కృష్ణపాత్రపోషణనునందు రాజ్యతంత్ర ప్రవీణత బాగుగ వెల్లడింపబడినది. రాయల్ ప్రెజ్. 104, పేజీలు. చక్కని అచ్చు చాల అందముగానుండును. వెల రు 1-0-0 మాత్రమే. వలయు వారిటుల గ్రంథకర్తగారిపేర వ్రాయవలెను.

కట్టా అచ్చయ్య, తెలుగుపండితుడు

బి. బి. హెచ్. ఎమ్ స్కూలు వేటపాలెం (గుంటూరుజిల్లా)

వస్తుగుణదీపిక

అయిదవకూర్పు నూతనాంశములంజేర్చి ముద్రించితిమి, ఈగ్రంథముయొక్క యుపయోగము ఎల్లరకును దెలిసియే యు న్నది. ఇందు సమస్తవస్తువులు, మూలకములు, ఆహారపదార్థములు ఫలములు మొదలగు వానియొక్క సుగుణదుష్గుణములను జక్కగ వివరింపబడినవి. 1100 పేజీలగ్రంథము వెల 5-0-0. పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

యర్రా జగ్గారావు బ్రదర్స్,

రాజమండ్రి.

నచ్చనిచో! సామ్యవాపసు చేయబడును!!

జాతకరత్నము 11 భాగము

ఇది సుమారు 280 పుటలుగల యమృతగ్రంథము. లగ్న స్థూటము, భావస్థూటము, గ్రహస్థూటము, అష్టకవర్గ, పోడశం షర్గ, ద్వాదశభావఫలితములు, దశాంతర్దశాఫలితములు, మున్నగు పెక్కుపాంశములతో శ్లోకతాత్పర్యరూపమైన ఈగ్రంథము వ్రాయబడియున్నది. పెక్కుజాతకము లుదాహరణగా కలిగి. ద్వాదశభావమును వర్ణింపబడినవి. జ్యోతిషాంశములన్నియు చక్కగా ఇమడ్చబడినవి. ఇది యింటిజ్యోతిషుగ్గుడు. వెల 2 0 0. మొదటిభాగము రు 1-0-0. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము.

గ్రేట్ యిండియన్ జ్యోతిషాలయము,

కళింకోట, విశాఖపట్నంజిల్లా.

చుండుకురూనె సీసా 1-కి రు 0-6-0

ఈ సీసా రాచిన చుండు, పొట్టుకాటులు, టిల గోకుడుపుండ్లు మొదలగునవి మానున దీనివలన మెండ్రుకలకుహాని గలుగక చక్కగ తెలుగు గవు.

అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మద్రాసు.